

Decimo post pmissa quadragintaquatuor tristibus ad supradictam dominam consolatricem principalem accedentibus. primo omnium vnus ex eis de carentia in genere bonorum corporis est conquestus. cui mox illa de suis puellis pro consolatione sibi impendenda duas satis idoneas assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Quoniam itaque puella sic ait. O amice cur de bonorum corporis carentia adeo tristaris. Hanc ob causam tritari non haberes. si scripturas attenderes. seu scientiales facultates. Ecce enim ut de potioribus. puta de sacra theologia et fide catholica taceam. vel solam philosophiam predictis inferioribus attendas et discas de predicta bonorum corporis carentia non dignum tritari. presertim viro magnanimo. apud quem eadem bona non sunt magnipendenda. utpote facile amissibilia docete ipsa philosophia. que licet predictis facultatibus sit inferior. tamen nihilominus etiam illi ubi altioribus non tradidit tanquam multum oculate et acuti iudicij fides est adhibenda illo illustri boetio eam sub metaphora mulieris describente. atque ipsam de oculis ultra communem hominum valentiam perspicacibus commendate. Hec autem bona corporis pueripendit quasi magnanima. eo quod ea docet esse amissibilia. Audi quid dicit. Symonem suum dirigens ad mundanos. Estimare inquit qui vultis nimium corporis bona dum sciatis hoc quodcumque miramini triduanis febris igniculo posse dissolui.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O homo cur anima tua tristatur. et in malum suum. Cur ei tanta est de bonis corporis cura. Nescis quod teste salomone. qui delicate nutrit seruum suum. postea sentiet eum contumacem. qui inquit sed non minus que aut forte magis ut intelligamus qui dominus. vel que domina. Sed quid. Certe domina est anima. presertim secundum preteritum superiorem que libera est. secundum quam homo dominus est actuum suorum. estque anima secundum illam ad ymaginem dei facta. secundum deum regem celi formata tanquam eiusdem regis filia. corpus vero tenet locum serui. quemadmodum secundum corporalem substantiam natura humana per mundi sapientem dicitur multipliciter esse serua seu ancilla. Quid ergo tristatur anima de carentia bonorum corporis. de bonis serui sui. Vult ne seruum vel ancillam per bona sua lasciuire. vult ne in illis delicate nutritum sibi non obedire. sed contumacem sentire. Vult ne seruum in bonis suis esse diuitem. et seipsum perdere et spoliari bonis suis. Quippe quo amplius dictum seruum lasciuire contigerit in bonis suis. eo magis ipsa domina carebit bonis propriis. virtutum. scilicet vestimentis que solebant ipsam redimire. omnis enim gloria eius. scilicet huius filie regis ab intus in fimbriis aureis. circumamicta

uarietibus. sed in varijs virtutū habitibus. qui sunt int⁹ in aīma et gratis circūstantijs opationū sibi in ratione finis attributarum. que admodū fines vestiū fimbrijs aureis adoznantur. Cur ergo tri- statur aīma. et nō magis gaudet de bonoz corpis diminutōe pro suaz virtutū p̄babili augmētatione vel saltē cōseruatione.

Capitulum secundū continens consolationes sup amissione seu carentia pulcritudinis corpalis.

Secundo post p̄missa ad sepe dictā dñam consolatricem ac- cessit et alius tristis petens ab ea sup corpalis pulcritu- dinis carentia cōsolari. At illa eidē pro consolatione tres de suis puellis assignauit.

LI. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice cur te cōtristat carētia pulcritudis? cur tam humiliter pulcritudinē appetis quasi vn⁹ de illis de- speratis stulis qui dixerūt. Non p̄treat nos flos tempis. corone- mus nos rosas. His flozib⁹ pulcritudinē cōpare docet illa illustris Boetiana consolatrix. Eozme inquit nitor vt rapidus est. vt velox et vernaliū floz multabilitate fugacior. **Hec illa.** et cur nō p̄pter illud corpalis pulcritudo. quia fugitiua est nō potius cōtemnit^r q̄ a quoq̄ appetat^r. Vis habere de fuga ip̄i⁹ celeri satis edificatoriā demōstrationē. Ecce fertur frater petr⁹ de tarenthasia quondā or- dinis p̄dicatoz infra breue temp⁹ p̄mo fact⁹ magister excellens in theologia. statim post puincialis frācie. et post statim archiep̄s lugdunēsis. deinde cardinalis. et statim post innocēti⁹ papa quin- tus. ad quas dignitates om̄s fortassis infra vnius āni spaciū est p̄ motus. qui in papatu puo tpe vixit. et in agone cōstitut⁹ in lecto eg- tudinis circūstantibus p̄dicauit. **Cursus** inquit vite hoīs cōpari p̄t currui. vt sicut q̄tuoz rotis volubilib⁹ sustentat^r currus. ita et q̄tuoz sunt quibus tanq̄ rotis inicitur dictus hoīs cursus. **Nam** tanq̄ vni rote inicitur generis nobilitati. tanq̄ autē sc̄de diuitiaz. quantitati. tanq̄ terciē sciētie famositati. tanq̄ q̄rte rote corpis pulcritudini seu formositati. **Quibus** tribus mobilibus rotis de se declaratis. q̄ sc̄z eas p̄ cursu suo habuerit. venit iste papa ad quartā rotā. dicēs se et illā. s. corpis pulcritudinē seu famositatē incm̄ habuisse. q̄ dū esset studens parisijs tam pulcer erat et formosus in persona. q̄ ne aspectus hoīm puocaret^r in ipsum. nō dabatur sibi ad villā licen- tia. vel raro et difficulter. quod postq̄ dixerat subiūxit. videte mō vbi sunt rote cursus mei. vbi est nobilitas. vbi sciētia. vbi diuitie que amodo non valebūt mihi. vbi est et pulcritudo corpis mei. **Vi- dete.** qd̄ dicēs discoopuit se circa pectoralia. et tunc omib⁹ ipsum intuētibus miser appuit et miserabilis in corpe totaliter cōsumpt⁹ sicut lazarus de sepulcro resuscitat⁹. per quod vna cum rotis alijs

mor a se mouendis ostendit. p̄cipue iam rotam pulcritudinis a se
motam esse. et eam tanq̄ generaliter fugitiuā d̄temnendā fore.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **O** si esses vir magnanimus m̄ime esses de
corp̄alis pulcritudinis carētia p̄urbatus. Nempe vir magna
nimus parua nō pōderat. s̄ d̄temnit. licz em̄ s̄m moralē p̄m̄ mari
mum exteriorū honozum sit honoz. t̄icetqz magnanimitas sit c̄rtā
honozes. t̄n̄ vir magnanimus p̄uipendit honozē qui est a d̄tingēti
bus et in paruis. **V**iro igitur magnanimo cui p̄ paruo est opinio
hoim. qui magis curat veritatē q̄ opinionē. huic leuis est d̄solatio.
et forte nulla de honoze parue pulcritudinis. p̄sertim magnaz tur
pitudinē palliātis seu de pulcritudine non vera. s̄ t̄m̄modo opina
ta. **N**ec mirz quia absolute dicit johes es aureū. **L**euis est d̄solatō
q̄n̄ quis in seip̄o d̄fusus est qd̄ ab alijs ignoratur. **S**ed quid. **N**ōne
hois qui pulcerrim⁹ dicit⁹ pua est pulcritudo et magis opinata q̄
vera. **N**ōne em̄ corpus longum latum est et profundum. **P**ulcritu
do igitur que solū apparet in corp̄is sup̄ficie. curus interiora ple
na sunt d̄fusibili turpitudine. **N**ōne tibi pua videtur et magis d̄si
stere in hoim opinione q̄ in veritate. **C**erte sic. **A**udi de hoc boeti
anā d̄solatricē oculis suis ultra d̄munez hominū valentiā p̄spica
cibus p̄specto p̄posito ip̄m pulcre declarantē. **S**i inquit ut aristo
teles ait. **L**inceis oculis homines vterent⁹. ut eoz visul obstantia
penetraret. nonne introspectis viseribus illud achibiadis sup̄ficie
pulcerrimū corpus turpissimū videret⁹. **I**gitur te pulcrz videri nō
tua natura. s̄ oculoz spectantiū. reddit infirmitas. **N**ec illa. **Q**uid
igitur. **R**estat nisi puam h̄mōi pulcritudinē p̄uipendere. et de eius
carentia minime dolere.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella feminaz de h̄nda pulcritudine fatuum attendēs
desiderium sic ait. **O** amica cur velles esse pulcra. **E**cce puer
bio dicitur. **M**ulieris p̄sertim paup̄is p̄ima miseria est ip̄ius pulcri
tudo. certe quia illa in confusionē miserabilē amatorib⁹ eā expo
nit. **Q** si forte p̄pter pulcritudinē ducatur ab aliquo nō defendet
eam a miseria. s̄ fortassis augebit magis miseriā ip̄a ei⁹ pulcritudo.
Cur hoc inquires. **A**udi illū thoefrastum. **D**ulcra inquit specie ada
matur. feda autē d̄cupiscit. **D**ifficile custodire quod plures amant.
minori autē miseria d̄formis habetur. q̄ foemosa seruat⁹. nihil em̄
tutum est. in quo totius populi vota suspirāt. **N**ec ille. **P**atet ergo
q̄ pulcritudo mulieris est ei piculo. est et viro suo. **Q**uod si ad ef
fectum d̄fusionis sue puemat. melius illi erat si nata pulcra nō fu
isset. **S**icut em̄ ip̄a virū suū zelotipū p̄ cor suū cruciat. qui facile cre
dit ip̄am ab alijs amari piculose. et etiā ip̄am alios silr amarose. **I**ta
viceuersa a viro cruciabit⁹ suspicioso. a cui⁹ offēsa et odio nō p̄c

eam sufficienter defendere ipsa sua pulcritudo. quēadmodum nec thamar pulcritudo defendere ipam poterat ab odio fr̄is sui amon. qui maiori eam odiuit odio postq̄ ipam corrupat. q̄ ess̄ amor quo eam añ dilexerat. ut liber regū maifestat. Verū postq̄ vtrinqz puenitur. ad odiuz tam int̄sum p̄mordialiter a pulcritudine mulieris originatū. quid vlt̄erius sequi solet nisi q̄ vterqz in alteri⁹ mortē aspirat. et si quo mō potest latenter eam accelerat.

Capitulum terciū continēs cōsolatōes hoīs strumosi. gipposi. et vlr̄ hoīm in corpibus suis vel mēbris deformatē habentium.

Qercio post p̄missa ad dictam dñam cōsolatricem accessit et alius tristis sup deformatate iuxta materiā p̄missi capituli conuerēdo. Et illa sibi de puellis suis consolationis gratia tres adiunxit.

II. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur tristaris amice de deformatate. siue sit in aliqua partiū. siue in toto corp̄e. Dices forte. quia deformatas corp̄is iudiciū est q̄ et in anima sim deformatis. Nimirū s̄m mundi sapientē. monstrū in corp̄e. est monstrū in anima. S̄ te istud minime debz turbare. Nempe signū hoc fallibile est. Nam ut arestoteles scripsit ad alexand̄ū. Discipuli ypocratis depinxerūt formā eius in p̄gameno. et portauerūt eam philimoni dicētes. Cōsidera hanc figurā. et indica nobis qualitates et cōplexiones eius. qui respiciens cōpositionem et dispositionē figure. cōpauit partes eius ad partes dicens. Iste homo luxuriosus est. deceptor. amans coitum. ob quā rem voluerūt eū interficere. dicētes o stulte hec est figura dignioris et melioris hoīs qui sit in hoc mūdo. Philimon autem pacificauit eos et correxit dicēs. Hec figura sapientis. qd̄ hoc q̄siuisti a me de mea sciētia. hanc ostendi vobis. et qd̄ inde sentio s̄m ipam. qñ ergo puenerūt ad ypocratē dixerūt et quid fecerūt. et quid r̄ndit eis philimon et iudiciū. quibus dixit ypocras. certe verum dixit philimon. nec p̄termisit vnaz literam. Verūtamen ex quo ego resperi et cōsideraui hec turpia esse et reprobāda. cōsūtui aimā meā regē sup ipam. et retraxi eā ab eis. et triūphauī sup retētionē cōcupiscētie mee. hec est itaqz laus et sapia ypoc̄tis ut cōcludit arestoteles i dicta epl̄a. ex quo clare patz q̄ fallit signū qd̄ ex mala dispositione corp̄is iudicat̄ de cōformi dispositione metis. Vñ et ad p̄positū loquēs illustris Seneca. Dōt inq̄t ingeniū fortissimū ac beatissimū sub qlibet cute latere. p̄t ex deformati hūiliqz corp̄usculo formosus aim⁹ ac magn⁹ exire. nō deformatate corp̄is fedat̄ aim⁹. s̄ pulcritudine aimi corp⁹ ornat̄. Hec ille. Et licz hoc sit p̄sus ḡtū verbū. ḡtius tñ dictū reputarē. q̄ deformatate corp̄is multoties pulcrificat̄ aimus. fitqz placibilior atqz p̄ciosior. Quo pacto forsan in q̄es.

Profecto deformis quo defectuosior est in corpore. eo multoties
amplius conatur se ornare morum pulcritudine. et persequens animi
speciositate in virtutibus consistente. presertim una cum exteriorum operum
ostensione. **H**ij namque qui hoc faciunt studiose. quicumque sint illi de
numero sint illozum. de quibus dicit filius syrach. **H**omines diuites in
virtute. pulcritudinis studium habentes. et nonne istud expressit insinuat
illustri **Seneca**. **O**mnia inquit res que non habuit decus. virtute ad
dita sumit. **N**one et ciceroniana sententia huic concordat. **S**icut inquit
sanitas et pulcritudo corporis. ita est virtus anime. **Q**uod si hoc sic dictum
in genere. specialiter tamen patet hoc in eo qui propter deformitatem humilia-
tus se paruulum agnoscit apud se dicente quodam glosa. **Q**ui paruulum se
agnoscit. pulcher et speciosus decore virtutum agnoscitur. **Q**uid ergo
miri si talis sit placibilis alijs. quemadmodum illa in cuius persona canit-
tur. cum essem paruula placui altissimo. **Q**uid etiam miri si talis reddi-
tur preciosior. **E**st nimirum humilitas in homine que paruulum reddit inuenta quasi
una preciosa margarita. que licet videatur parua tamen ut magne virtutis
et precij est pro celestibus nudinis companda. **D**enique si humilis aliquis
ob deformitatem corporalem solo vno gradu fit humilior. multo melius
est hoc ei quam sit mala maxima deformitas corporalis. cum solus ille gradus
ut supra sodalis mea manifestauit maximis gratijs gratijs datis preferatur

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **C**ur amice interum de deformitate membrorum
vel totius corporis cruciaris. **N**one pro sorore mea tue est tristitie
satisfactum. que pro vera te virtutum pulcritudinem consolatur. forsitan di-
ces est quidem verumque. sed non plene. **N**am habite humilitatis in me au-
gende suppositioni. consolatio hec innuitur quam humilitatem nondum mi-
nusque eius augmentum cor meum exprimit. **S**i ita est amice. dic mihi que
sola esto que te deformitas non reddat humiliores. nunquam te non reddit
saltem minus superbum. **E**stimo que nequaquam hoc negare possis. confite-
or igitur inquires. **Q**uid ergo. **N**unquam non hoc magnam valde minus esse
superbum. **N**empe gradus subtractus superbie si adhuc duraret. pre-
sertim usque in finem tui transitus. tanto eidem gradui maior pena
debereur. que omnis deformitas reperibilis in hoc mundo te si tibi
iesset. non posset tantum cruciare. quemadmodum supra ex dictis elici pos-
test cuiusdam sodalis mee.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **N**escis homo quanta magnitudinis inter
corpus et animam sit distantia. **E**cce secundum magnam patrem **Au-**
gustinum. **I**psa anima maior est quam tota celi machina. utpote cuius
ius ipsa capax est. et eius secundum ymaginem contentiva est. **H**inc autem liqui-
do patet que corpus hominis in compactione anime minus est ea. quam sit mi-
nimus articulorum pedice respectu totius corporis. quemadmodum igitur mi-
nimam articulum homini deformem habens toto residuo corpore pulcro exente
stultus esset si de articulo talis. et tamen modici deformitate multum curaret.

Ita profecto satis stultus videtur qui animā pulcrā habere potest. si de corpis deformitate quod respectu aīme tam modicū quid est tristis repitur. cum quod parū est nihil esse videatur. qm̄ et in omī facultate morali modicū p̄ nihilo reputat. **Dices** forte fateor ita esse debere si h̄em maioris p̄is pulcritudinē. s. ip̄ius aīe. et si ista posset patere. **Sed** audi cōtra te in hac pte dictū magni **Antonij** de virtute loquētis. in qua quidē cōsistit aīme pulcritudo. **Nolite** inquit virtutis nomē tanq̄ impossibile pauere huius opis natura inserta est homī. **Grecie** studia in aliena v̄be q̄rant. magistros nobis nulla p̄ficiscēdi nulla trāsfretādi necessitas imminet. **Hec ille** quasi dicat. **Virtutē** aīam pulcrificantē nō oportet q̄rere apud aristotilē. vel aliū quēcunq; in studio legentē p̄hiam morali. aīa em̄ virtutes acquirēdi insertam habet facultatē. **Sz** et de ip̄ius apparētia virtutis. **Audi** illustre **Senecaz**. **Nulla** inquit virtus latet. et latuisse nō est ip̄ius damnū. **Veniet** qui cōditam et seculi sui malignitate op̄ssam dies publicet. **Hec ille**. qui de die huius tyis loqui videtur. qd̄ si etiā nō essz. modica xp̄iano cura esse deberet p̄pter diem illam supuenturā. qua iudex vniuersoz illumiabit abscondita tenebrarum. et manifestabit cōsilia cordiū. et tūc laus erit vnicuiq; a deo. s. quē virtutū opa cōmendabūt. tunc et deinceps impetuum quod omī xp̄iano sufficere dignum esset.

Capitulum quartum continēs solationes super corporum vel membrorum displicibili quantitate.

Quarto post p̄missa ad dñam solatricem p̄cipuam accessit et alius tristis q̄rens solationem sup displicibili q̄ntitate corporis vel membrorū. **Et** illa ei duas de suis puelis ad solandum ip̄m satis p̄doneas assignauit.

I. CONSIDERACIO.

Prima puella sic ait. **O** karissime. **Cur** de tua turbaris statura? **Nōne** illos qui dixerūt de dño bñ omīa fecit. **vezz** dixisse iudicas. **Iudico** inq̄s. quid ergo. **Profecto** si bene omīa fecit. sequitur q̄ aut corpa nr̄a sine parua. siue magna nō sint de numero oīm que p̄ eum sunt facta. aut q̄ sint vtiq; bñ facta. **Dicere** autē nō poteris ea nō esse de numero oīm. vel talia vt sunt p̄ eum facta. qz constat oppositū p̄ p̄phetā. qm̄ inquit ip̄e fecit nos. et nō ip̄i nos. **Si** igitur cōcesseris vt oportet q̄ sint bñ facta. quo tunc spū temptaris vt turberis de corpali statura tua. de qua szm̄ hoc mīme deberes conqueri. siue magna sit. siue parua. siue alta. siue bassa. **Prefertim** quando nescis cui fini p̄portionetur. p̄opter quem talis a deo sit facta. quem etiā finē a deo intentū determinate etiā tu deberes intēdere indefinite. sz q̄ p̄ meliori tuo sis talis factus semp̄ p̄sumendo.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nescis homo quod omnis artifex sapientia quam dicit in puerbijs. Dominus possedit me ab initio viarum suarum. antequam quicquam faceret a principio. quando preparabat celos aderam cum eo cuncta componens. Nescis inquam quod hec sapientia adhuc et semper operatur. aliter enim non esset omnis artifex. nec attingeret a fine usque ad finem fortiter. quod tamen ei attribuitur. sed a fine seu termino a quo mundus esse incepit usque ad finem seu terminum ad quem perfectionis totius mundi. Operatur autem artificiosissime omnia opera dei. aliter non disponderet ut ei attribuitur omnia suaviter. Aliter etiam non disponderet ut ei attribuitur omnia in numero. et pondere. et mensura. utique debita. cuius oppositum sentire non careret sacrilegij ratione. Ex his autem sequitur quod ut scriptura dicit. dei perfecta sunt opera. Quid ergo? profecto mirum esse videtur per omnem modum quomodo aut qua ratione possis de corpore tuo quod plasma dei constat esse tanquam de imperfecto vel defectuoso verecundari vel turbari. magnam quippe in hoc accedendo in te presumptioem. qui omni artificis operis vis corrigere nescies finem cui proportionatur. vel propter quem factus. est tantum vel tale.

Capitulum quintum continens consolationes. specialiter super nimiam paruitate corporalis stature seu breuitate.

Quinto post premissa ad dominam consolatricem sepe dictam accessit et alius tristis super breuitate. siue exiguitate corporalis stature querulando. cui illa mox de suis puellis ad consolandum eum tres adiunxit. **CI. CONSIDERATIO.**

Prima puella sic ait. Cur homo velles maior esse. Necessarium enim est te esse pusillum. siquidem non necessarium est. fac ergo te maiorem. Sed certe non potes. quis enim ut dicit saluator adicere potest ad staturam suam cubitum unum. Sed nec minimum additamentum. Eac ergo de necessitate virtutem. presertim ex quo tale te esse voluit ille qui utique plus te diligit quam tu teipsum. quique certissime nouit quid tibi sit bonum. Sicutque ut res si esses ut tu velles esse quod multum se extolleret insipiens cor tuum et in malum perpetuum. **CII. CONSIDERATIO.**

Secunda puella sic ait. O homo karissime scias indubitanter quod amor dei erga te nullo modo sineret te esse destitutum in corpore. nisi hoc recopensaret aliquo dono gratie vel gratum faceretis. vel gratis date. Interque dona gratie unum exprimitur tali versu poetico. cōsilio pollet. cui vim natura negauit. Vide autem an non maius bonum consistat in consilio. quo is cui vim natura negat dicitur pollere. quam malum sit ex additione corporalis puritatis vim diminutam habere. Certe sic Quippe tali pollere consilio multoties fertur de paupere diuitem. de rustico nobilem. de armigero militem. de milite baronem. de barone comitem. vel quicquam ducem et nonnunquam etiam de duce vel de comite regem. taliter quoque pollere consilio nonnunquam facit de viro honesto semper virum. de sancto sanctiorem. et de minus reputato reputatorem. ac sibi et alijs utiliosem. vix quod humile corpus

consilio polleat ut versus insinuat. Hoc in figura patet in zacheo qui statura pusillus erat. et tñ nomē eius iustus consilio interpretatur

III. CONSIDERATIO.

Qercia puella sic ait. O amice audi rem gestam et consolare p̄ eā. Ecce postq̄ dñs regez saul qui alte stature erat reprobaui. et vnū de filiis ysai berlehemite p̄ samuelē in regē vngi voluit. p̄sentato p̄ ysai filio bene p̄sonato. dixit dñs ad samuelē. ut regū libeo legitur. ne respicias vulcum eius. neq; altitudinē stature eius. qm̄ abiecti eum. nec iuxta intucū hois ego iudico. Homo em̄ videt ea q̄ parēt: de⁹ aut̄ intuet̄ cor. Adduxit itaq; ysai. vii. filios suos corā samuele. et ait samuel ad ysai. Nūquid iam opleti sunt filij? qui respōdit. adhuc reliquus est paruul⁹ et pascit oues. et ait samuel ad ysai. mitte et adduc eum. nec em̄ discubem⁹ priusq̄ ille huc veniat. misit ergo et adduxit eum. et ait dñs. surge et unge eum. ipse est em̄. tulit ergo samuel cornu olei et unxit eum in medio fratrum eius. et direct⁹ est sp̄s dñi a die illa in dauid et deinceps. Ex his homo disce non gloriandū de alta statura. alta nanq; statura non dat altū statū ut p̄mittit̄ illum filioꝝ ysai samueli p̄sentatū qui altam supponitur staturam habuisse dñs dicatur abiecti. Similiter nec parua statura alti status impedit assecutionē. cum p̄ om̄ib⁹ filiis ysai ip̄m dauid qui statura puulus erat et oues pascebat dñs elegerit. et p̄ samuelē in regē vngi voluerit. et sp̄m suū in eum direxerit. De humili ergo statura hois tui exterioris ne tristeris. sed eius poti⁹ occasiōe accēdas dictū aristotilis. s. q̄ hō nō deb; sape hūana. s; extendere se ad immortalia q̄neuz potest. dictumq; illud illustri seneca. O q̄ cōtemp̄ta res est homo nisi sup̄ humana se erexerit. His verbis accētis te coneris sup̄ te exigere. et que sursum sūt querere. et erit homo tuus interior statura similis illi mulieri quā insignis boetius penes staturā eius describēs. pulsare inquit celū sumi verticis cacumine videbatur. que cum caput altius extulisset ip̄m etiam celū penetrabat. respiciētiūq; hoim̄ frustrabatur intucum. Hec ille. Doteris igitur o amice parua statura exterioris hominis te mīme impediēte. imo ei⁹ occasiōe penes interiorē hoim̄ tali p̄e alijs statura em̄ere que digna est impio. que p̄ncipaliter apud deum. et nōnunq̄ etiā in hoc mundo te plurimū poterit exaltare. Dices forte gnauus sum corpe! et quis posset quicq̄ boni in me p̄sumere? Sed et si qua virtus apperet in me. magis esset grata in eliganti corpe. Erras omnino sic dicens. Audi illustre Senecā. Errare inquit mihi videt̄ qui dixit. Gratioꝝ est pulcro veniēs e corpe virtus. nō em̄ vllō honestam̄to eget. Ip̄a magnū sui decus est et corpus suū d̄secrat. pōt ex casa vir magn⁹ exire. pōt ex deoꝝmi hūiliq; corpusculo foemosus aimus ac liber et magnus.

Capitulum sextum dñnens consolationes sup̄ canicie et caluicie.

Exto post pmissa ad dñam consolatricē p̄ncipalē accessit
sic et alius tristis sup canicie et caluicie q̄rulādo. cui illa
de suis puellis duas consolationis gratia deputauit.

C. I. CONSIDERATIO.

Prima puella canicie attendens sic ait. **O** hō cur turbaris de ca-
nicie. **N**escis q̄ causa est exhibitōis reuerēcie. **N**empe canicief
senio attestat. **S**enib⁹ aut̄ ut testat⁹ moralis p̄hs debem⁹ honore
S q̄nti est hoc. **C**erte inter tpalia bona p̄cellit honoz. **S**ed et salo-
mon ille sapiētissimus. exultatio inquit iuuenū fortitudo eoz. et di-
gnitas senū canicies. **E**x hoc videtur s̄m eum q̄ sicut fortitudo se
habz ad iuuenes. ita et canicies ad senes. ac p̄ dsequēs q̄ sicut ma-
gna exultatio iuuenū in fortitudine. **I**ta senibus magna cōsistit di-
gnitas in canicie. **N**ec curandū est eis tanq̄ exp̄tis de ipsius canis-
ciei aliquali deformitate. p̄sertim cum durare nō habeat nisi q̄si p̄-
momentū modicū huius vite. de quo scriptura dicit. modicū corru-
ptibilis vite tempus. illi nimirū vita p̄petua succedit. et canicies
et omnis senilis defectus recedit. et sequitur decētissima cesaries
iuuenilis. **I**lius in statu vite beatus petrus canis nō erit. p̄t nūc
depingitur. **C**um em̄ venerit qd̄ p̄fectū est. p̄uacuabitur canicies q̄
ex p̄te est. et capita electoz decētissima cesarie decorabuntur.

C. II. CONSIDERATIO.

Secunda puella caluiciū attendēs sic ait. **O** homo cur de caluis-
cie tristaris. cum magis ad mundiciā conferat q̄ aliq̄ imūdicī-
am inducat. **A**udi scripturam que dicit **V**ir de cuius capite capilli
fluunt. caluus ac mundus est. et si a fronte ceciderint pili. recalues-
ter et mundus est. **D**ices forte. **I**n obprobriū dictuz de nōnullis
reperitur. **I**n vniuersis capitibus eoz caluicies. **S**z et p̄ caluicij im-
properationē sanctis viris illudicitur. quēadmodū illusum est heli-
seo per pueros qui dixerūt. ascende calue. ascende calue. **S**ed hec
licet verunqz mouerent pueriles homines et mundanos puerilem
stulticiam sectantes. nequaq̄ tñ mouere debent homines maturos.
p̄sertim celestes habētes animos. et qui nō sunt ut ceteri qui spes
non habent. **Q**uid cure est de caluicio viris sanctis vel discretis q̄
spem habent. q̄ quasi per momentuz tñ huius vite breuissime pilis
seu capillis carēt. quibus ipsa veritas dicit. capilli capitis vestri
omnes numerati sunt. et iterum. capillus de capite vestro nō p̄bit
Nimirum ut doctozes tradunt. capilli sunt dati in ornatum hōim.
sed corpora electoz debent resurgere cum omni ornatu. igitur re-
surgent cum capillis. **H**inc est q̄ sanctus paulus qui hic caluz de-
pingitur. non erit in celo caluus. sed pulcerrimis crinibus adoz-
natus. **V**n caluicie in capilloz carētia cōsistētē p̄ dictū mōmētum
tñ duracē pōderare seu curare cōtinet hō magnāim⁹ q̄ indubitāter

37
sperat q̄ restituetur ei capilloꝝ ornatuꝝ post carentie quasi momē
taneꝝ interuallū p̄petuo duratur⁹. Sꝫ que erit in hoc caluoꝝ d̄so
lacio. Profecto ceteris parib⁹ calui magis alijs ad honoreꝝ ascē:
dere d̄sueuerūt. Vñ et verbū pueroꝝ qui heliseo illuserūt dicētes.
ascēde calue. ascēde calue. videtur fuisse p̄pheticū de p̄terito. Ipe
em̄ iam ascenderat a iugis boum ad p̄pheticū statum. Quippe vt re
gum libro legitur. Dixit dñs ad helyam. Vade in damascū. cunqꝫ
veneris illuc. heliseū unges p̄phetaz pro te. et sequit̄. helyas repit
heliseū arantē in duodecim iugis boum. cunqꝫ venisset helyas ad
eum misit pallium suum sup eum. licz etiā legatur q̄ helyse⁹ fūde
bat aquā sup manus helye. tñ intancū ascēdit. q̄ in eo teste scriptu:
ra cōpletus est spiritus helye. Deniqꝫ etiā naturalis industria ita
abundat in caluis. q̄ illam formidās quidam ad alterum dicebat.
Si nō vis calui. fugias confortia calui.

**Capitulum septimum continēs d̄solationes sup oculoꝝ defectu
at deformitate. necnō sup totali oculoꝝ amissione. vel cecitate.**

Septimo post p̄missa ad dominā d̄solatricē p̄dictaz accesserunt et alij duo tristes sup materia p̄missi tituli grauiter conquerētes. quibus illa moꝝ de suis puellis ad d̄solandū eos quinqꝫ satis ydoneas deputauit.

II. CONSIDERATIO.

Prima puella defectus et deformitates oculoꝝ vnius eorū perpendēs sic ait. O amice cur tristarif de defectu oculoꝝ. et ip̄o rum caligine. seu obscuritate. vel etiā de rubedine. Nempe defect⁹ huiuscemōi mortis memoriā ingerit defacili. Audi qđ de hoc liber loquatur geneleos. Senuit inquit ysaac. et calligauerūt oculi eius. et videre non poterat. vocauitqꝫ filium suum maioreꝝ et dixit ei. Vi des q̄ senuerim. et ignozē diem mortis mee. Sꝫ qđ. Certe memoria mortis. homini est perutilis. Vñ et paterne psuadetur in scriptura Audi filiū s̄rach ad suum filium loquentē. Eili inquit memorare nouissima tua. cur autē de hoc amonet. Profecto multa bona opera tur mortis memoria. p̄sertim q̄ p̄missa oculoꝝ caligo et obscuritas seu alia defectuosa dispositio de p̄p̄inquo indicat imminere. Facit nanqꝫ hōiem studiosum ad disponendū domui sue. facit homineꝝ p̄ntem vitam paruipēdere. et mundū cōtemnere. facit hominē ad feliciter moriendū. et ad eternā vitā se disponere et p̄parare. seqꝫ sanctis hoibus et deuotis tota deuotione recōmendare. que omnia magis sunt bona q̄ mala. sic dicta oculoꝝ q̄litas seu dispositō defectiua. Deniqꝫ hec dispositio oculoꝝ. que admodū et edentuloꝝ defectus magnā illam virtutē hūilitatis generare et generatā natura est d̄seruare. p̄sertim etiā alia notabili deformitate occurrēte.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella alterius tristis oculorum carentiam et cecitatem attendens sic ait. **O** homo ut quid turbaris ex oculorum amissione. Hoc namque bonum consecutus es inde. quod supportaris a multorum malorum visione. que quidem videre peius est quam mortem incurere. quod nimis conicio ex eo quod egregius ille miles iudas machabeus dicebat. **M**elius est nos mori in bello. quam videre mala gentis nostre et sanctorum. **O**b hoc itaque quod a plurimorum visione malorum cecus supportatur. profecto causam habet ut pro sua cecitate deo regratietur iuxta exemplum quod quadam in historia legitur. videlicet quod juliano apostata sacrificante deo suo apud constantinopolim. episcopus calcedonensis. pro nimia senectute cecatus. qui manu alterius regebatur eum aperte appellavit apostatam. cui dicente juliano. neque galileus deus tuus curare te potest. respondit. deo gratias quod te non video pietate nudatum. Denique etiam democritus philosophus fertur sibi oculos eruisse. ne videret bene esse malis ciuibus. quod scilicet malum estimabat.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad eundem triste sic ait. **C**ur turbaris de oculorum amissione. Nunquid non fatuum est turbari de inimici sui perditione. et castri ipsius presertim si predo sit destructione. que destructio si fiat potius est gaudendum quam dolendum. **D**ic queso est ne ita. **E**st inquam es ne inficiationi locus est. **Q**uid ergo. **P**rofecto teste scriptura. inimici hominis domestici eius. id est sensus corporis quorum nimis castra sunt ipsorum organa. ut aures. auditus. nares. odoratus. oculi. ipsius visus. **D**estructio itaque oculorum est castrosum inimici tui destructio. ac proinde ipsius tui inimici exterminatio et cura. cum et ipse oculus perditionis habeat rationem. **Q**uipe in trenis dicitur. **O**culus meus deperditus est animam meam. in cunctis filiabus urbium mee. **D**ices forte quo pacto. aut in quo consistit hec deperditio. **P**rofecto in priuatione rerum anime nobilissimarum quibus homo pro visus oculorum spoliatur. **Q**ue nam iniquis sunt res ille. certe visio seu contemplatio interior et supernorum amor sincerior. **V**is scire quod oculi priuant hominem visione mentis interioris. et celestium contemplatione. **E**cce eo hoc faciunt oculi quo a celestibus auersi ipsam faciunt hominem pro occupiscentiam quam generant inferius delectari. contra quorum intuitum concupiscentiam generantem pro **G**regorium papam dictum noueris. **N**on licet intueri. quod non licet occupisci. **S**ed et terquillianus ille de democrito philosopho dicit quod excecavit seipsum ideo. quia mulieres sine occupiscentia aspicere non poterat. **C**oncupiscentia autem subuertit cor. scilicet secundum cuius primariam dispositionem deus fecit hominem rectum. contra quod quidem concupiscentia subuertit ipsam. et incuruat interiorum hominem natura rectissimum ad terrenas delectationes. **H**inc namque daniel puer iunior spiritu suo diuinitus suscitato. ad unum quidem de iniquis iudicibus sannanaz accusantibus sic ait. **S**pecies decepit te. et occupiscentia subuertit cor tuum. **D**e quibus etiam iudicibus suo in libro premititur. quod

exarserunt in concupiscētia eius. et euerterunt sensum. et declinauerunt oculos suos ut non viderēt celum. per quā hystoriā liquido patet q̄ oculi dep̄dantur aīam celestiuū cōtemplatione. s. p̄pter inferiorū rex̄ concupiscibiliū incautā visionē. ¶ **Vis autē** rursū scire q̄ p̄pter cōsequentē delectationē in rebus infimis oculi qui hāc causant aīam non mediocriter dep̄dantur sup̄noꝝ amore. ¶ **Audi** egregium pastoreū **Gregoriū**. **Tanto** inquit quisq̄ a sup̄no amore distūgitur. quanto inferius delectat̄. quod quidē etiā innuit ipse pater clareuallis. **Eiscus** inquit p̄raui desiderij et delectationis animam volare non patitur. s. rursū alis suis interioribus. de quibus **Iohannes** in apocalipsi. **Date** sunt inquit mulieri ale due. s. ala intellect̄ ad volandū sursū per celestiuū cōtemplationē. et ala volūtatis seu affectus ad volandū sursū p̄ sup̄noꝝ amore. **Quia** igitur oculi his rebus aīme utiq̄ nobilissimis et maximis ip̄am aīam dep̄dantur. **Inde** est q̄ oculi ratione dep̄datōis hm̄oi censentur non in merito esse hominis inimici. **Vñ** et **petrus** quidam quondā abbas clareuallis. cū vnū oculū ex fluxu reumatis p̄didisset. dixit se vnū de inimicis suis euasisse. et sup̄stitē plusq̄ p̄ditū formidare.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella ad eundē tristem sic ait. **Cur** homo doles de p̄ditione oculorū. quorū quidē p̄ditionē nō grauit̄ esse ferendā p̄t pluribus rationib⁹ psuaderi. ¶ **Audi** ih̄m filiū s̄rach. **Deus** inquit vite mee extollentiam oculorū meorū ne dederis mihi. ¶ **Audi** quoq̄ et circa hoc quid dixerit in patrū libro sancta sincretice. **Si** inquit amittimus oculos. non feramus grauit̄. extollentiē em̄ instrumentū amissim⁹. s. magis gaudeam⁹ quia interiorib⁹ oculis gloriam dñi speculamur. **Hec** illa. **Sed** et illustrē **senecā** audito. **Oculos** inquit p̄didi q̄ multis cupiditatibus via inscia est. oculi irritamenta sunt vitiōꝝ. duces scelex̄. **Idem** itidem oculos p̄didi. habz et nox suas voluptates nō intelligis partē esse innocentie cecitate. **Hec** ille illustris. et bñ p̄ om̄ia. q̄uis eo melius quo et clar⁹ dixissz cecitate parte esse innocentie. **Nimirū** cecitas facit nō videre. ac p̄sequens non inuidere. s. magna ps est innocentie nō inuidere. **Rursū** cecitas facit nō impudice videre. s. et hoc addit ad innocentiam. quēadmodū impudica visio ad vidētis culpā. culpam inq̄ mortalem. et nōnunq̄ ad visē p̄sonē sp̄ualem mortē. quippe s̄m magnum p̄em **Aug.** **Impudic⁹** oculus. impudici cordis est nūcius. et nonne hinc d̄tingit p̄sepe male videre. **Desertim** qñ vidētis oculi sūt q̄si oculi basilisci. suo fixo intuitu inficiētis et interficiētis. seu intoxicantis cor hoīs sic visu. et nōne melius est tibi p̄ cecitate nō videre. q̄ sit male videre. q̄q̄ p̄sequēs p̄sonā p̄cipue tibi dilectā ip̄o tuo venenoso intuitu interficere. **Certe** sic. p̄ certo. nā et si sic ocul⁹ tuus neq̄ fuerit. totū corp⁹ tuū tenebrosus erit. tenebra. s. p̄cti mortalis et infernal. seu dyabolice qlitatis. ¶ **V. CONSIDERATIO.**

Quinta puella ad sepe dictā tristem sic ait. Tu hō qui te cecum
estimas. forsitā verum iudicium si hēs non te cecū iudicares.
et per dsequens ppter cecitatē non doleres. quippe vt decretozum
dicitur libro. Cecus dicitur qui supne contemplationis lucem igno-
rat. quā quidē ignozātiā magis psumendū est inesse oculos habētī.
q̄ ei ceteris paribus qui p̄uauone oculoꝝ cecus dicitur appella-
tione vulgari. Nimirū de democrito pho refert ille agellius. q̄ fu-
erit ditissimus. qui omē patrimoniū suū suis ciuibus relinquens.
athenas pfectus est. et ibi oculos sibi eruit. vt vegetatioꝝ cogi-
tationes haberet. Sed quid p vegetatioꝝ. nisi cogitationes ma-
gis viuaces. et p contemplationē de die in diem in altum crescentes.
et p se loquendo sensibus alijs p accidens minime impediētibz
certius. directius. et magis d̄tinue in deum tendentes. Has nimirū
cogitationes viuatioꝝ. ac directius et certius in deū tendētes nō-
nunq̄ opatur cecitas cozpalīū oculoꝝ. Quēddmodū em sagittari-
us claudit saltē vnū oculū. vt alio oculo dirigente certius mittat
telū ad metā seu terminū. Ita clauso p cecitatē oculo carnis. aliū
oculus scz mētis cogitationū suarū visione certius attingit metā
seu terminū. id est ad deum finem vltimum. Sed quid. Profecto di-
ctas cogitationes vegetatioꝝ. cū cecitate hēe multo melius est hōi
q̄ malū sit homini cecum esse. v̄l oculos nō habere. Nimirū cogita-
tiones quo sunt vegetatioꝝ. eo sunt et altioꝝ. scdm̄ quas crescit
homo in gratia et cognitione dei. iuxta illud petri. Crescite in grā
et cognitione dñi nr̄i ih̄u xp̄i. et nunc. et in diez eternitatis. p tales
vero cogitationes ppter incrementū caritatis qd̄ ipas dsequi-
terna beatitudo in gradu pfectiori obtinetur. cui quidē gradui om̄is
visio oculoꝝ. tempal̄ est oīno incompatibilis. Ita videlicet q̄ respe-
ctu visionis bñfica s̄m gradum ad quem dicto modo pmouet ceci-
tas om̄is tempalis visio vel que eam dsequitur est vt in pluribus
quasi nō visio. quo modo moraliter pōt intelligi illud psalmigra-
phi. Oculos habent et nō videbūt. sic quoqz et anthonomatice po-
test intelligi verbū xp̄i euangelicum. ceci vident.

**Capitulum octauum continens consolationes super aurium et
auditus carentia. siue sup surditate.**

Octauo post p̄missa ad dominā consolatricem venerandā ac-
cesserunt et alij duo tristes. quoz vnus de aurīū. alij de
auditus carentia et sua surditate querelā p̄posuit. Et illa
eisdem compatiens quatuoz de suis puellis cōsolationis
gratia assignauit.

II. CONSIDERACIO.

Prima puella ad p̄uatu auribus sic ait. Cur homo tristar̄ de
aurīū carentia. videt quidē q̄ nō oporteret cū carētia hęc vel
crinibus capitis. vel alijs capitegijs valeat occultari. Sz esto pro

peiori q̄ pateret et eaz̄ p̄scisio. p̄teritū furtū fozitan iudicaret
malū quidē hoc eſſet. ſed nō ſic malū quin maius bonū foret ſubſe-
quens inde cautela amputans obprobriū mali nō modo fozinſec⁹
nullum ſimile omittēdo. ſ; etiam intrinſecus inclinationē ad p̄pe-
trandū ſimilia deſtruendo. **N**imirū ſicut p̄ actus multiplicatos ge-
neratur habitus et augetur. ſic per ceſſationē ab actibus diſpoſitō
ſiqua p̄cedit facile corripitur. et per aſequens homo a cōfuſibili
morte ſuſpēdij q̄ manente diſpoſitione facile incurriſſet p̄ſeruatur
Elicias ergo hoc bonū qd̄ ex auriū p̄ſciſione deriuatur. et videbis
q̄ nulla eſt compatio mali p̄ditionis auriūz̄ reſpectu boni qd̄ inde
viſibiliter eſt ſecutum.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad ſecundū triftē ſurdum attendēs ſic ait. **C**ur
homo de auditus carentia p̄turbaris tanq̄ p̄ hoc malū patia-
ris et tanq̄ ignozans quantū inde bonum cōſequaris. q̄ em̄ p̄ hoc
plus de bono aſequaris q̄ ſit malum qd̄ pateris. ex hoc intellige.
q̄ qui vera carent ſurditate. his ſuadet̄ ut ſe ſurdos faciant ſalcē
arte. **D**icit nanq̄ ſcriptura. **S**epi aures tuas ſpinis. et facito ſeras
auribus tuis. **V**erum ſi vis noſſe bonū multiplex ad quod ſurditas
te diſponit. **E**cce primū eſt q̄ vana non audis. hinc etiam dixit ſan-
cta ſinectice. **S**urdi facti ſumus. nūc agnouimus q̄ auditū vanūz̄
amiſimus. **S**ecundū eſt q̄ habitare ſurſum poteris p̄ ouerſatōem
in celis. hinc nanq̄ quantū ad artificialē ſurditatem dicit p̄ſaias
propheta. qui obturat aures ſuas ne audiat ſanguinem. et claudit
oculos ſuos ne videat malum. iſte in excelsis habitabit. **T**erciū
eſt q̄ audire melius poteris auditu hominis interioris. hoc nanq̄
patet p̄ ſimile. **O**zātes em̄ in ſilentio. et ſeipos intelligere volentes.
multociens manibus ſuis p̄rias aures obſtruūt ne p̄ ſonum verbo-
rum. ſeu vocū alioz̄ impediātur. **V**n̄ et ſaluator dixit. **S**urdi audi-
unt. quod moraliter ſic intellige. ſurdi per p̄iuationē audit⁹ exte-
rioris audiunt auditu interioris hominis. **N**ec mirū. quia etiam ad
hoc q̄ homo exteri⁹ aliquid audiat et videat. q̄ oportz̄ ſm̄ areſtoſilē
auditum eſſe abſonū. et viſum ſine colore. quanto igitur magis re-
quiritur ut hoīem exterioris auditus non impediāt ad hoc ut inter-
nam locutionē audiat. et mente p̄fecte intelligat. **H**inc eſt etiam q̄
p̄ſonis religioſis que ad verba diuine inſpirationis audita mental
ſeu aure cordis p̄fecte p̄cipienda aptiores q̄ alij debēt eſſe. certis
locis et temporibus ſilentū. ut vacet auditus exterioris ſerioſi⁹ im-
peratur. huius nimirū ſilēm ad diuinū ſermonē deſup̄ inſpiratū au-
diendum p̄ vtilē circūſtantiā philo ille doctiſſim⁹ innuens. **D**ū
inquit quietū ſilentū d̄tinerēt om̄ia. et nox in ſuo curſu iter mediū
haberet. omnipotens ſermo tuus d̄ne exiliens de celo a regalibus
ſedibus venit. **D**eniq̄ ſunt et alia bona ſurditatis q̄ in ſequentibus
ſozozes mee manifeſtabunt.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad eundem tristem sic ait. Nonne homo karissime ex pmissis dictis sororis mee clare ppendis q̄ ceteris paribus surdi melius q̄ alij audiūt aure cordis occulta. et secreta verba diuine inspirationis et quasi susurria dei hominē interius secreti⁹ alloquētis p̄cipienda modis occultis. De his em̄ ad sanctū job locut⁹ est elephas themanites. Ad me inquit dictum est verbū absconditum. et quasi furtiue suscepit auris mea venas susurrij eius. Vbi sic ordinarius appatus. verbū inquit absconditū locutio intime aspirationis. vel absconditū. q̄ silenter in corde sonat sine strepitu locutionis. et quasi furtiue. quia raptim et occulte. nisi em̄ ab exterioribus abscondat⁹. interna nō penetrat. Suscepit supple auris mea nō susurriū supple t̄m. sed venas eius. supple etiā. Susurriū est ipsa locutio intima. vene modi quibus illa ad mentē nr̄am venit. quia aliqui nos amore. aliqui terrore opūgit et alijs modis. Venas ergo susurrij furtim audire. est occultos diuine inspirationis modos latenter agnoscere. hec in dicto appatu. p̄pter q̄ etiam dicit psalmigraphus. Audiam quid loquatur in me dñs deus. quasi dicat. tan q̄ surdus non audiens quid sonet vel dicatur extra me forinsecus. Audiam quid loquatur in me dñs deus glosa. or. a strepitu mundi qui foris inquietat auersus. Reddit autē causam dicēs. qm̄ loquetur pacem in plebem suam. et sup̄ sanctos suos. et in eos qui duertuntur ad cor. O quantum bonum per hoc innuitur. qm̄ inquit loquetur pacem. Sed quid est pax. Audi magnū patrem Augustinum. Tale inquit bonū est bonum pacis. vt in rebus creatis nihil gratiosi⁹ solet audiri. nil delectabilius cōcupisci. et nihil valius possideri. Hoc autem bonum loquitur deus in plebem suam. qui sc̄z seruiunt ei. et magis indigent interna pace. quia ab extra om̄es qui pie volunt viuere p̄secutionem patiuntur. et super sanctos suos. vt nō solum pacem habeant internaz in hoc seculo. sed etiam supernam in futuro. et supple loquetur pacem vniuersaliter in eos qui conuertuntur ad cor. glosa in eos om̄s qui duertuntur ad cor. qui primo excesserant. vel secundū aliam literam qui conuertūt cor. ad ipsum et non ad alium.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella ad tristem eundem sic ait. O homo tu qui foris surditatez poteris te ad bonum multiplex disponentē interne auditionis noueris p̄ter p̄missa bonum aliud singulare expressū esse in canticis vbi dicit sponsa deiformis. Anima mea liquefacta est vt dilectus locutus est. quasi dicat cum psalmigrapho. Factuz est cor meum tanq̄ cera liquecens. sc̄z qm̄ dilectus aīme ip̄am animam alloquitur interna aspiratione. de quo ei⁹ alloquio dicit psalmigraph⁹. Ignitum eloquiū tuum vehementer. Ignita autē ceram resoluunt et liquefcere faciunt. Ignito igitur eloquio seu alloquio interne aspirationis actacta aīma velut ab igne cera in sui dilecti

dulcedinem continuo resoluitur et liquefcit. **S**ed quid? Profecto cum omne calidū et liquidū sit penetratiuū. sequitur q̄ aīma sic calido diuini et amozosi eloquij liquefacta diuinorū secretorū abdita penetrat. cū em̄ aīma p̄ calidū in se ardentis amozis calet. et ad vocē dilecti sui sup̄dulcissimā adeo eliquescit. q̄ nōnunq̄ ad suauitatem vocis eius ignifere. ac p̄inde resolutorie et liquefactiue ex tacitaz incurrit passionē. quid eam impedire possz quin subtilissime et acutissime diuina secreta subintraret. et ad eorū quandā exp̄imē talem noticiā pueniret. ¶ Porro cum etiam liquida nō p̄p̄is sed terminis magis terminent̄ alienis. quid restat hoc aīme ex p̄missa occasione liquefacte. nisi q̄ om̄is eius affectio quasi nō in p̄pria natura subsistens ad modū gutte aquee in vinū duerse p̄p̄ium colorē et saporē nō retinētis resoluatur in ip̄ius sp̄s̄i sui diuinissimā et inscrutabile voluntatē. p̄ quod cōsequitur tantā deiformitatē et quādā deificationē. ut iam ei quodāmodo nomē cōueniat deitatis. iuxta illud psalmi. ego dixi dii estis. **N**ec mirū si ob hoc diuinum aliud nōnunq̄m appeat in vultu persone cuius anima fuerit talis.

¶ **C**apitulum nonū continēs solationes sup̄ nasi et odorādi defectū seu carentia. atqz sup̄ nasi limitate vel grossicie nimia.

Nono post p̄missa ad p̄fataz dñam cōsolatricē accesserūt et alij duo tristes sup̄ materia p̄missi capituli q̄relam p̄ponē tes quibz mor̄ illa p̄ ip̄sorū solationē de suis puell̄ tres satis p̄doneas deputauit. ¶ **I. CONSIDERATIO.**
Prima puella ad utrūqz dictorū trīstium sub indifferentia p̄dictorū nasi defectuū cōsolandū sic ait. **C**arissime defectus nasi quē pateris non te debet p̄turbare. valet nanqz tibi h̄c defectum h̄mōi. **V**is scire quare? Profecto eo valet tibi quo minus p̄cedis in publicū. magisqz domi manens custodis cubiculū tuum pacior sequi redemptoris nostri soliliū. **T**u inquit cum oraueris. intra in cubiculum tuū. et clauso ostio ora p̄rem tuum. et certe ex hoc sequit̄ qz orōnes tue erunt puriores et deuotiores. nec credas qz etiā in publico ecclesie quī hoc sit tempe et loco frequētandū. totū diuinum officium tantū tibi cōferat ad puritatē orōnum. **Q**uanto aut̄ orationes fuerint puriores. tāto ceteris paribus sunt magis exaudibiles. **V**n̄ post p̄missa redemptoris verba sequitur. et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi. ¶ **S**equit̄ etiā exp̄missis qz intentōis tue oculus erit magis simplex. **S**ed quid. certe sequitur vlt̄erius saluatoris additōnale p̄missū. **S**i inquit oculus tuus fuerit simplex. totum corpus tuū lucidū erit. nimirz q̄nto quid simplici⁹. tāto purius. et q̄nto purius. tanto lucis diuine capaci⁹. s. in aīa q̄ h̄m magnū p̄rem **A**ugustinū tota est in toto. et tota in quilibet pte corporis. certe n̄ sine luce sua rōe simplicitatis recepta 9° di^o totū corp⁹ tuū lucidū erit

¶ **II. CONSIDERATIO.**

Secunda puella ad utrunq; tristiū eorundē et eodem modo sub
indifferētia p̄memoratorū defectuū cōsolandū sic ait. Tu hō
qui dictorū nase defectuum alterū pateris scias, q̄ hoc valet tibi.
valet et multis alijs. Multis quidē eo valet quo hac occasione mi-
nus eos in tui d̄cupiscentiā deo et sanctis detestabilē puocabis.
Tibi autē utiq; eo valet, quo defectus nasi quē pateris, erit occasio
ne alij q̄ plures suos oculos in te figant. qui quidē eorū oculi p̄-
minentes et in te defixi tanq̄ essent basilisci forsitan te suo incuitu
intoxicarēt. Deniq; impudicus oculus impudici cordis est nunci⁹
quo recepto nuncio et accepto impetū malum tuū facile per eū
induci posses in temptationē. ¶ Ceterū sup̄ om̄ia valet hoc q̄ carē-
tia seu defectus turpioris nasi hōiem humiliat, de facili sup̄biāq;
sociam pulcritudinis nō finit in eo regnare que radix est om̄is ma-
li, que quidē si inualesceret, radicē om̄i virtutum ip̄am. s. hūilitatē
extirparet. Illa autē acquisita vel retēta occasione hōi nil est de
quo habeas d̄queri reddente te illa si nō vilibus in hoc mūdo ver-
miculis tñ gratas in celo altissimis quēadmodū dictū est illud. cū
essem paruula placui altissimo. cui quidē soli placere pluris est et
eligibilis erit p̄sertim in extremo examine, q̄ toti mūdo placuisse
Sed et pri⁹ soror mea egregie locuta est de ipsius hūilitatis p̄e-
ciositate.

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella d̄sequenter p̄memoratis associata post nasi viciū
attendens eius officiū seu actum odorandi, ad tertium quen-
dam tristem ratione organi defectini defectū odorādi patientē sic
ait. Carissime paruipendas p̄ceptionē odorum rerum corporaliū nō
semp̄ tibi p̄ncipium nec haberi possibiliū ad ip̄arū odores sentiendū.
Expedit quidem magis ut d̄endas satiari et delectari in odoribus
virtutū, ac in odorib⁹ inde puenientū in corporib⁹ sanctorū. Ne-
pe q̄to magis odores corp̄m naturales paruipēdes, tanto magis
ad sp̄ualia ac ad sup̄naturales odores p̄cipiendos p̄ficiēs et ascē-
des. Dices forte q̄ p̄fecti et delectabiles sunt odores illi. Reuera
maxime. Nulli em̄ dubiū quin illi copiosior insit q̄ recipiēti p̄fecti-
onis abundātia, ex quo fit i illud recipiēs p̄fectōis cuiusuis redū-
dātia. Coniciēs ergo de odorib⁹ virtutū q̄ sint p̄fecti, ex quorū qui-
dem q̄si redūdātia seu coarctātia d̄tingit multiplici scriptorū testi-
monio miros odores corporales in sanctorū reliquijs sensibiliter ex-
periri. Quippe sic de quodā sanctorū canitur, corpus sacrum quod
fuerat apotheca carismatum, vniuersam exupat fragrantia aroma-
tum, cuius hystoria rationē reddit. Decebat inquit ut corp⁹ quod
per possessionē virtutū sancti sp̄s odoriferū extiterat organum vn-
guentorū fragrantū fieret alabastrū ut odor odorū p̄duentiaz
responderet. Sed quid. Profecto si hoc ita se habz in corporibus
nondū glorificatis, nec dum reaimatis, q̄nto magis in glorificatis.

animabus sanctissimis cum virtutū suarū p̄cipuis odoribus intime
sibi vinctis ip̄is virtutū sp̄ualibus odoribus in corpora glorioſa per
redundantiam copaliter deſcendentibus. et ſi hoc in alijs ſanctis
quantomagis in virgine glorioſa. quantoq; incompatibilis in ip̄o
xp̄o. **N**imirum odores vtriuſq; generis glorioſe virginis exprimit
eccleſia ſub pulchris methaphorais in p̄ſona eiſ ita loquēs. **E**go q̄ſi
vitis fructificaui ſuauitatē odoris. et iterū ſicut cynamomū et bal
ſamum aromatizans odorem dedi. et quali mirra electa dedi ſuaui
tatē odoris. **D**e ip̄a quoq; ſic cantat. cuius inestimabilis odor erat
nimis in veſtimētis eiſ. et iterū odor vnguentorū tuorū ſup oia
aromata. **E**t ruruſum quā videntes filie ſpon vernatē in floribus
roſarū et lilijs duallium. ut ſic de odore eiſ ſit ymaginandū quaſi
ſit ſim p̄miſſa gratiſſime mixt⁹ ex odore liliorū et roſarū cynamomi
et baſſami. et aliorū bene redolentiū. **D**oero q̄ ſuauiſ ſit et dicta
rū filiarū ſpon attractiu⁹ odor xp̄i. hoc ſp̄oſa inſinuat in p̄ſona ſua
et ſodalium ita dicens. **I**n odore vnguentorū tuorū currimus. adole
ſcētule dilexerūt te nimis. **N**ec mix. eſt em odor eiſ nō minus q̄
odor matris ſanctorū multipliciter reficiens odoratū. quaſi ſit gra
tiſſime mixtus ſeu opoſit⁹ ex odoribus roſe. lilij. viole. et oim bene
redolentiū ac herbarū ceterarūq; rerū odoriferarū in agro mūdi
naſcentiū. utpote xp̄o figurato i iacob. de quo dixit pater eiſ. **E**c
ce odor filij mei ſicut odor agri pleni cui b̄ndixit dñs. hui⁹ quidē
odoris xp̄i ad odores aliorū compati q̄tam fore putas p̄cellentiā
Ecce em prout alibi p̄docetur ſupnaturalis odoris ſuauiſ cuiſ
cunq; corporis glorioſi tantū ap̄portionaliter excedet naturalē ſuaui
tatem odoris roſarū. liliorū. cynamomi. et baſſami. et oim aromatiz
ſiue odorabiliū huius mundi. q̄ntum claritas et pulcritudo corpo
rum glorioſorū in futuro excedet naturalē claritatez et pulcritudi
nem omniū corporū totius mundi etiam celi ſyderi. **N**eq; ob hoc
ibidē taxatū noueris vel groſſa eſtimatione. q̄ ſuauiſ odoris in
corpe mimi ſancti quinq;ſies erit tanta quanta eſt quecūq; natu
ralis ſuauiſ odoris qui hoc in mundo p̄t̄ repiri. **Q**uid ergo de
ſuauiſ odoris ſancti maioris meriti. q̄d de ſuauiſ odoris cor
poris virginei matris dei maximi meriti. **Q**uid deniq; de ſuauiſ odoris
odoris corporis ip̄ius xp̄i. **P**rofecto nulli dubiuz quin odor corporis
ſancti cuiuſcūq; quanto fuerit maioris meriti. tanto eiſ ſuauiſ odoris
odorem naturalem in mūdo repibilem magis excedat. et ſuauiſ odoris
odoris corporis virginei adhuc multo magis. ſuauiſ aut odoris
corporis xp̄i in imenſum. **T**u ergo homo qui his ita ſe habētib⁹ ſpe
ras tandē ineffabiliter recreari p̄petuo odoribus h̄m̄i talibus. ſ.
et tantis tam ſanctorū aliorū. q̄ ip̄ius xp̄i. nonne dignū putas par
uipendēdos eſſe odores huius mundi. ac proinde nō curandum ſi
defectum habeas in actu vel inſtrumēto odorandi. **T**anto nanq;
hautdubium perfectius et delectabilius dictā imenſam ſuauiſ odoris

celestium odorum percipies. quanto in presenti magis ad hoc per modum meriti te dispones. detrahendo scilicet presentium odorum naturalium recreationes. ac per consequens minime curando defectum sensus. vel organum quo ipsos sentire posses.

Capitulum decimum continens consolationes super oris lingue. siue loquere. atque dentium carentia seu defectu.

Quoniam post premissa ad supradictam dominam consolatricem accesserunt quatuor tristes super materijs premissi capituli per ordinem querulantes. quibus illa mox de suis puellis consolationis gratia quatuor deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad contristatum propter defectum oris siue carentiam attendens sic ait. **O** homo cur turbaris propter defectum oris. esto loquacis. et attende statum resurrectionis. in quo non erit alicuius membri carentia. **S**ed et quanto presentem defectum oris. et quanto defectu osius fuerit patientius sustinueris. habebis os in resurrectione tanto rubicundius. pulchrius. decentius. ac risu iocundius. de quo ore pro illo statu dicit scriptura. **D**onec repleatur risu os tuum. et labia tua iubilatio. **R**ursum etiam in presenti. tanto interior homo tuus. habebit os illud cordis pulchrius. et excellentius. **D**e quo dicit psalmi gratias. **O**s iusti meditabitur sapientiam. et lingua eius loquetur iudicium. de quo etiam ore meditatiuud non penes exteriorum. sed penes interiorum hominem attento in magno patre **A**ugu. canit ecclesia. **A**ccepta baptismi gratia positus apud hostiam thiberina cum matre sua colloquatur soli valde dulciter. et inhabitant ore cordis pariter in superna fluente fontis vite.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad lingue carentiam seu defectum attendens sic ait. **O** homo si nosset diuine providentie modum. non te forsitan adeo tristaret lingue carentia seu defectus. **S**olet namque deus pijs simus quod deficit in sillabis. recompensare in temporibus. id est quod in uno aliquo deficit corporali. per aliud aliquid presertim spirituale ad corporale analogatum recompensare. **S**ic enim hinc versus poeta. **C**onsilio pollet cui vim natura negauit. **I**ta. scilicet. quod qui vim nature non habet. ut mentis prevalere solet. sic destituti multociens visu exteriori. visu pollere solent interiori. scilicet. intellectus estimatiue vel ymaginatiue. **V**irtutis nempe quo ad hoc mira de cecorum industria referuntur. **F**ertur enim quod aliquis cecus visus est qui per tactum panni alicuius semper cognouit colores eius. **A**liquis visus est cecus qui nouit singula in ciuitate hospitia inuenire. et eis de remotis onera vel res aliquas apportare. **S**ic agatha mamillis suis amputatis inuenit in aia se habere mamillas integras gloriatur. **Q**uid igitur miri si quis in lingua defectum habens. per potiozem linguam expritur perfectum. quippe apostolus ait. **S**i linguis hominum loquar et angelorum. **S**unt ergo lingue angelorum.

quas potiores esse innuit q̄ linguas corporeas hominum. cuiusce-
modi etiā angelorū linguis homini dūenit loqui aliter cum dixit:
set. si linguis loquar hoim. forte nō addidiss; et angelorū. Sane lin-
gua s̄m mundi sapientē d̄gruit in gustum et loquelā. nec angelica
lingua est inferior quo ad hoc. s; superior. qualem etiā h̄ns linguam
homo interior quod primo s̄ciuit internū. tandē gustat eternum.
Firmissime igitur tene. et nullaten⁹ hō dubites. quin nisi p̄ impati-
entiam ponas obicem p̄ defectu corpalis lingue. eo. vel tandē cō-
tingat tantū interioris expiri p̄fectū. q̄ nūc merito exterioris lin-
gue defectū debeas equanimiter tolerare.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella muto d̄patiens seu balbutiēti sic ait. Cur ob loq̄-
te carentiā seu defectū a deo p̄turbaris. Nescis q̄ alia quedā
interioris hois est secreta loq̄la multo intimior dulcior et suauior
qua hō loq̄la s̄m jeronimū p̄rem venerandū. si hoim copia defue-
rit loquit̄ cum deo. Qua etiā loquela loquit̄ hō cum virgine glo-
riosa. qua loq̄la loquit̄ hō cum angelis. cū michabele. grabziele.
raphabele. Cūq; p̄prio suo angelo. qua deniq; loq̄la loquit̄ homo
cum utroq; johāne euāgelista et baptista. cum petro et paulo. cum
magdalena. agnete. et katherina. cum quolibz alio sancto. cūq; ce-
teris quibuscūq; de numero beatorū. cum caris suis vel parētibz
quos sperat esse in societate ciuū sup̄noꝝ. **N**ec mir⁹ q̄ s̄m interio-
rem hoim quantumcūq; balbutiēs siue mutus loqui poterit. cum
et s̄m illū cātare ei possibile sit. paulo hoc inuente. Cantātes inq̄t
et psallētes in cordibz v̄ris d̄no. Sane q̄nta eorū sit multitudo qui-
bus mutus loqui p̄t. q̄nteq; sint dignitatis. patz p̄ p̄missa. Que cu-
ra igitur ei erit. si paucis respectiue et multo indignioribz q̄si ver-
miculis hui⁹ mūdi hoibz loqui nō p̄t. S; nec transeūduz q̄ sicut
dicit egregius p̄ Gregori⁹. Tanto vnusquisq; a sup̄no amore dis-
iungitur. q̄nto inferius delectat̄. Ita p̄fecto tanto vnusquisq; ab
interno cū sanctis colloquio impeditur. q̄nto inferius terrenis cre-
aturis colloquēdo delectatur. et rursus ecōtra tanto quisq; mutus
ceteris paribus magis in sup̄no cum caris suis colloquio delecta-
tur. q̄nto inferius exteriori colloquio p̄iuat̄. Cesset ergo eius loq̄-
la de loquele carētia. et dicat verbum cōsimile de colloquio cum
amicis. vel cum quibuscūq; hominibus terrenis. quale verbū mag-
dalena teste illustri origene dixit de colloquio cum angelis. **N**o-
lo inquit angelos videre. nolo cum angelis manere. si ceperint mi-
hi multa narrare. et si voluero illis ad om̄ia r̄ndere. timeo ne amo-
rem meū magis impediāt q̄ expediant. **H**ec ille.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella hoim p̄pter carentiā dentiū d̄rīstatū alloquēs
sic ait. Cur hō turbaris nō h̄ns sufficientē causam tristitiae seu
turbationis. **T**ut em̄ d̄rīstatis ex eo q̄ defectus seu amissio dentiū

etatem arguit mortis appropinquantē. aut ex eo quia impedit cibo,
rum masticationē. aut ex eo quia impedit verboꝝ formationē. aut
forsan ex eo quia risum tuū reddit minus gratū et decentē. Sed nō
ne hęc rationes sunt insufficiētes. Sūt utiq; . **Prima** em̄ ratio defi-
cit. quia homi ad memoriā mortis p̄ficit. quā nup̄ valere ad multa
nuptus mea clare cōdit. **Sc̄da** ratio ad magnā tristitiā non sufficit.
quippe illi defectui leuiter p̄ artem cōsulitur. q̄n̄ cibus masticand⁹
vel cutello. vel instrūto alio sufficiēter cōminuit. **Doꝛo** tertia rō
eo min⁹ sufficit. quo ad silentiū p̄ficit. de quo scriptura dicit. In si-
lencio et in spe. erit fortitudo v̄ra. Sed et hac in re illa cōfert cōsola-
tio quā sup̄ loquele carētia paulo añ soroz mea p̄misit. **Demū** quar-
ta rō eo multū deficit. quo dentiū carētia p̄ accidēs dissolutū risum
tempat et restringit. **Quippe** magis decet seruata facie ore clauso
subridere. q̄m apto ore ridere et cachinnos emittere. **Hinc** nanq; di-
cit illustris **Seneca**. **Risus** tu⁹ sit sine cachino. **Dostremo** cōsuetur
hoc edentulū q̄ nō habet nisi defectū momentaneū. moꝝ post p̄ns
breuis vite tempus in resurrectione emendandū. q̄n̄ restaurat⁹ om̄e
dep̄ditū p̄fectioni glorie oportunū. pro tūc em̄ alludēdo scriptu-
re p̄c̄ dici de hoīe. dentes eius erūt candidiores lacte. quo fiet q̄
nūc edentul⁹ poterit p̄ tūc restitūtis pulcerrimis dentib⁹ sine de-
fectu moris et nature risu plenioꝛe atq; iocūdioꝛe oris labia cum
iubilo apire. **Iuxta** verbum per sorozem meam prius inductum. re-
pleatur risu os tuum. et labia tua iubilo.

**Capitulum vndecimū continens cōsolationes sup̄ brachioꝝ ma-
num. vel digitoꝝ. ac nōnullozum alioꝝum membꝛozum amputa-
tione seu carētia.**

Undecimo post p̄missa ad dominā cōsolatricem p̄incipa-
lem accesserūt et alij duo tristes. vnus qui p̄imo de mē-
bris pluribus. alius qui postea de solis manib⁹ querelā
p̄posuit. quibus illa de suis puellis moꝝ duas ad con-
solandum eos adiunxit.

II. CONSIDERATIO.

Prima puella ad primū dictoꝝ tristiū sic ait. **O** amice cur de mē-
broꝝ de quibus intēdis carētia p̄turbaris. **Nō** deberes qui-
dem. **Nimirū** si ea haberes. verisimile est q̄ vel q̄nq; eoz occasiōe
temptareris ad aliqua illicita p̄petrandū. vt de p̄cussionib⁹. v̄l oc-
cisiōibus iniuste inferēdis. siue de amplexibus vel tactib⁹ impu-
dicis. specialiter quo ad manus et brachia. siue de scripturis litte-
raz deo displicibilib⁹ quo ad digitos. siue de nōnullis alijs quo
ad alia mēbra. ecōtra autem dictoꝝ membꝛozum carētia te nata ē
a tēptationib⁹ talibus plurimū supportare. q̄s quidē tēptationes
si haberes. nescis an vnq̄ eas vicere posses. s; verisimili⁹ i toto sub-
cūberes vel in p̄te **Ex** hoc plane seq̄tur si de mēbroꝝ p̄dictoꝝ tur-
baris carētia. q̄ de tua v̄tilitate turbaris. de q̄ poti⁹ gaudendū ess;

Audi venerabile jeronimū decretorū libro inductū. **S**iquis inquit fortitudinē latronis vel pyrāte enumerat et infirmos reddit. pdest illis sua infirmitas. debilitata em̄ m̄bra quib⁹ prius nō bñ utebatur. a malo ope cessabunt. **H**ec ille. **H**uic autē sententię satis cōcordat illud cōsiliū saluatoris. **S**i manus tua vel pes tuus scandali fac te. abscide eum et pice abs te. s. saltē corde. bonū est tibi ad vitam ingredi debile vel claudū. q̄ duas manus. vel duos pedes habentem mitti in ignem eternum.

II. CONSIDERATIO.

Secūda puella ad manuū carentiā specialiter attendēs secūdo tristi sic ait. **O** amice nō te p̄turbet defectus manuū hois exterioris. **A**ttēde potius ad man⁹ interioris. **V**is utrūq; de hoc scire. **A**udi ex patrum libro quid dixerit sancta sinclitice. **M**anus inquit nre ex aliqua passione debilitate sunt. s; interiores patas habem⁹ aduersus inimici temptatōnes. et quid miri q; manus habet hō noster interior. cum quod magis rarum est habeat et mamillas. **Q**uipe ut prius neptis mea p̄libauit beata agatha exteriorib⁹ suis amputatis. de mamillis interiorib⁹ gloriabatur. **N**am dum ingredere tur in carcerē. ait ad iudicē. **I**mpie crudelis et dyre tyranne nō es confusus amputare in femia. qd̄ ip̄e in matre suxisti. ego habeo mamillas integras intus in aīma mea. quas ab infātia dño cōsecraui. **H**ec agatha. **D**ari igitur modo si manus nre amputētur exteriores. bona cura erit. habemus et eo magis integras intus in aīma robustiores manus fortiorū operū doctas ad plium et cetera inimicum. **I**uxta verbū sancte sinclitice pugnatura et nōne bñ dixit illa. bñ certe p̄ omnē modū. **N**empe temptatōes inimici iacula quedā sunt venenata. mortifero veneno plena. cor patētia si non scutum fidei patum habeam⁹ et interioris hois manib⁹ opm̄ illud semp obiciamus. quippe fides sine opibus mortua est. **Q**uo scuto. quibusq; reuera manibus necesse est interiorē hominem cetera inimicū temptatē viriliter dimicare. **Q**uid ergo. **P**rofecto si bene sic dictis manibus dimicauerim⁹. merebimur q; ipse rex glorie apprehēdet manu dexteram nrorū. rectorū opm̄. et deducet nos ad bzauū gloriosuz. **H**inc psalmista dño loquēs ita ait. **T**enuisti inquit manu dexteram meam. et in volūate tua deduxisti me. et cum gloria suscepisti me.

Capitulum duodecimum continēs cōsolationes super pedum carentia seu amputatione.

Dodecimo post p̄missa ad p̄dictam dñam cōsolatricem accessit et alius tristi⁹ p̄pter pedū carentiā. p̄ponēs grauem querelā. **E**t illa eidē p̄ cōsolatione tres de suis puellis satis p̄doneas deputauit. **III. CONSIDERATIO.**

Prima puella ad p̄fatū tristē sic ait. **O** hō nescis q; de q̄busdā dicit scriptura. **P**edes illoꝝ ad malū currūt. **F**orte inq̄es ad qd̄ malū.

Profecto non ad unū . sed ad multiplex siue multa . **Q**ue nam inquit
 es sunt illa . ecce fortassis sunt spectacula . sunt choree . sunt mundi
 solacia . **S**unt inquit hec mala . sunt oino . **R**etia nāq; sunt quibus
 ille hostis antiquus solet uti ad stultorum aias capiendas . **D**ic queso
 mihi quid recti similius q̄ chorea in circulum ducta . in qua in cir-
 cuitu impij ambulant . immo et cursitant . atq; ad sinistra pcedentes
 ad infernū pperant . et ibidem vanis hoibus si tñ hoibus . et nō po-
 tius lasciuietib; bestijs se sociant . **S**ane si contendas q̄ sint hoies
 eo q̄ iuxta ppriam hominis passionē sunt risibiles . ostendam . et ego
 et ostendam q̄ non sunt saltē rationales . s; tanq̄ bestie silue ppter
 lasciuos motus sunt hoies . bestiales . et bestijs similes . **A**d quorum
 consortiū currere et tu ipis discurrere si ppter pedis seu pedū . aut
 aliorū etiā mēbroꝝ carentiā impeditus fueris . hoc minime cures .
 per hoc nāq; datur tibi occasio magna querendi interna solacia
 et supna . **N**onne enim discurrendi seu vani discursus impossibilitas
 occasione pstat sani ac sancti discursus . **S**i ob carentiā pedū nō va-
 les discurrere per lata spacia terrarum . poteris discurrere discursu
 rationis seu pedibus intellectus et affectus . per immensa et gra-
 ta celi spacia . p celestes officinas ad superna spectacula . an nō cre-
 dis et illic spectacula esse . **S**unt utiq; plurima . **I**llic nāq; specta-
 re licet etiam nunc vel mentetenus celestium spirituum ierarchias
 nouem choꝝ distinctas . **I**llic spectare licet patriarcharū et pphe-
 tarum psonas reuerēdissimas . **I**llic spectare licet martirū victorial
 gloriōsas . **I**llic spectare licet ofessorum stolas candidissimas . **I**llic
 deniq; spectare licet pulcerrimarum virginum choreas . de quib;
 quidem mater ecclesia sic xp̄o canit . **Q**ui pascis inter lilia . septus
 choreis virginum . et rursus . **Q**uocunq; pergis virgines sequun-
 tur atq; laudibus post te canentes cursitāt . hymnosq; dulces per-
 sonāt . **A**bsit autem a te q̄ hec vnq̄ sentias dicta esse triumphatice . si
 velis sacrilegium euitare . **N**imirum si hec dicta essent secūdū aliq̄
 similitudinem solum metaphozice . tu deberes contentus esse . eo
 quidem q̄ similitudinem illam sensus metaphozici pferre debe-
 res in imensum sensui litterali . **V**eruntamē pro futuro resurrectio-
 nis statu nō est absonus vel absurdum dicere ad litteram vera esse
 que canit ecclesia de choreis virginum . ut secundum thomam illū
 aquinensem motum agilitatis que; virgines vel alij sancti habent
 in virtute quandoq; exercean . quatenus diuinam sapientiā eo ma-
 gis commendabilem esse ostendant .

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda itaq; puella sic ait . **A**d quid homo de pedū carentiā
 corporalium adeo perturbatur . **E**osfan inquit . quia non
 possum motu processiuo ire spaciatum ad ipsos ortos voluntatis .

nec ad prata virecia. vel ad grata nemoza. **S**ed que de istis tibi cura. **S**unt naq; tibi possibilia melioza. **N**on ergo cures prata vel nemoza. vel alia loca mundi voluptuosa: sed potius iuxta consilium venerabilis jeronimi. **P**aradysum mente deambula. paradysum inquit ille tu celeste subintellige. in quo est ome lignum pulchri visu. et ad vescendum suaue. **I**bi est illa vitis vera. palmitum suorum dilatazione admirabilis facta. **I**bi est illa cuius emissiones paradysus malorum puniceorum cum pomorum fructibus. **I**n cuius etiam persona dicit ecclesia. **S**icut cedrus exaltata sum in libano. et quasi cipressus in monte syon. quasi palma exaltata sum in cades. et quasi platano rose in iericho. quasi oliua speciosa in campis. et quasi platanus exaltata sum iuxta aquam in plateis. **S**icut cynamomum et balsamum aromatizans odorem dedi. et quasi mirra electa dedi suauitatem odoris.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **O** frater vna scires pro malo. vel pro mino bono eligere magis bonum. osulo ut butyrum et mel comedas. ut cias reprobare malum. et eligere bonum. **N**imirum ut alibi dicitur. butyrum cum melle comestum est maturatum. et ideo apte signat maturum iudicium romis mali et boni discretium. **H**oc igitur iudicium maturum comede. id est ore cordis masticare satage. ut discrete scias reprobare malum. et eligere bonum. malum reproba quod nedum salomone sapientissimus. sed et filius amos de peccatoribus notum fecit. **D**edes inquit eorum ad malum currunt. **E**lige igitur potius bonum. scilicet cursum illum. de quo paulus ait. **B**onum certamen certavi. cursum consummaui. qui et dixerat. sic curro non quasi in incertum. atque sic sua fit alijs. **S**ic currite ut apprehendatis. **Q**uorsum putas cucurrit. **P**rofecto in celeste paradysum. nam et uersatio eius erat in celis. **I**llic certe bonum est ambulare. melius autem currere. **Q**uipe currens ibi non habebit offendiculum. **I**bi est grata planicies. munda pesus et imaculata. quia nihil inquinatum incurrit in illam ciuitatem iherusalem celestem. **P**ro cursu igitur pedum corporaliu in hoc mundo luto et fetido. elige etiam in parte pedibus interioribus quasi in spacio odorifero post sponsum currere vna cum sponsa que ipsi sponso loquitur in canticis. **C**urremus inquit in odore unguentorum tuorum. **R**ursum pro pedum corporaliu tardo motu elige cursum pedum interiorum velocissimum. non quidem minus celerem. nec minus lucentem quam sit ille discursus iustorum. de quibus dicit scriptura. **E**ulgebunt iusti. et tanquam scintille in harundinetis discurrent. **D**enique pro cursu pedum exteriorum quoniam multum laborioso elige sperare in domino te in cursu pedum interiorum ad summum bonum promouente. et a labore preseruante. **T**udi rursus filium amos. **Q**ui inquit sperant in domino mutabunt fortitudinem. assument penas sicut aquile. current. et non laborabunt. ambulabunt. et non deficient. **C**ogitabis forte. **Q**uid ad pedes interiores cursus illi quos denotant promissa scripture qui ad dotem agilitatis gloriosorum

corporum videntur in futuro potius pertinere. Sed absit a te hec cogitatio. quippe non solum motus agilitatis saluandorum membris corporeis in futuro tanto celeriores diuenient ceteris paribus. quanto hic illi patientius ex pedum carētia solacioſis carēt discursibus. Verum etiā eodem pacto perfectius quā alias dicti motus delectabiles sūm eminentis significatiōis metaphozā sunt attribuēdi nōis pedibus interiorib⁹. Si itaq; sūm hec respectu interiorum parum curare habeas vsum pedum corporaliū. quid restat. nisi quod et parum curare carētā taliū pedū. cū pedes natura dederit solūmō propter vsum.

Capitulum decimumterciū continens consolationes claudorum super pedum suorum curuitate. ac super ipsorum deſormi claudicatione.

Quercidécimo post pmissa ad p̄memoratā dñam consolatricē illustrem accessit et alius tristis super materia p̄missi capituli grauius querulando. cui mox illa ad consolandū eum duas de suis puellis satis pulchras assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella pedū et tybiam curuitatē et deſequentē ambulādi difficultatē et claudicationem attendens sic ait. O amice curbaris propter ista. nescis dictū esse de tuorum membrorum plasmatore. bñ omnia fecit. surdos fecit audire. et mutos loqui. Cur nō etiā credis ip̄m facere claudos ambulare. et curuos pedes habētes rectos gressus facere. seu recte ambulare. facit utiq; etiā ista. Nunquē non fecit claudos ambulare. cum ip̄m qui est veritas conſtet dixisse. claudi ambulant. p̄ hoc innuēntē etiā illi possibilitatē inesse perfectē ambulationis. Quippe claudicatio exterior ad perfectē ambulandū nōnullos pmouet. q̄ propter difficultatē vel deſormitatē q̄ eis inest ad ambulandū minus delectant̄ ābulare ī publicū. et hīj nimis p̄ cōsequēs propter defectū ambulādi corporaliter eo perfectius ambulāt spūaliter. quiq; hac occasione doctrinā sequuntur pauli. eo dicente. spū ābulate. ut dicere possint cū eodē. n̄ sūm carnē ambulam⁹. sūm spū. S; quorsū putas ābulāt. Certe versus celestē patriam. ad ciuitatē iherl̄m. quēadmodū et paul⁹ ip̄e dicebat. Alligat⁹ ego spū vado in iherl̄m. Huius nimis possibilitatē p̄ sororē meā prius tactā venerabilis pater jeronim⁹ ad quendā scribēs inuebat. Heremi inquit vastitas te terret. s; tu paradysus mēte deābula. quotienscūq; cogitatione ac mēte illuc ascenderis. totiens in heremo nō eris. S; qd̄ profecto hecine deambulatio n̄ est claudicatio. s; est quidē cura curuitatē et claudicationē pedū exteriorum. rectorum. pedum et gressuum hoīs interioris grata exercitatio. et certe qui ita ambulāt. De illis pōt dici. Pedes eorum pedes recti. pedes inq̄ intellect⁹ et affectus. Ad horum gressus imitandū videt⁹ itidē paul⁹ dicere. soluta genua erigite. et gressus rectos facite pedib⁹ vris. ut nō quis claudus erret. magis autē sanetur.

II. CONSIDERATIO.

Secūda puella attendens in claudo gressus sui deformitatē sic ait. Audiuiſti ſi claudicantis ōſolatorū remediū contra. ſ. pedū et gressus curuitatem. recipe nunc pari modo eiufcemodi ōſolationis ōſolacium contra pedum et gressuum tuorum deformitatē. Ecce quātum attrinet ad interioris deambulatiōis motus. dictū noueris spōse in canticis. qm pulcri sunt gressus tui in calciamentis filia principis. Sed quid hoc. Profecto anima maxime deformis est illius filia principis. De quo quidē ille aristoteles bene sic cōclufit vnus ergo princeps. Ad quam reuera filiam dicit sponsus. q pulcri sunt gressus tui in calciamentis. quasi dicat. valde sunt puri motus tui in suis oblectamentis. Sciendū est em̄ anime deformis tot esse gressus. quot sunt ipius motus in deum et pfectus. Qui merito pulcri id est puri dicuntur. qn a suis contrarijs fortiter sepantur. ac a materialibus cōinquinari immūdijs nullatenus pmittuntur. Hinc est q sym angelicū illum **Dyonisiū**. Dedes in angulis signāt motiū et acutum. et celerē ad diuina ambulationē sempiternae motionis. id est virtutem se a materialibus mouēdi. et intellectualia sciendi. sicut pedes secant aerem ratione acumis sui. et celeriter in diuina proficiēdi ppter virtutē desiderij se semp in deum pmouentis. Cōformiter itaqz duo pedes filie principis antedicti possunt dici in pnti duplex virtus motiua distincta p officia. ſ. virtus a materialibus se mouēdi. et virtus suo acumie aerē scindēdi. id ē intellectualium regionē se cernēdi et celeriter in diuina pficiscēdi. id est pficiēdi. **H**orū pedū aurea calciamenta ipis pedibus adaptata et proportionata. est adaptata sapiēcialis lumis claritas. et proportionate dulcedinis veritas. Sine istis calciamentis nullomō possunt prupta ardua montuose regionis intelligibilis pagrari. Vñ et hoc ipm exptus in se ipō ppheta aiebat. emitte lucē tuā et veritatē tuā. ipa me deduxerūt et adduxerūt in montē sanctū tuū. et in tabernacula tua. qsi dicat. nisi nobis infuderis tui intelligibilis lumis claritatez. et celestis dulcedinis veritatē. nō valebim⁹ ad cōtemplatiōis altitudinē puenire. aut in potētijs angelicarū ierarchiarū introire. ad qz quidem deambulādo. et angelicas officinas pambulādo etiā puenimus in potētijs dñi. id est ad oipotēs ōſistoriū ipius dei. Sane quo hoc pamplius et pfecti⁹ occasione corpalis ad ambulādo impotentie puaemus. eo amplius de dicta corpali impotētia ōſolationē recipimus. vt sic claudicationis deformitatem p nihilo reputemus. cogitantes q impotentes ad ambulandum. antonomatice ābulare dici possunt. et q alij ecōtra pedes hñt et quasi nō ambulabūt.

Capitulum decimūquartū continens ōſolationes sup genitaliū carentia. et generandi impotentia. siue super personarū vtriusqz sexus sterilitate vñdecunqz causata.

Quartodecimo post premissa ad dominā consolatricem sus-
pradictā accesserunt due psonae sexuum diuersorū sup ma-
teria pmissi capituli q̄relas pponentes. at illa eisdeꝝ mor-
tres de suis puellis consolationis gratia deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad psonam sexus masculini sic ait. **O** frater ut te
possim consolari. vellē a te informari. **Cur** adeo genitaliū caren-
tia te tristat? **Dices** forte quia his carentes membris condemnat
lex mosaica. **Nec** quippe dicit. **Non** intrabit eunuchus. atritis vel
amputatis testiculis. et absciso veretro. ecclesiā domini. **Sed** hoc in
casu bona cura tibi sit. hoc em̄ cerimoniale est abolicū. et si placet
ex scriptura phylonis doctissimi. **Audi** in cōtrariū verbū cōsola-
toriū. **Spado** inquit qui nō optus est p manus suas iniquitatē. da-
bitur em̄ illi fidei donū electū. et fors in templo. acceptissima. bo-
norū enim laborū glorioſus est fructus. **In** hac verborū serie si ad
pcedentia respicias. necesse erit ut hoc nomen felix subintellectum
in principio adicias. sicq; cōstruendo dicas. felix spado qui non est
opatus p manū suas iniquitatē. **Et** nōne bene dicitur felix. cū pro
causa sequatur. **Dabitur** em̄ illi fidei donum electum. id est fides n̄
informis. sed formata. que alias in hoīe ad iniquitatem genitalibꝝ
stimulato sine bonis opibus esset mortua. v̄ dabitur illi fidei do-
num electū. id est excellens. s. fides p dilectōez opans. et fors in
templo acceptissima. id est in ecclesia magna celesti inter sanctos
fors acceptissima. s. fructus. nō mō tricesimꝝ ut in matrimonio cō-
stitutis abstinentibus ante suis. nec sexagesimus ut viduis castis
abstinentibus tam a suis q̄ nō suis. s; multo acceptior. s. fructꝝ cen-
tesimus ut virginibus rōne ppetue incorruptōis qui sperandꝝ est
eunuchis. p̄cipue qui semetipſos castrauerūt ppter regnū celozum.
nec m̄. q; hoc facere graue est et labor intensiue. maximus equi-
pollens excensiuē multis laboribus. et ideo pro causa immediate
subiungitur. **Bonorū** em̄ laborū glorioſus est fructus. s. fructꝝ
centesimus antedictus. vel fructꝝ beatifice fruitōis in gloria his
qui bona egerunt repromissus. **Et** sic patet q; genitalibus p̄iuato
cedit hoc ad maximam gloriā. in quo timerent fatui magnam pa-
ti ignomiam.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad eundem tristē sic ait. **Cur** te tristat generā-
di impotentia. **Si** est in causa cōfusio vel opprobriū apud con-
uentuz mulierū. v̄ aliorū fatuorū. aut timor forte q; uxor tua agat
ad diuortū. recursuz habe sup ad meā cōsanguineā. et inuenies cō-
solationē patam. **Si** vero in causa est liberoꝝ carentia. consolari te po-
terit alia mea cōsanguinea. **Sp̄aliter** aut si i cā est q; q̄ris in liberis
nom̄ tuū ne totalr peat cōseruare. h̄ reprobatur illa s̄l̄r et scriptura.

Tudi ysaiam prophetam. **N**on dicat inquit eunuchus. **E**cce ego lignum aridum. **s**upple nō aptum ad seminandū. **s**equitur. quia hec dicit dñs eunuchis qui elegerint q̄ ego volui. **et** tenuerint fed⁹ meū. **D**abo eis in domo mea locum. **et** nomē melius a filijs et filiabus. **n**omen sempiternū dabo eis qđ non pibit. **T**udi quoq; ad horū intellectum ordinariū appatum alludentem hīs verbis saluatoris. **S**unt eunuchi qui de matris utero sic nati sunt. **et** sunt eunuchi qui facti sunt ab hoibus. **et** eunuchi sunt qui semetip̄os castrauerunt. **p**pter regnum celoz. **H**anc distinctionem repetēs dictus appatus subiungit de deo loquēs om̄s d̄solatur. quia in lege dicebatur maledictus qui nō reliquerit semē sup terrā. **S**ed quid. **C**erte cōtra hāc maledictionē deus om̄s eunuchos adiecta cōditione q̄ eligant qđ ip̄e vult. **s.** castitatē. **et** teneant fedus suū. **s.** caritatez. **d̄solat⁹** dices p̄ pphetā. **D**abo eis locum. **s.** noiatum mansionis p̄petue in domo mea in qua sunt mansiones multe. **et** nomē meli⁹ a filijs et filiabus scz excellentius q̄ si filios et filias generassent. quia nomē sempiternum quod non pibit. **s**upple quēadmodū p̄t nomē qđ filioz p̄ creatio potest dare. **S**z nec causeris q̄ hec p̄missa dei futura respiciunt. **N**am et in p̄senti in rebus naturalib⁹ nihil est vitā delectabilius **et** optabilius. **s**z secūndū illum galienū medicū noiatissimū eunuchi ceteris hominibus viuunt diuicius.

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella ad p̄sonaz sterili sexus feminei sic ait. **S**oror mea charissima cur te cōtristat sterilitas tua. **S**i antiqua maledictio est in causa non oportet. **d**udum em̄ hanc abstulit virgo illa simul **et** mater ex qua ille ortus est qui solūes maledictōez. **d**edit benedictionē. **S**i in causa est q̄ es cozpe nimis arca. **q**uid hoc ad te si virgo es. **et** vis talis p̄manere. **g**lozieris magis de illius similitudine que clausa semp fuit **et** erit in eternum. **d**e qua dictum est in figura **P**orta hec clausa erit **et** non apietur. **et** vir nō transibit p̄ eaz. quia dñs deus isrl̄ ingressus est per eam. **S**i vero es maritata nihilominus mea te quedā in hoc articulo d̄solabit cōsobrina. **S**i liberos habere desideras. **p** d̄solatione neptem meam supra requiras **C**ui⁹ quidem d̄solatio euidenter tibi demōstrabit. **q̄** licet sis sine fructu ventris. **n**on tñ sine nobilissimo **et** multiplici fructu mentis. **p**fer tim si te d̄seruaueris sine inquinamēto cozpis. **d**e q̄li sic dicit philo doctissimus. **E**elix est sterilis **et** incoinquinata que nesciuit thozuz in delicto. **h**abebit fructū in respectione animarum sanctarum. **s.** vel illum centesimū si virgo est. **vel** saltem fructum bonozum opm multiplicium. **q**uem licet hic opata fuerit. **t**amen post hanc vitam in respectione animaz sanctaz fructus gloriozus suoz opm manifest⁹ erit. **et** in memoria eterna p̄durabit. **g**lozietur ergo sterilis **et** sic iocunda. **q̄**uis em̄ sit cozpe infecunda. **t**amen eo est aptior ad spiritualē generationē castam **et** mundā. **d**e qua admirando dicit

mater ecclesia. **Q**uod pulchra est casta generatio cum caritate. immortalis est enim memoria illius. quod et apud deum nota est. et apud homines. Denique pro consolatione sterilis que non parit. non est peranseundum periculum parientium. Nam dicit scriptura. que multos habebat filios. et iterum in dolore pries filios. et rursus scriptura alia. quod mulier cum parit tristitiam habet. Nec mirum. quia est in periculo mortis. nec totaliter a tali periculo preseruat eam pariendi consuetudo. Visum quippe est multotiens quod que ante pluries peperit et euasit. postea in partu perijt et mortem incurrit.

Capitulum decimumquintum continens consolationes personarum antiquarum super senectute et calamitatibus ipsarum.

Quintodecimo post premissa ad dominam consolatricem prememoratum accessit et alius tristis querens de senio et de calamitatibus sue senectutis. Cui illa domina veneranda ad consolandum eum mox assignauit septem pulcherrimas de suis puellis

C. CONSIDERATIO.

Prima puella ad triste illum sic ait. Cur de senectute turbaris quod te iuuenibus prefert multis prerogatiuis. Nempe senes iuuenibus preferuntur in suspicionibus remouendis. In excusationibus admittendis. In testimonijs prohibendis. et in placitis eligendis. Vis hoc scire. Profecto hec precepta omnia non carent noticia humane rationis. et nihilominus repiuntur in volumine decretorum diuersis in locis. In cuiusmodi etiam locis repitur. quod licet quanto quis senior est. tanto citius mori presumitur. tamen quod melius est pro senectute presumitur dignitas. probitas. scientia. morum grauitas. sermo ueracior. et iusticia examinacior. Deferuntur etiam senes ipsis iunioribus in penis seu punitionibus dissimulandis. Vis de hoc scire. Ecce in antecedito volumine repitur quod canis senum parcitur. et senectuti deferatur ulterius senes iuuenibus in laboribus supportandis. Vis de hoc scire. Audi patrem clareuallens. Felices inquit uos qui intra stis quinquagesima requiem et iubileum annum. fratres nostros loquor quibus iam dixit spiritus ut requiescant a laboribus suis. amplius preferuntur senes iunioribus in fructibus auctoritatis. Vis de hoc scire. Audi cassi. Honestate inquit transacta adolescencia superior etas fructus capit auctoritatis. Rursus senes iuuenibus preferuntur in traditionibus eorum inuolabiliter obseruandis. Vis de hoc scire. Ecce in decretorum uenerabili volumine sic habetur. Ridiculum est et satis abhominabile ut traditiones quas antiquitus a patribus suscepimus infringi patiamur. Ulterius preferuntur senes iunioribus in presumptionibus de eorum deuotione et spiritu feruore habendis. Vis de hoc scire. Lege cuiusdam alexandri epistolam decretalem.

In hac em̄ de sene quodā ep̄o sic habetur. In te vigor deuotionis et fidei in corpe senescence nō deficit. sed vergēte deorsum cōditio ne corpea. feruor sp̄s in sublimiora cōscendit. Deniq; p̄feruntur senes iuniorib; in estimationib; de sapientia eorū et prudētia habendis. Vis hoc scire. Ecce senex s̄m gramaticos a senos dicit. qđ est sensus. quasi talis bene sit sensatus. Nimirū scriptura dicit. In antiquis est sapiētia. et in multo tempe prudētia. Vñ et sicut inducitur in nolumie decretorū. In puerbijs dicitur. Glorū senū canicies. hec vero canicies designat sapiētiā. de qua scriptū est. canicies hōim prudētia est. Adhuc senes iuniorib; p̄feruntur in honoribus. reuerētijs. et seruitijs exhibēdis. Vis de hoc scire. Ecce senes magis morū honestate pollent q̄ iuuenes. p̄pter quod et maior eis reuerētia exhibetur. Vñ et s̄m p̄rem clareuallis. Reuerēda senectus dicitur p̄pter morū honestatē. Senes etiam eodem pacto iuuenib; dñantur. et ip̄i iuuenes ceteris p̄ibus se eis seruire digne debere arbitrātur. Audi illū cyprianum. Sicut inquit in senib; sobrietatis et morū p̄fectio requiritur. Ita in adolecētib; obsequiū et subiectio et obediētia rite debet. Postremo p̄feruntur senes iunioribus in laudabilib; conditionibus ip̄orū senum etati attributis. Vis hoc scire. Audi post p̄missas senū et senij cōmendationes p̄terq; illas que ī primo p̄ meas fiēt sorores. etiā h̄o nūc ultimo qđ magnus ille antistes ambrosius dicit de senectute. Senectus inquit ip̄a in bonis dulcior. in cōsilijs subtilior. ad cōstantiā subeūde mortis potior. ad reprimendas libidines fortior. infirmitas corpis. sobrietatis mentis est. Hec ille. Sed et ali; quidē senectutē cōmendās. hec inquit etas nos a potentibus et tyrānis liberat. voluptatibus imponit finē. libidinis frangit impetū. viget sapientia. etiā in multis et saniora dat cōsilia. termin; est miserie. et felicitatis est principium. recessus a piculo. ad brauiū ascensus. p̄fectus in merito. et dispositio ad p̄fectum.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nōne frater vel qñq; verbū illud audi uisti. O mors q̄ amara est memoria tua. Hec miror. quia ut ait ille princeps p̄horū aristoteles. finis oim̄ terribilior est mors. Illud igitur tibi nō sit ad turbationē. sed ad solaciū. q̄ cōtra dictū terribile. et nōnullis tam graue et horribile est munimē atq; subleuamē. et ne in longū sermonē protrahā. Vis scire quib; illud terribile sit graue. quibusue sit leue. Ecce graue est iuuenib;. et magis leue senibus. Nempe hoc bonū habet senes q̄ facile cōtemnunt mortem. et qđ mors est eis leuis. Audi īm̄ filiū syrach. O inquit mors bonum est iudiciū tuum homini indigēti. et qui minorat; viribus defecta etate. Audi quoq; et aristotilē. Om̄ibus inquit fit corruptio p̄pter calidi alicui; defectū. p̄pter qđ et paruis passionib; aduentib; in senectute velociter moriūtur. p̄pter paucū em̄ esse calidū

velut plurimo euaporato in multitudi-
ne vite siqua utiq; molestia
particule cito extinguuntur. que admodum
em momentanea et parua
in ipso flama existere. ppter paruū
motū extinguitur ppter quod si
ne tristitia est que in senectute
mors. nulla em violentia ipsis con-
tingente moriuntur. sed insensibilis
anime absolutio fit oino. **Hec**
aristoteles. Hinc et ille egregi⁹
rethor tullius. **Mors** inquit dicitur
adulescentibus aduersante et repug-
nante natura. et ideo grauis
Senibus vero venit tanq; spōte
nulla vi adhibita. et ideo leuis. **Si**
cut ergo poma ex arboribus si
cruda sunt vi auelluntur. s; matura
et cocta decidunt. sic vis adulescentibus
vitā aufert. senibus matu-
ritas. **Erustra** vero sperat adulescens
cum se vel pmittit diu victu-
rum. quid em stultius q; incerta p
certis hēe. quin etiam illa etas
multo plures q; senectus habet
mors causas. **Facili⁹** em in mor-
bos adulescentes incidunt. grauius
egrotāt. tristius curantur. **Hec**
ille rethor. **Cui** addendū q; sicut
dicunt tam magnus **Ambrosi⁹** q;
pater ille clareuallis. **Mors** iuuenib⁹
quidē est in insidijs. senib⁹
autē in annis. **Sed** nec. illorū
mors finis est omniū terribiliū.
nec sp amara omibus. s; iniustis.
vt p allegato in loco dicit scriptura.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **Cur** homo de
senio tristis. **Non** deberes
quidem. **Nam** omnia bonum appetunt.
Sed tu signū in bonū et
de bono habes. **Dices** forte. quod
est illud. **Ecce** qui multū sicut
reputat se signum hēe bonū qn
videt circulus vel aliud vini
venalis signum. **Sed** quid. **Certe**
istud in sene locū habet. si sit
tū vt esse debet. videlicet vt
dicat veraciter cum ppheta. **Sicut**
vixit anima mea ad deum viuū.
Tunc em p senectutē et eius
accidētia hoc signū habz q; cito
poterit hoc qd sicut in eternū
gustare. eternū. s. diuiniū quod
faciet dñs vindemie defecate. et
hoc p̄m in illa et de illa que de
se dicit. **Ego** quasi vitis fructificaui.
potissime autē in se et de se ipso
qui est vitis vera. qui et botrus
ille est. **De** quo sponsa magnā
in eo signans gustandā dulcedinē
dicit in canonicis. **Botrus** cypri
dilect⁹ meus mihi in vineis
engadi. que etiā dicit. **Introduxit**
me rex i celam vinariā. ordinauit
in me caritatē. **Rursum** nōne
hoc signū bonum est et valde bonū.
p quod captiu⁹ incarcerat⁹
cognoscere potest se q̄ntocius
liberandū esse. vel p quod nauigās
in mari magno iudicare potest.
q; cito poterit ad portū p̄ngere.
aut p quod p̄gnus p̄t aduertere
q; cito possit ad p̄ziam puenire.
Certe omē tale signū est
multū consolatoriū. **Sed** quid.
Profecto anima hoīs que s; m
magnū p̄em **Augustinū** est maxime
q̄ntitatis. excedens q̄ntitatē
celestis corporis. **Hec** est p
desquens quasi in passione in
hoc mundo. ac si p̄inde dictū
sit. in mundo p̄ssuram habetis.
Iacetq; in carcere mundi
quasi in sterquilinio seu putredine
rōne sui corporis dicente
scriptura. homo putredo. et
filius hoīs vermis. **S; hō**
senex p ipm senū et ei⁹
accidētia signū habz apud se.
Propterea infallibile q; in

proximo saltem secundū animam liberabitur de predicto carcere.
Est etiā hō in hoc mūdo rōne terrene amaritudinis in nauicula pe-
tri nauigās q̄li in mari magno amaro ac tempestuoso. Sed si est se-
nex atq; iustus p̄habile signū secū habet citius pueniendi ad por-
tum salutis eterne. Hinc et illustris **Seneca** verbo portus vitē in
hac materia. **Gras** inquit ago nō sentio in aīo etatis iniuriā. cū sen-
tiam in corpe tm̄ vicia. et cū vicioꝝ ministeria senuerint. viget ani-
mus et gaudet. nō fiscū sibi esse cum corpe. portus est aliqñ nunq̄
recusandus. Deniq; dum sumus in corpe pegrinam⁹ a deo. et sum⁹
aduene et pegrini in hac valle miserie. **S; hō** si est senex signū ha-
bet penes se q̄ de dicta valle ad celestē p̄iam. p̄fertim virtutū lu-
cifluis gradib⁹ cito poterit ascēdere et p̄spero itinere. Dicēte illo
p̄spero. **Ad p̄iam vite. de noctis valle vocati. Virtutū gradibus**
scandite lucis iter!

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. **Cur** hō odis quod poti⁹ est amandū. **Cur**
de hoc tristaris qd̄ est iocundissimū. Et certe utrūq; horūz ubi
est p̄ stulticia ip̄tandū. ex eo q̄ turbaris p̄pter seniū. **Eacis** quip-
pe in hoc oera sapiētissimi rethoris iudiciūz. **Eos** in inquires. quis
nam est ille. **Est** pro certo vir illustris **Seneca** loquor qui p̄pter do-
ctrinā suā. traditōes saluberrimas vir esse deprehendit⁹ toti⁹ vir-
tutis. **Quid** inquires dicit iste. **Ecce** p̄mo amplectēda inquit et amā-
da est senectus. plena est voluptatis si illa scias. vti deditos vino
potio extrema delectat qd̄ in se iocūdissimū hoīs volūtas habz in
finem suū differt. **Hec** ille p̄mo. **Secūdo** quoq; sic dicit iocundis-
sima etas est senect⁹ iam nō tam p̄ceps q̄ dulce est cupiditates fa-
tigasse aut reliquisse. **Idē** etiā tercio repitur sic dixisse. **Magnum** ex-
pecta gaudiū cū puerilē aīm deposueris. et te in vix p̄hie trāstule-
ris. **Sed** nōne hec duo sunt seni p̄p̄ia. **Sunt** oīno saltē debita. s. pu-
erilē aīm deposuisse. et in vix p̄hie se trāstulisse. id est p̄ amorem
sapientie ip̄am sapiam sibi despōsasse. et ad modum viri in sp̄sā
accepisse. quippe p̄hia amor dicitur sapie. q̄ q̄ gaudiū sp̄sō suo pi-
at. testat⁹ philo ille doctissim⁹ de ip̄a loquēs. **Intrans** inquit in do-
mū meā oquiescā cū illa. nō em̄ habz amaritudinē ouersatio illius.
nec tedium conuictus illius. sed leticiam et gaudium.

IV. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. **O** amice arbitror q̄ nō tam p̄pter senium
turbaris q̄ p̄pter accidēcia et sequelas senectutis. puta p̄pter
rugolam faciē. p̄pter oculoꝝ lippitudinē et obscuritatē. p̄pter pal-
lore et defectū viuidi coloris. et q̄ incuruatul incedis. et q̄ senex
min⁹ est amabilis q̄ iuuenis. **S; q̄so** bñ hec aduertat. et iudicio nō
deficias. **Nempe** si senectus rugas habz corpi. tūc iuuet⁹ rugas
habet mētis. s. rugas duplicitatis. **Si** senectus hz obscuros et lip-
pos oculos corpi. tūc iuuet⁹ patitur cecitatē vel maiorē lippitu-
dinē oculoꝝ mētis. **Si** senect⁹ defectū habz in corpali colore. tūc

iuuentus defectum habet in coloribus virtutum. quorum caret pul-
critudine. de quibus loquitur pater clareuallis. hinc inquit mores
colores suos. hinc et odores. nigra sunt vicia. virtus aut candida
est. **V**terius si senectus facit hominem sicut corpus incuruatum incedere.
tunc iuuentus reddit hominem incuruatum et depressum mente. nec sine
eum equaliter senectuti esse erectum in virtutis culmine. **I**n sene enim
attestante decretali epistola supra per sororem meam recitata. vergente
deorsum additione corpea: feruor spiritus descendit in sublimiora. **D**e-
niq; si iuuentus plus diligitur quo ad nos. siue potius tanquam gratior
oculis fatuorum. tunc senectus magna est amabilis et grata mentali-
bus saltem oculis expertorum. precipue deuotorum et super omnia oculis bea-
torum. **H**unc ergo vide quid horum melius. que non sicut idem conueniunt
Profecto melius est esse iuuenem et recentem sicut interiorum hominem. et
senilem sicut exteriorum. quam sit e converso iuuenile esse et recente sicut exte-
riorum. et sicut interiorum esse veterem etiam deficientem. **S**ed ecce sicut do-
ctor gentium doctorumque non paulus tradidit. licet is qui foris est non homo
corruptur. cum is qui intus est renouatur de die in diem. **R**ursus hanc
dubium multo melius est intus sicut interiorum hominem quam deus omnium
princeps principaliter inhabitat mundum esse et pulchrum cum aliqua
immundicia vel deformitate hominis exterioris quam sit e converso mundum
esse vel pulchrum sicut exteriorum cum immundicia vel deformitate hominis inte-
rioris. **N**ec nimis compatio exemplo patris. **N**one enim quilibet non ca-
rens sensu vel rationis usu non plus habere vellet presertim in magnorum
hospitum presentia. domum pulchram. mundam. ac bene depictam interiorum. et ruderem
exteriorum. quam pulchram et depictam exteriorum. et deformem et fedam interiorum.
certe sic. **S**ed quid. **P**rofecto inter senectutem et iuuentutem. seu inter se-
nes et iuuenes operatione sicut se habent ut in pluribus faciendo iuuentus
plerumque contrahit deformitates et immundicias viciorum hominis interi-
oris. imo et exterioris. **E**sto quod sensibiliter non apparet. sed mundior et
pulchrior exteriorum videatur. sed per senectutem vel omnia vel saltem valde mul-
te tolluntur deformitates et immundicie interioris hominis. licet exteriorum
ipsi senes minus mundi et pulchri appareant corporalibus oculis. quorum
tamen sensum exteriorum deformitas quasi tamen illis apparet qui interiorum ceci sunt.
vel usum actualium interiorum oculorum tunc non habent. quorum usum si actu-
aliter haberent. maxime per cognitionem intuitivam. tanta in sene vel
vetula muliere eis claritas sic totum hominem interiorum et exteriorum info-
mas et illustras apparet. quam per tunc deformitatem exterioris hominis for-
sitan non sentiret. quemadmodum si nunc claritas solis vetulum aliquem vel
vetulam totaliter illustraret. vel sicut si imundum aut de se deformem
vitrum eadem solis claritas totaliter penetraret.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. **C**ur amice per consolatione tua non attendis quod
senex pulchrior est quam iuuenis. etiam in corpe licet anima mediante
Nec de hac cures mediatione tanquam derogate cum etiam velles ornari

et pulcer reputari pulcra veste mediante. q̄ vero in corpore pulcritu-
dinē cōsequēris pulcra aīma mediante. hui⁹ rei accipe testimoniū il-
lustrī viro **Senece** referente. s̄m hūc em̄ ex deformitate corpis aīa
nō defēdat̄ vel inq̄nat̄. sed ex pulcritudīe aīe corpus decorat̄ et
ornat̄. **Vis** hui⁹ scire rōem. **Ecce** corp⁹ nō est forma aīe. et ideo
deformitatē suā sibi solū retinet. nec de illa informat aīaz imediate.
vel etiā mediate. **Aīma** vero est forma corpis. et ideo cū sua pul-
critudine quā semp̄ in quocūq; subiecto fuerit secū defert ip̄m sub-
iectū qd̄ informat. id ē corp⁹ hoīs etiā formaliter ornat̄. **Dices** for-
te q̄ in parte. nūquit in sola facie. **Certe** in omī parte interius et ex-
terius. nō solū in pfundo. s; etiā in superficie eo q̄ s̄m magnū p̄em
Augustinū. **Aīma** tota tanq̄ forma formaliter est ī toto. et tota in
qualibet parte. **Nimīz** aliter cum aīma sit illud quo corpus for-
maliter viuit. si quecunq; pars corpis aīma informatē careret. illa
pars nequaquā viua esset. **Quid** ergo. **Profecto** in animab⁹ iuuenūz
quibus passiones magis q̄ senib⁹ dñantur est p̄ cōsequēs magis at-
tendere deformitatē deo abhomiabilē vitioz. e contra animabus
senioz in quibus passiones iam nō regnāt. inesse p̄sumendū est gra-
tam deo virtutum pulcritudinē q̄ s̄m p̄missa corpibus suis vna se-
cū formaliter afferūt et cōicāt. q̄re nisi stet p̄ te deo coopante pul-
crioz esse poteris. q̄ si esses iuuenis etiā ī tuo corpore. **Nec** causeris
q̄ hec pulcritudo existētib⁹ in hoc mūdo nō valeat sensibilibiter ap-
parere. **Sufficiat** tibi ad gloriā q̄ celestib⁹ ciuib⁹ nota eē poterit
intuitiue. et nihilomin⁹ etiā terricolis pōt innotescere saltē claro
lumīe rōis ip̄am indicāte.

CVII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. **Cur** homo dquereris q̄ sis senex cū post
modicum corruptibilis vite tempus cessare valeat q̄rela tua.
Nimīz quo tu senex es. eo magis disponeris vt deponas s̄m pri-
stinam ouersationē veterem hominē qui corrumpitur secundū desi-
deria carnis. et remoueris sp̄ritu mentis induens nouum hominē.
eoq; magis appropinquans ad gratissimā interioris hominis iuue-
tutem que hic quidem est ex parte. **In** patria autē seni citius attingenda.
illic em̄ cum venerit quod p̄fectus est. euacuabitur quod ex
parte est. cum nō iam noster homo interior renouabitur. sed perfe-
ctē renouatus non indiget vltērius renouare de die in diem. s. de
die gratie in diem glorie. q̄ iam formosus est in stola sua. inductus
stola glorie. decoratus vna stola. securusq; de reliqua.

**Capitulum decimum sextum continens d̄solatōes sp̄aliter vetula-
rum sup̄ grandēua etate earum.**

Sextodecimo post p̄missa ad illustrē dñaz d̄solatricē acces-
sit et quedam vetula satis tristis et turbata. conq̄rens de
grādeua etate sua. **Cui** illa d̄paties ad d̄solandū eā tres
satis p̄doneas de suis puellis eidem mox adiunxit.

CVI. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **O** bona matrona nō turberis de tua etate. Gaude potius. qz nō es iuuenula. sed magis ab adolescētia elongata. de cuius defectu magnus loquēs **Ambrosius**. Vicina inquit est lapsui adolescētia. quia variarum estu cupiditatū feruore calentis inflāmat etatis. Gaude igitur qz vetula es a vetādo dicta. vepote qm male facere vetat natura. quodqz idcirco suppositaris a pugna. quippe mūdus. caro. demonia. diuersa mouēt plia. Dicat iuuenula bella mihi video. bella parātur. Tu autē magis gloriaris in victoria oera carnis et mūdi impugnationē tibi parata. Spēqz habeas vincēdi etiam demonia. eo qz tibi nō pualent mundus. et caro. que duo sunt ipsorū demonū p̄cipua instrūta. ¶ **V**ex si mundus vel demonia p̄ supbie viciū te tēptarēt. in illo etiā impugnationis genere magis tibi q̄ iuuenulabus parata esset victoria. **N**imirum licet visus sit qnqz totū mundū demonū laqueis plenū esse. tñ auditū est diuinit̄. qz om̄s illos hūilitas posset euadere. **S**z qd̄. Certe ad hāc victoriosam virtutē per senectutē et eius accidentia multo magis es disposita q̄ si esses iuuenula. **A**udi ad hoc p̄dictū magnū antistitē. **R**ara inquit sane viuētibz est hūilitas. **I**deoqz mirāda dū etas vigeat. dum vires solide. dum sanguis estuat. dū sollicitudo nescitur. dum ignozat̄ debilitas. dum leticia frequentatur. tunc feruet iactantia. tunc se iuuenutis extollit affectus. tūc humilitas quasi vilescit. abiecta cōtemnitur. ¶ **D**emū redeundo ad priora motiua. gaude de hoc qz ab adolescētie lapsu es remota. qz tua senectus magis q̄ inferior etas p̄sumitur esse sancta et deuota. quēadmodū et magis est mūda. **H**inc etem de sara que senex erat et vetula legitur in libro geneseos. **D**esierūt sare fieri muliebricia. qd̄ qd̄ dicitur de corpali eius mūdicia. imundicie veneree voluptatis impropoztionata. vñ et quasi deridēdo cū amiratione dixit. **D**ostqz osenui. et dñs meus vetul⁹ est. voluptati opam dabo. quasi dicerz. talis opa esset ammodo derisione digna.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **C**ur mater bona de senili gūaris etate. **V**tinam teipsam ab intra cognosceres. et videres q̄nta ibi mūdicia tuam cōsequatur etatē. hautdubiū inde valde gauderes. **N**imirum de simili tibi s̄m naturā audi naturalē etatis sequelam. **E**lizabeth baptiste m̄rem cōsideratōni tue offero. **D**e qua magn⁹ p̄r **A**ug⁹. **E**rat inquit Elizabeth senilis corpe. sed fecunda virtutibus. tarda soboli. sed non tarda deo. **E**ratres Elizabeth sancte partus non ablat⁹ est. s̄ dilatus. donec trāsiret tempus carnis. passio corpis. diuigi necessitas. voluptatis causā. cupiditatis sensus. et totum quod humanū cōfundit grauat onerat cōscientiā. mūdabat̄ em̄ lōgo tempore sacrificij domus. sanctitatis hospiciū. angeli domiciliū. aula sanctispūs. dei templū. dei templum ellis vos inquit ap̄tus. et spiritus dei habitat i vobis. **hec magn⁹ pater.** et nota qz dixit donec

transiret tempus carnis. passio corporis etc. usque ibi inclusive. **M**unda-
batur longo tempore. quod quidem totum naturale erat. licet non habe-
ret. quod sequitur ex natura. scilicet. ut esset sacrificij domus. sanctitatis
hospitium. aula sancti spiritus. dei templum. **S**ane tempus de quo promit-
titur erat naturale. et potest tempus simile nunc tibi adueniens pa-
ri pacto. sicut ipsam etiam te disponere ut sis et tu sicut ipsa dei templum.
conferente ad hoc naturali additione qua es et tu iam mundata lon-
go tempore. **I**s etiam qui fabricatus est aurore et solem. quique frondes
et flores. ac multiplex genus avium. et cetera animantia a deo excel-
lenter depinxit. miraque pulchritudine decoravit. putas inuenta in te
tabula rasa in qua nihil est depictum tanquam mundo sanctarum ymaginum
formandarum receptivo vacabit ab ope artis sue pictorie. et non dis-
ponet etiam te in habitaculum sibi. **A**bsit. quinimo sperare habes quod
non modo per eum depingeris ut similitudo templi. sed potius ut
sanctitatis hospitium. et verum templum dei.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **O** bona mater merito poteris super etate
tua consolari. **N**empe scire debes quod sancte vetule seu devote
dissolutis puellis iuniores sunt censende etiam secundum corpus. **V**is sci-
re quo pacto. **E**cce cuius corpus magis est novum. persona illa magis
iuuenis est censenda. **S**ed quid. **C**erte corpus sancte vetule. seu de-
vote magis est novum quam dissolute puelle. **N**imirum sancte vetule seu
devote non sunt solum spiritu mentis renouate. sed etiam terreno
corpore. renouate quidem claritate spiritualis doctrine. **A**udi ser-
monem magni cuiusdam patris. et forsitan **A**ugustini. **O**lim inquit per
prophetam dictum erat. effundam de spiritu meo super omnem carnem.
et alibi. emitte spiritum tuum et creabuntur. et renouabis faciem terre. **V**ere
nunc noua est nostri corporis terra. dum spiritualis in nobis fructificat in mun-
do doctrina. **H**ec ille. **S**ed tu forsitan dices adhuc. quoniam modo. **E**cce
terra huius mundi dum singulis annis nouos profert flores. frondes
et fructus. videtur innouata. ut potest is qui plantat et rigat dice-
re possit. ecce noua facio omnia. quare et terra nostri corporis dum ex spi-
rituali doctrina corporalis in ea resultat bonorum operum fructus. videtur
esse noua. quippe per hoc renouatio mentis videtur in nouitate corporis
redundasse. **S**ane licet prius capitulum tantummodo loquatur de etate vetu-
larum. facile tamen dicta in eo reducti possunt ad gratitudinem etatem
iuuenilem factam etiam vetulorum.

Capitulum decimoseptimum continens consolationes super debilitate corporis. et carentia fortitudinis corporalis.

Decimoseptimo post premissa ad predictam dominam consolatri-
cem accessit et alius tristis conquerens de sua debilitate et
carentia fortitudinis. cui illa per consolationem tres de suis puellis
satis gratas deputauit. **II. CONSIDERATIO.**

Prima puella ad tristē sic ait. Tu qui tristaris de carētia corpora-
lis fortitudinis. nequaquā te deberes taliter habere. si reueren-
tior pariter et sanctissimorum patrum sententiā attēderes. Audi quōd
dicat pater clareuallis. Semp̄ inquit in robusto et vegeto corpo-
re animus mollior iacet. atq; tepidū cor. et rursus in corpore debili
et infirmo fortior viget promptiorq; spiritus. quod utiq; exper-
tum in se ostendit apostolus. cum infirmos inquit tunc fortiores sum
et potens. Audi rursus quid dicat pater alius venerabilis. s. jeroni-
mus. Fortitudo inquit corporis. imbecillitas anime. et rursus
imbecillitas corporis est fortitudo anime. Nunc ergo vide quid eli-
gas. constat p̄fecto cum dicta diuisio secundū t̄torū patrum autori-
tatem contineat veritatem. si elegeris corporis fortitudinē q̄ male eli-
gis. eo quidē q̄ minoris portiois fortitudinē eligis cum graui ra-
ctura p̄tis potioris et maioris. Nōne huius memor es quōd p̄idē as-
seruit soror mea. q̄ videlicet q̄ntitas anime excedit sua magnitudie
celestis corporis q̄ntitatē. respectu cuius corpus hoīs. imo tota ter-
ra s̄m boetianā solatricē vix rōem p̄cti videt̄ h̄re. Dicta igitur
tua electio videtur esse talis. ac si eligeres mīmū pedice articulum
esse fortē. et totā residuā corporis tui substantiā esse debile. cū tamē
potius gaudere deberes de corporis debilitate. tanq̄ de signo p̄ba-
bili. q̄ animam h̄res fortē. **¶** Rursus constat q̄ dicto mō eligens
male eligeres. cum seruū dño suo p̄ferres. quippe corpus seruū est
dicere doctore gentiū. Exhibete mēbra v̄ra seruire. homo vero s̄m
aiam teste p̄ho gētiliū. est dñs actuum suorum. cui tñ anime seu aimo
derogares. et quid peius posses facere q̄ peccare in aimā tuā. cum
eam nobile et insignē velles rustico corpi subiugare. cum eam s̄m
p̄missa velles esse imbecillē. mollē quoq; animā tuā et cor tepidū
ut rem deo abhōiabilē. Tñ non legisti dixisse deū. quia tepidus es.
incipiā te euomere ex ore meo. gaude ergo potius de corporis imbe-
cillitate. qua em̄ rōne gaudere habes de anime seu aimi fortitudine
siue sp̄s p̄mptitudine. eadē ratione nō modo nō debes tristari de
carentia fortitudinis corporalis. sed magis gaudere debes de imbe-
cillitate corporis.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Carissime. num vel quāq; audiisti scrip-
turā dicentē. Ne gloriē fortis in fortitudine sua. Sed quare
hoc. P̄fecto s̄m poetā d̄silio pollet cui vim natura negauit. Rur-
sum aut̄ alia scriptura dicit. Melior est sapientia q̄ vires. et vir pru-
dens melior q̄ fortis. Elige igitur non mō rem meliorem. s; q̄ tu ipse
sis melior. Hoc aut̄ nō fit p̄ fortitudinē corpalem. s; magis p̄ pru-
dentia q̄ quidē facit d̄silio te pollere. q̄ tunc in te magis est p̄su-
mendū. si cares fortitudine. q̄ si in corpore sis robustus. Q̄ si esse ap-
petas. et de d̄trario doleas. quōd aliud erit tibi ad verecundiā inuer-
tendū. nisi q̄ teipm̄ nō desideras esse meliorem. Si itaq; robustioris

corporis vigore careas. gaude tanq̄ signū habēs hoīs melioris.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Cur homo appetis fortitudinē corpalem? cū in hoc mouearis contra rationē. **P**rimo. q̄ nimis modicū fortitudo illa durat. secūdo. quia corpus quo est fortius. eo tanq̄ hostis validius te impugnat. **V**is scire q̄ nō durat. **A**udi scripturam **M**odicū inquit corruptibilis vite tempus. **S**ed quid. certe etiā reperitur in scriptura modicuz tanq̄ nihil. et bene. **I**n omī em̄ morali facultate modicū p̄ nihilo reputatur. ac p̄inde merito contēptui habetur. **Q**uibus forte inquires. **P**rofecto viro p̄cipue pollenti magnimitatis et longanimitatis virtute. **N**empe magnanimo inq̄ntum h̄mōi sola videt̄ ponderāda et longāimi expectāda futura n̄ri corporis fortitudo. qua in futuro statu erim⁹ infatigabiles. teste filio amos. currēt inquit et nō laborabūt. erim⁹ etiā ipassibiles. multo magis in statu glorie q̄ corp⁹ ade in statu inocētie. qd̄ s̄m thomā aquinēsem nec ignis urere. nec gladius scindere potuisset. et tamē horū sensum habuiss̄. **D**ico si vis scire q̄ corp⁹ te ipugnat. **E**cce unū illorū est atq̄ mediuz de quibus famosē dicitur et solēnter cantat̄. **M**ūdus. caro demonia diuersa mouēt p̄elia. **V**is autē iuxta hoc scire cum quibus adiutorib⁹ te impugnat. certe cū domesticis et extraneis. domestici sed nō domiti sunt sensus p̄ni in malum ab adolescentia sua. ex̄nei vero sunt ip̄e res sensibiles cū turmis suis maximis corpi apponētes et se tibi opponētes diuersis sub vexillo contra te suas acies dirigētes. **N**empe plurime res pulcre et ad videndū delectabiles sub formali sua rōne obiectiua. tanq̄ sub vexillo suo p̄prio te impugnant. **S**ic plurimi soni et toni cantus et sermones ad audiendū delectabiles. p̄sertim affabiles et amicabiles sub formali sua rōne obiectiua tanq̄ sub suo p̄prio vexillo te impugnant. **S**ic et plurime res odorabiles. et gustabiles. ac etiā tāgibiles p̄sertim delectabiles et suaves sub d̄similib⁹ vexillis te impugnat. quorū oīm modi quos h̄nt impugnādo sunt p̄sus hostiles et terribiles. q̄ ipugnat̄ ex toto ip̄etu nature sue moduz t̄pare vel ab impugnādo cessare aut p̄cere nesciētes. ac hoīem nō modo cape. s̄ magis occidere cū ip̄ius corporis ipugnat̄is ruina cupientes. et hūc morē gerunt contra hoīs salutē tam s̄m p̄horū q̄ s̄m theologorū et sanctorū traditiones. **S**ane om̄s p̄dicte acies sūt in malū hoīs. p̄cipue sano et robusto corpi seruiētes. **E**x quo dilucide patz hoc esse contra rōem q̄ hō de hoc turbat̄ q̄ nō habet corpale fortitudinē

Capitulum decimooctauū continens consolaciones in genere super carētia v̄l amissioe sanitatis corporis et ḡuamie ifirmitatis corporalis

Decimooctauo post p̄missa ad p̄memoratā d̄nam consolatricē accessit et ali⁹ tristis nimis q̄rulādo de grauamie infirmitatis. **E**t illa eidem p̄ consolacione mor adiūxit septē satis speciosas de suis puellis. **I. CONSIDERATIO.**

Prima puella ad illum tristem sic ait. **O** homo tu quis es qui de infirmitate tristis es. **D**ic q̄so mihi. es ne dei amicus. vel ei⁹ aduersarius. **S**i quidē aduersarius es. scias q̄ tua infirmitas citatō est de pace cū deo faciēda. **Q** si nō cōtumax fueris. pax ad quā citatus es. multū erit honorabilis. **N**imix om̄is offēsa tibi dimittitur. et insup pax tua quasi cum regno celozum emitur. **D**ozro si sis dei amicus. scias et ipsum viceneris amicū tuuz esse. quippe ego inquit diligentes me diligo. **I**acta ergo cogitatū tuum in ip̄o dño amico tuo qui de om̄ibus tibi necessarijs cogitabit ip̄o facto. si etiam sis amicus fac sicut amicus. ut qualē deus te esse voluerit sanū vel infirmuz. talis volūtarie velis esse. **N**empe magna est consolatio veri amici ei⁹ qui est alter ip̄e. sui. s. amici voluntatē scire. ut se illi pos. sic d̄formare. et eam pficere. **A**udi quid huic d̄forme dixerit quidā senex. **S**i te inquit occupauerit ifirmitas corpis. noli pusillanimitas fieri. quia si vult te dñs deus corpe debilē esse. quis es tu qui molestē feras. nōne ip̄e p te cogitat de om̄ibus. nūquit sine ip̄o viuif. patienter. ergo fer et roga eū ut donet tibi que expediūt. hoc est. qd̄ voluntas ipsius est facias.

II. CONSIDERATIO.

Secūda puella sic ait. **O** frater cur respicis bñficiū et gratiam visitationis dei. **P**er infirmitatem em̄ quam tibi dat teneas q̄ te visitat et non aliter nisi optabiliter ut amicus. **E**go inquit quos amo arguo et castigo. cogita q̄ assit tibi virtute sua te pficiente. te q̄ inhabitatē. ip̄a te infirmitate disponēte. ut inhabitet in te ut vir. tus xp̄i. **V**is ne h̄ze testimoniū de hac visitatione qua sic deus in salutari suo te dignatur visitare. **E**cce legitur in p̄m libro. q̄ quidā senex cū frequēter infirmaret⁹ corpe et langueret. contigit ut vno anno nulla eum egritudo d̄tingeret. et p̄terea flebat et ḡuiter ferebat dicens. reliquisti me dñe. et noluisti me p̄nci hoc āno visitare. **D**ū ergo deus infirmitates tibi imittit. gaude de signo salutis. sperans tibi hoc fieri ad dandā scienciā salutis tue in remissionez peccatorum tuozuz. per viscera misericordie sue. in quibus te visitauit oriens ex alto.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **N**ōne legisti amice vel q̄nq̄z q̄ virtus in infirmitate pficitur. quod quidē porest sic intelligi. q̄ infirmitas materia est patientie. circa quā actus patientie multiplicari habent. quot em̄ infirmitatis sunt puncture. tot d̄currere possūt act⁹ patientie. s̄ ex multiplicatis actib⁹ nō solum virtus generat⁹. s̄ et generata augetur et pficitur. et sic cum vire⁹ patientie ad fortitudinem reducatur. debilitas corpis patienter tollerata. causa est q̄ mens seu sp̄s siue homo interior roborat⁹ virtute fortitudinis. h̄ec mutatio dextre excelsi. que fortissima existens. fortitudinē hm̄ōi tribuit. **O** q̄ vtile cābium. et q̄ bonū for. o q̄le d̄merciū. quo homo

felici cōmercio pro fortitudine exterioris hominis accipit fortitudinem interioris et nobilitatis hoīs in infinitū. De tam felici commercio posset homo nedū solari. sed et gloriari. quēadmodū ille strenuissimus paulus qui dicebat. libenter gloriabor in infirmitatibus meis. ut inhabitet in me virtus xpi. s. actiua virtus xpi cooperans ad generationē habitus fortitudinis. et ipa virtus fortitudinis habitualiter inherēs p hoc verbum inhabitet importata. q etiā est virtus xpi. ut ab eo principaliter habita et generata.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Cur karissime de infirmitate tristaris. **N**escis q p infirmitatē emūdaris pariter et emendaris. **V**is scire utruq. ecce in pām libro legit. q quidā magn⁹ senex infirmati discipulo suo dixit. **N**e tristeris fili ex infirmitate vel plaga corporis tui. sūma em religio est ut i infirmitate quis agat grās deo. si ferrū es. p ignē eruginē amittis. **S**i vero aur⁹ es. p ignem pbatus. a magnis ad maiora pueheris. **H**ec ibi. **V**bi nota q senex dixit. si ferrū es p ignē eruginē amittis. nō est aut dubiū si esses eruginosus foris i corpe p eruginis amissione infirmitatē quā nūc habes velles ad temp⁹ libēter sustinere. qnto magis si peccator es p duricia cordis ferro compabilis. libēs debes infirmitatē sustinere p eruginis peccati amotionē. quippe erugo et qlibet turpitudine aīme excedit turpitudinē corporis. sicut aīma excedit corpus in nobilitate. **N**ota vlteri⁹ q senex dixit. **S**i aur⁹ es p ignē pbatus a magnis ad maiora pueheris. nūquit aut bñ dixit. certe sic. **N**audubiu ei sic ad maiore pfectionē extēderis. et ad modū pbati auri ad vasa dominica fabricaris. ab illo scz aurifabro imo stellifabro qui fabricatus est aurozā et solē. ab illo quidē si pcussurā infirmitatis patiēter sustinueris mereberis puebi et extēdi siue fabricari in vas electionis. in vas quidē capax dei. seu liquoris diuini. id ē copiose et gratiose influētie dei. **A**d quod rursuz seruit verbū illud pauli. **L**ibēter gloriabor in infirmitatib⁹ meis. ut inhabitet in me virtus xpi. id ē hū eius ordinariū apparū. ut cōsummetur in me grā xpi. hec aut grā a xpo infusa bñ ratōez habz liquoris diuini. que hū pzez clareuallis balsamū potest dici dicēte eo. gratia balsamū purissimū est. et ideo purum. solidum. et pfundum vas requirit.

IV. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. queso frater pro tua consolatione. **A**udi tantūmodo thomā illum de aquino loquentē de illis electis in quibus adhuc multa peccata purganda sunt in purgatorio. hic etem dicit. q illi subito purgabunt⁹ per ignē cōflagrationis ppter tres causas. quaz vnam assignās dicit. quia vini voluntarie sustinent penam. pena aut in hac vita voluntarie suscepta. multo plus purgat q pena post mortē inflicta. sicut patz in martirib⁹. q siquid in eis purgandū inuenitur. passionis falce tollitur. ut **A**ugustinus

dicit. Cum tamen pena martirū fuerit breuis in compatione ad penam que in purgatorio sustinetur. Hec ille thomas. et potest esse exemplum de datione elemosine. que cum in vita datur quous sit pua-
tū magis est meritoria. et etiam satisfactoria qm mille marce post mortē date. Sed et si essem obligatus ad soluendum mille marcas auri. vel aliam magnā sumam florenoz. et non haberem inducias nisi decē vel viginti annoz. essemqz certus q ex tūc stare me oportet in dura captiuitate quousqz psoluerem vniuersum debituz. et modo possem creditori satisfacere. et me absoluere dando ei modo pro toto debito vnū solum denariū. nimis possem de hoc consolari. et hilariter dare denariū illum. Ita reuera est in proposito. q multum deberet te consolari p̄sens egritudo. cuius penā si voluntarie sustineres in hoc mundo. hoc liberare te posset a maximis penis et diu-
sustinendis in purgatorio.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. O frater q deo tibi infirmitates immittēte turbari non debeas. s; ei potius gratus esse. tribus hoc tibi exemplis declarabo. Nunquit em̄ si quis ab hostib; suis sup equo vel loci ad locū duceret; ubi esset occidend; ḡtum haberet; si quis equū illum vulneraret vel lederet. ut sic eum ab hostib; liberaret. Pro certo sic. Sed quid. Profecto corpus seu caro hois est quasi equus. ipsius spiritus dicēte scriptura. equi eoz caro non spūs. qui. s. spiritus ad modum equitatis corpus habet regere ne cespitet. vel nimis velociter currat. vel deuiet freno rationis. quod quandoqz nō bene potest fieri. quia equus iste erit vmbzaticus et nimis lasciū. gratum igitur homini debet esse q corpus suum dissolutum tanq; equus lasciū in quo ad eternam mortem ducitur infirmitate gra-
uatur. ut a crudelibus inferni tortoribus liberetur. **R**ursum si tu cum aliquo pugnans in duello. videres hostem tuū p̄ualere. gratum haberes si quis illum intantum debilitaret ut eum posses superare. Sed quid inter corpus et spiritum videtur esse quasi duellum. caro enim concupiscit aduersus spiritum. et spiritus aduersus carnē. Vnde ille qui videt ipsam carnem aduersus spiritum p̄ualere. gratias debet deo agere si carnem eius debilitet infirmitate. vel alio modo quocunq;. Hinc in hoc casu ad complacendū per gratitudinē deo patri dicit scriptura quedam. mementote ad disciplinā patris exhibere placidum. quando te prospicis ad bella infirmum. **R**ursum infirmitas corporeis est quasi cauterium in membro minus nobili per adustionem factum. ad membrum magis nobile sanandum. Nimirum quando corpus molestia egritudinis quodammodo vritur. tunc ab infirmitate mens sanatur. Audi pro hac sententia egregium patrem Gregozium. Durum inquit n̄ estimes omne qd pateris. dum exterius cruciatibus ab interna passione liberaris.

Hic pater itidē dicit. diuina dispensatione agitur ut prolixiora vitia. s. anime. plixior egritudo corporis. s. exurat. **C**ausaberis forte quod infirmitas impedimentū p̄stet quo minus stare possim⁹ ad orandū vel cantandū. **E**x p̄ter audi ex patris libro id quod dixit facta **S**in cletice. **S**i inquit infirmitas nobis molesta fuerit non cōtristemur tanq̄ p̄ infirmitate et vulnere corporis nō possimus stare ad orandū et psallendū dño. **N**ec autē om̄ia nobis p̄ficiūt ad destruenda corporis desideria. qm̄ ieiunia et labores p̄pter turpes delectationes nobis cōstitutā sunt. **S**i igitur egritudo retundet supflua de his obferuādis. **R**atio est. sicut em̄ magno et forti medicamie egritudo. ita egritudine corporis vitia recidunt. **I**nfirmetas totū corp⁹ nīm tenet sed interiori hōi nro sanitas crescit. **N**ec illa. **C**uius verbum de hōminis interioris sanitate vna de sorozib⁹ meis inferius pulcra ad ditione decorabit.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. **S**cias homo ex venerabili decretorum volumine quod infirmitas non sine causa a deo immittit⁹. licet ab hōie causa ignoret⁹. **T**u autē si causam scires et quā vel quāta p̄ infirmitatē cōsequi posses p̄pter infirmitatē non ita tristis esses. forte dices. **Q**ue nam sunt hec que cōsequar. **E**cce p̄ter plura p̄ sorozes meas prius dicta. p̄ infirmitatē cōsequeris quod virtutē animi tui expiris. per infirmitatē occasio tibi dat⁹ maioris iocūditatis quā an̄ habueris. p̄ infirmitatē ad gaudiū tuum debilitatur hostis tuus familiaris. p̄ infirmitatē melior efficeris quā an̄ fueris. p̄ infirmitatē a deo tibi imissam ad seruiendū ei tanq̄ p̄ re bona et puili multū obligaris. **D**er infirmitatē celerius cōuerteris. et deo appropinq̄bis. per infirmitatē saltem cōsequeris et damnationē euadis. **D**eniqz p̄ infirmitatē ad gaudiū interioris hōis vilis domūcula eius incipit destrui. ut spem habeat quod domum regiā habitur⁹ sit in celis. **V**is scire primo quod per infirmitatē virtutem animi tui expiris. **A**udi illustrem **S**enecā. **N**on inquit in mari tē aut in p̄lio vir fortis appet sed exhibet⁹ etiā in lectulo virt⁹. **V**is scire scdo quod p̄ infirmitatē occasio tibi dat⁹ maioris iocūditatis quā an̄ habueris. **A**udi rursus eundem illustre. **B**ona inquit valitudo iocūditior est eis qui de gū morbo recreati sunt. quā qui nunq̄ egroto corpore fuerūt. **V**is scire tercio quod p̄ infirmitatē ad magnū gaudiū tuū debilitat⁹ hostis tu⁹ familiaris. s. corpus quod p̄ eam spiritu subicitur. **A**udi doctozē gentium. cum inquit infirmos. s. corpore. tunc potens sum. s. spū. **V**is scire q̄rto quod p̄ infirmitatē melior efficeris quā an̄ fueris. **A**udi petitionem cuiusdā militis. et r̄sum optimū sancti viri. **C**um em̄ miles rogaret quendā sanctū virum ut a morbo liberaret eum p̄cib⁹ suis **V**ir sanctus audito quod melior esset in egritudine et deuotior quā in sanitate dixit. oro dñm ut seruet te in statu i quo melior es. **V**is scire quinto quod p̄ infirmitatē a deo tibi imissam ad seruiendū ei tanq̄

pro re bona et putili multum obligaris. Audi dictum cuiusdā no-
tabile. Dicebat em̄ quidam q̄ cum domin⁹ dat infirmitatē alicui. si
p̄ ea seruiret ei centū annis nō esset nimis. Vis scire sexto q̄ p̄ infir-
mitatem celerius duerteris. et deo appropinquabis. Audi psalmi-
graphū. Multiplicate sunt inquit infirmitates eorū. postea accele-
rauerunt. s. ad deum. Nec mir⁹. quia medic⁹ est animarū ad quem
egrotō est accelerandum. Vis scire septimo q̄ per infirmitatē salu-
tem consequeris. et dānationem euadis. Audi illustrem regulare
hugonem loquor. Quosdam inquit p̄sciens de multa peccare posse
flagellat eos. infirmitate corp̄is ne peccent. ut eis vtilius sit frā-
gi languoribus ad salutē. q̄ remanere incolomes ad damnationes
Deniq̄ vis scire nunc octauo et ultimo q̄ p̄ infirmitatē ad gaudiū
interioris hōis vilis ei⁹ domūcula incipit destrui. ut spem habeat
q̄ domū regiā habiturus sit in celis. Audi paulum vas electionis
Scimus inquit quoniam si terrestris domus nostra huius habitati-
onis dissoluatur. q̄ edificationem ex deo habeamus domū non ma-
nufactā. sed eternā in celis. O quale fundamētum. et q̄ in alto con-
stitutū dom⁹ sperate in celis. qui ut dicit scriptura. solidissimi sunt
quasi ere fusi. min⁹ dicit. et plus intelligit. O que cōpatio inter do-
mum huius habitationis luceā et putredine plenam. et domū eter-
nam in celis inter lucidissimas māsiones constitutam.

**Capitulum decimumnonum continens consolationes super do-
lore vulnerum et capitis colice passionis. seu viscerum renum. vel
calculi. dentium quoq̄. ac in genere sup̄ infirmitatibus dolorosis.**

Decimonono post premissa ad dominā consolatricē p̄ncipa-
lem accesserunt et sex alij tristes sup̄ materijs p̄missi capi-
tuli q̄relas suas p̄ ordinem p̄ponentes. quib⁹ illa mox p̄
ip̄orū cōsolatione de suis puellis sex adiunxit.

C. I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad primum illozum tristium de dolore vulnerum
conquerentem sic ait. O amice cur de vulneribus tantum do-
les. O si scires a quo illa haberes. et ad quid. forsitan non doleres
Dices forte scio q̄ ea habeo tantū ab inimicis. Sed falsum dicis.
Nec enim pūcturā acūs corp̄is tuo possis imprimere inimicus qui
cunq̄ deo non immediate coagente. et certe hoc ipso faciente pro
tue mentis sanitate quēadmodū de abbate benedicto qui non erat
corp̄is sui inimicus. quippe dicente scriptura. Nemo vnq̄ carnē
suam odio habuit. de illo legitur. q̄ propter tēptationē carnis nu-
dum se proiecit in sp̄mis. ex quo securum fuit ut extunc nihil taliū
sentiret. Hinc de ipso testatur egregi⁹ pater Gregorius. q̄ vulnere

corporis sanauit vulnus metis. et nōne magis de deo presumis q̄ ipse deus qui nedum te vulnerari p̄mittit. sed ipsa tua vulnera vñ decunqz pueniant saltē coefficis. in hoc tuā sanitatē intēdat. **V**ulnera igitur tua sic a deo accepta. nō attēdas sicut mala. sed vt p̄ficua. dicente scriptura. meliora sunt vulnera diligētis. q̄ fraudulenta odientis oscula. licz em̄ vulnera videant̄ esse cauteria. tñ poti⁹ dicēda sunt remedia a deo data. sequitur ergo q̄ nō sint formidanda tanq̄ mala. sed amāda tanq̄ bona. dicēte dño. Vos cū sitis mali nostis bona data dare filiis v̄ris. q̄nto magis pater vester zc.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad s̄m tristē similiter de dolore vulnēz dquerentē sic ait. **O** homo nūquid scis te esse militē. et x̄pm regem. **S**cio inquit q̄ militia est vita hois sup̄ terram. **S**ed quid de rege. **N**ōne legisti. **V**ulneratus est p̄pter iniquitates n̄ras. et liuore eius sanati sumus. **C**ur ergo doles de vulnerē. cum ingloriū sit militi n̄ aliqua de p̄lio vulnera reputare. p̄seram ip̄o rege in causa militis vulnerato existēte. **Q**uid dicis. **E**cce rex tuus vidēs te ab olim vulneratū. accepit et ipse vulnera p̄ te. q̄tenus cruore suo tanq̄ medicamine sanaret te. **Q**uapropter p̄sus dignus esses rephensione si non vel rōne gratitudinis et digne d̄passionis velles libenter propter eum vulnera tua sustinere. ac etiā suscepisse in tuo corpe. verū esto q̄ vulnera tua nata nō fuerint mortē inducere. **N**ec videaris p̄pter ea aureolā martīz meruisse. sperare tñ poteris ea in celozum regno. p̄seram si ip̄a patienter et p̄pter regē tuū ad d̄formandū te. sibi atqz p̄ suis regētiandū b̄nificijs libēter sustinueris ad honorem tuū. et gloriā sp̄alem. tandē decore recipere quē omnis decore mundi non posset adequare. **C**ur ergo de vulnerib⁹ d̄solationē nō recipis. in quibus post breue et d̄pendiosum huius temp̄is spacium admodum gloriosus appebis.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad terciū tristē de dolore capitis dquerentē sic ait. **C**ur frater doles de dolore capitis. **C**ur nō de hoc verecūdaris. maiores etem̄ motus expellunt minores. et idcirco querela tua signum est de quo erubescendū q̄ nō magis mouet te dolor capitis tui et omniū fidelīū aliozum. s. x̄pi qui est et caput om̄is p̄cipatus et potestatis. quem dolore suū attendi desiderat dicens per p̄phetam. **O** vos om̄es qui trāsitis per viam attēdite et videte si est dolor sicut dolor meus. **N**ec mirū quia teste scriptura. **A**plāta pedis vsqz ad verticē non est in eo sanitas. vuln⁹. et liuor. et plāta tumens non est circūligata. neqz curata medicamie. neqz forata oleo. **S**ed et dolores n̄ros ip̄e portauit. et sibi appropriauit. quare et nostri dolores sunt dolores tāti capitis. **N**ōne ergo dignū erat p̄pter d̄passiōez de ip̄i⁹ tāti capitis tot dolorib⁹ adeo te moueri. vt dolore p̄prij capitis nō sentiret. **R**eoz quidē si p̄ris. fr̄is. v̄l filij aut

proximis. siue alterius precipui amici dolorum medietatem videres. hoc ita te mouerz. q̄ interim dolor proprii capitis in te vim doloris non haberet. Deniqz reoz si capitis tui dolorē patienter tollerares: caput mentis non doleres. nūc vero videris similis puero illi qui bis dixit. caput meū doleo. caput meū doleo. doles quidem caput corporis. quod et experiris. doles etiā licet insensibiliter caput mentis. **S**z p̄chpudoz de solo dolore capitis corporalis te turbatū ostēdis: cum tñ incompatibiliter sit nobilius et delicaci⁹ caput mentis. **P**ostremo. vis vt dolor capitis tui intercipiat. assamas p̄ opassionē dolores capitis principalis cordialiter vt teneris. et vel tuus dolor intercipiet. vel patienter toleratus coronam capitis mentis promerebitur. et tandem etiam ornatum capitis corporalis.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella ad quartū tristē. nunc colicam passionem. vel vīscerū torsiones. nūc dolorē renū vel calculi. nunc dolorē dentium patientē. et ob hoc querentē sic ait. **O** homo ad quid tñ curas de dolore quarūdā corporis tui p̄tium. **E**stō q̄ sentias grauem colicam passionē. et viscerū torsiones quēadmodū illi de quib⁹ dixit ysaias. **T**orsiones et dolores tenebūt. quasi p̄turiēs dolebunt. **N**ō p̄pter hoc clamare deberes gemino clamorē. vētrē meū doleo. vētrē meū doleo. hoc scz intelligēdo de solo vno vētre tuo corporali. cura potius tibi p̄ticipi opati de ventre interiori. s. mentis. quippe in scripturis nōnunq̄ p̄ vētrē mens sol et intelligi. de dolore illius ventris maxime cures. q̄. s. illo in ventre dolore impatiētie laceraris. quo te nimiz p̄ticipas futuro modo suauissimo ventris etiam corporei hic virtute patientie compando. **N**ā credis deum totius consolationis adeo crudelem esse. q̄ h̄mōi dolorem viscerum immittendo. aut etiam calculi passionem. cum et ibi sint dolores vt parturientis te velit vulnerare. et nō ob hoc si patienter toleraueris aliquid tibi melius p̄uidere. **P**rofecto reoz q̄ si vulnera martirum ab alijs illata ip̄e decorabit. nihil minus sperare habz p̄dicta patienter paties. q̄ ip̄e sua vulnera antedicta que certis in locis imprimat. seu loca ipsa velit etiā decorare. vel si ea forsan aliq̄ culpa respondente in penam meruisti. ob illam culpā hic punitam te a pena speciali et grauissima. in futuro forte p̄peruo sustinenda misericorditer supportabit. et hoc solum tibi deberet sufficere p̄ tua consolatione. **D**eniqz quantū ad dolorem dentium arbitroz esse conforzmiter sentiendum. et quantū ad penam. si forte quis dentib⁹ deliquit. et pena ob hoc in futuro. ibi quidem vbi erit stridor dentium sustinenda. hic in dolorem dentium misericorditer omutata sit. et quantū ad decorem quem deus sine culpa hic patienti ipsis dentibus dabit. quozum decorem lactis et omnem candorem mundi supabit.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella ad quintū tristem similiter dolorē viscerū, necnō
et alias infirmitates dolorosas patientem sic ait. **O** frater ne-
scis q̄ solacium est miseris habere socios penarū. igitur et dolor.
Itaq; vel p̄pter solaciū huius gaudeas magis q̄ turberis de dolo-
ribus quos pateris. quū em̄ sit dypus dolor viscerū. maxime colic-
ce passionis tormiones patientum. tñ si dolorē hūc patiens ip̄m pa-
tiatur patienter merebitur pro viscerū dolore solari p̄ viscera mi-
sericordie dei nostri. **T**n nō credis q̄ hui⁹ infirmitatis et ceterarū
dolores grauissimos patienter patientes deus ip̄e habeat int̄mi⁹
in visceribus caritatis. p̄sertim si et ip̄i cōpatiēdo attendāt xpm̄ dei
filium vix dolorē et scientē infirmitatē. **H**oc em̄ pacto sequitur q̄
sicut eum hic sociū habent passionis. ita tandē et post breue sociū
consolatōis. nōne autē gaudiosum est illi associari in se. et in suis
memb̄is associari. **T**gathe. **K**atherine. **L**aurentio. **V**incētio grauif-
sime passis. et ceteris martirib⁹ vniuersis. **E**st utiq; **S**ane int̄m̄ est
magis gaudiosum. inq̄ntū post societate passionis et doloris infal-
libiliter sequitur societas solationis. talis quidem et tante. q̄ nec
similem oculus vidit. nec auris audiuit. nec in cor hoīs ascendit.
Deniq; q̄ de doloribus minime sic dolendū. vna de sorozib⁹ meis
dudum sup̄ius declarauit.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella ad sextū tristē adhuc in genere de infirmitatibus
dolorosis dquerentem sic ait. **O** amice tu et alij socij tui de di-
uersis estis dolorib⁹ dquesti guiter. nec mix qm̄ gues erāt. **S**z au-
di pro tua solatione etiā nūc illustre **Senecā** **M**agnos inquit cru-
ciatus habet morbus. sed hos tolerabiles interfalla faciunt. sumi
doloris intentio cito inuenit finē. **N**emo pōt valde dolere et diu-
sic nos amātiſsima nr̄i natura disposuit. vt dolorē aut tolerabilem.
aut breuē faceret. hoc itaq; solaciū nr̄i doloris est. **N**ec ille vir gē-
tilis. **S**z q̄ dicit de breuitate melius intelligerz hō fidelis qui mo-
mentaneū seu punctalē censeret dolorē totius p̄ntis tempis. pre-
sertim attēta gloria eterne retributionis. **A**udi ip̄m creature plas-
matozē dictam circa p̄ntium dolorē miserā breuitatis censurā tibi
p̄phetico oraculo sic insinuante. **A**d punctum in modico dereliqui-
te. scz nō p̄seruādo a morte vel miseria. et in miserationib⁹ magnis
congregabo te. scz per collectionē puluerū in resurrectione futura.
in momento indignationis abscondi faciē meā parump a te. s. te n̄
admittēdo ad videndum faciē meam in patria. et in misericordia
sempiterna miser⁹ sum tui dicit dominus. s. miseratione omnis mi-
serie et dolorum tuorum p̄petuo exclusua. **A**udi rursus sup̄ dicta
breuitatis censura princepez apostolorū in sua canonica. qui in cō-
patione ad sepatam exultationē et gaudium patrie sic dicit. **M**odi-
cum nūc si opozz dcristari in vanis temptationib⁹. vt p̄batio fidei

vestre multo preciosior sit auro quod per ignem pbatur. inueniatur
in laudem et gloriā et honore. ecce dicit modicū nunc si oportet cō-
tristari. quod alludit pmissis distinctōi senece. intelligendo eū hoc
dicere vel ex eo. q̄ tristatio tēptationū sit modica intēsiue. vel ex
eo q̄ sit modica extēsiue in duratōne. q̄si illa nō nisi p̄ modicū nūc
durante. eo q̄ sicut tota terra respectu celi est q̄si punctū boetiana
consolatrice testante. ita totū tempus p̄ntium dolorū et miserie sit
quasi modicū nunc respectu eternitatis. seu durationis eterne gl̄ie
nobis in p̄mio p̄e p̄senti miseria tribuēde. ¶ Deniqz ad idem audi
quendā de sanctoz oim festo p̄dicantē egregie. In celestibz in q̄t
castris pax et acies h̄nt flores suos quibus milites xp̄i coronātur.
dei em̄ ineffabilis et imensa bonitas etiam hoc p̄uidit. vt laborum
quidem tempus et agonis non extenderet. nec longum faceret. aut
eternum. s̄z breue. et vt ita dicam momētaneū. vt in hac breui et exi-
gua vita agones essent et labores. i illa vero celesti vita eterna es-
set corona et p̄mia meritoz. p̄uidit quidē vt labores cito finiretur.
meritoz vero p̄mia sine fine durarent. et post huius mundi te-
nebras visuri essent candidissimā lucem. et accepturi maiorem cum-
ctarum passionū acerbitatibus beatitudinē. testante hoc apostolo
vbi dixit. non sunt odigne passiones huius temporis ad supuenturā
gloziam que reuelabitur in nobis.

**Capitulum vicesimū continens consolaciones in genere sup infir-
mitatibus contagiosis et fetentibus.**

Uicesimo post p̄missa ad dominā consolatricem p̄ncipalem
accessit et alius tristis d̄rens ei in genere de infirmitati-
bus suis fetentibus et contagiosis. ac illa mox eidem cō-
solacionis gratia tres de suis puellis assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O mi frater cur de istis de quibus quereris
infirmitatibus cōtagiosis et fetentibus p̄turbaris. Dic queso
mihī hoc. vt inde recipias remedium consolacionis. Dices forte. qz
p̄pter eas vitor a multis quoz mihī familiaritas grata esset et de-
lectabilis. Sed tu caue ne decipiaris. et ne ex familiaritate contagio-
sa vel in aima efficiaris cōsimilis. quēadmodū q̄ntum ad contagionē
corpis dicit scriptura. Quidq̄d tetigerit imūdus. imundū fiet. et se-
quit̄ imediate. et aima que eoz quippiā tetigerit imunda erit. Tu
quereris de multoz familiaritatis carentia. quoz fortasse familia-
re colloquiū contagiosum esset et feteret. Si quidē corrūpunt bonos
mores colloquia mala. qualia vt in pluribus sunt colloquia mun-
dana. scz vana et p̄fana. et quis es tu. q̄ te non corrumpent talia.
Eateare ergo illa te corrumpere posse. Sed quid. Nōne contagiosa
sunt colloquia que corrūpunt. Sunt itaqz. talibz igitur familiarū

colloquijs carere. haut dubiū magis est bonum q̄ malum sit habere tuum morbum. ne sic illozum familiaritas contagione pestifera te sicut alios plurimos perdat. ¶ Rursum nonne que corumpunt bonos mores sunt fetentia et fetere faciunt. quēadmodū et fetentes morbi ex corruptione aliqua pueniūt. Certe sic. Nec mirū. Habent em̄ mores s̄m p̄rem clareuallis colores suos. habēt odores. et sicut q̄tuz ad colores subdit. nigra sunt vicia. virtus autē cādida est. Ita pari modo q̄trum ad odores vicia bonos mores corūpentia sunt fetentia. opera autē moralia virtuosa sunt optime redolentia. ¶ S̄ quid. Profecto minus malus est fetoz infirmitatis corp̄alis. et magis p̄ cōsequens eligibilis q̄ fetoz moralis. utpote qui absente etiā corpe magis in longinquū p̄cedit. ut p̄ totam p̄iam. vel p̄ regnum vnum aut puinciam.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O karissime q̄ p̄ sorozē meā nūc audiui. si de morali odore et fetore. Hoc p̄ exempla discere poteris ita se h̄re. Quippe supbia facit hōiem fetē. et hūilitas ecōtra optime redolere. Vis scire p̄mū. Certe p̄mū figuratiter patz machabeozum libro in rege antiocho de quo ibi sic dicit. d̄igit illū impetu euntē de curru cadere. et q̄ui corp̄is collisione mēbra verari. Itē q̄ supra humanū modū supbia replet. nūc hūiliat. ad terrā in gestatorio torquebat. ita ut de corpe impij vermes scaturirēt. ac carnes eius effluerēt. odore etiā illius et fetore exercitus grauaretur. et nemo eum poterat p̄pter intolerantiaz fetozis portare. Sane hic fetoz corp̄alis videt. a morali fetore supbie quo sup hūanum modum erat repletus p̄ modū redundātie p̄cessisse. quēadmodū a morali odore virtutū ī nōnullis scōz aimabul supabundāte videtur in eozundem corp̄ozibus hic vel in futuro odor corp̄alis valde extraneus et mirabilis supnaturaliter p̄cedere p̄ modū redundātie. Rursum patet p̄positū de fetore. Nam p̄pheta ysaias p̄missis q̄ pluribus ad supbiam p̄tinentibus quando dicit. Auferet d̄ns ornatū calciamentoz. torquez. et monilia. in aures. et annulos. et gemmas. in fronte pendētes. et mutatoria. et specula. et syndones. subiungit dicēs. et p̄ suauī odore fetoz. id est s̄m intellectū p̄ odore virtutū fetoz viciozū. ¶ Dozro q̄ ecōtra hūilitas suauiter redoleat. patz similiter p̄ hoc in figura qd̄ de maria ad pedes ih̄u se hūiliatē dicitur. maria accepit libzā vngueti nardipistici p̄ciosi et vnxit pedes ih̄u. et dom̄ impleta est ex odore vngueti. Cur autē hoc. Profecto quia d̄fectū erat de nardo parua herba humilitatē designante. De qua tanq̄ de magnū odore habēte. et ne dū militātis ecclesie domū replente. s̄ et fortiter ad celuz vsqz redolente rei glorie dicit sponfa in canticis. cum esset rex in accubitu suo. nard̄ mea dedit odore suum. scilicet in celo apud ip̄m. quēadmodum et in libro geneos

dicitur, odoratus est dñs odorē suauitatis. Sed quid? Certe fetens infirmitas et contagiosa hñtem se hoiem ppter contemptū quē patitur sup̄ modū hūiliat. et ad odoriferā hūilitatis virtutē ip̄z infirmū dī sponit. q̄ si infirm⁹ ip̄e obicē nō ponat. pfecta in eo motu fortioris odoris quo ī alto redolet miorē motū corporalis fetoris sup̄at et excusat. Deniqz q̄tū bonū sit hūilitas diuersis in locis huius op̄is p sodales meas est dilucide declaratū: ppter q̄ oīa bonitati ei⁹ pmaxime eq̄ri non pōt. et minus pualere malicia infirmitatis antedictē.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O amice q̄so dic mihi cur int̄m turbaris rō, ne fetēis et contagiose infirmitatis. Forſan dices. q̄ ob infirmitatē hm̄i adeo vitaris q̄ sol⁹ manere cogeriſ. O si ita ē. q̄ bñ tunc tecū agit. nam p hoc ſanctarū cogitationū ſocietas mīme impeditur. ſz in te et tibi agregat. tuaqz dilectio ad pauioza fert. et purior reddit. atqz hoc pacto illius dilectionez pfecti⁹ meret qui dicit. Ego diligētes me diligo. et itez. ſi dederit inquit homo omnē ſubſtantiam dom⁹ ſue p dilectione mea. quali nihil deſpiciet eam. Deniqz quantū ad pfectionē dferat ſolitudo. ſcire poteris ex hiſ pfecto q̄ cognate mee ſupius tradiderūt. Sed nec cauſeris de tui contemptu. hunc etem hñes p nihilo ponderare. ſi dſiderare velles q̄ ſis cum illo patienter tolerato acceptabilis in curia p̄cipis. in illa magna curia que cure p̄ſus neſcia. Que ergo cura tibi de cōtēptu inter vermiculos hic in terra. cū ī plenitudine ſanctoz ī curia regis glorie. ſi p te non ſteterit acceptus ſis et approberis. p̄ut ſtatim infra tradenda manuſtius declarabunt.

Capitulum viceſimūprimū dññes dſolationes ſup̄ imundiſſima lepra corporis. vt naſo et ore corroſis. et oculis rubeis et obſcuris manuſqz incuruatis.

Queſimoprimo poſt p̄miſſa ad p̄ius dictā dñam cōſolatri cem acceſſit et alius triſtis et de materia p̄miſſi capituli grauitateſt dqueſtus. cui illa d̄patiēſ mox de ſuis puelis dſolationis gratia quatuoz deputauit.

LI. CONSIDERATIO.

Prima puella attēdenſ in leproſo imundiciā ſui corporis ſic ait. O amice cur ſic triſtaris de corporis tui imundiciā. ſufficiāt tibi p dſolatōe hec verba euangelica p xpm de ip̄is leproſis dicta. et anthonomaticē intellecta. Leproſi mūdant. Nimirū lep̄ vel alia abhoiabilis infirmitas corporalis m̄tis eſt occaſio mūdicie interioris hois. quo em̄ magis q̄ alij a mltitudine alioz hoim ſepant. eo ſzm interiorē hoiez mūdiores reddūtur. qz cū mūdo qz magn⁹ p̄ Aug⁹ imundū appellat. O inquit mūde imūde cū illo eo min⁹ cōicāt. Ac eo magis dueniūt cū illis de quib⁹ dicitur refugēteſ coinq̄natōes mūdi. que admodū dicit⁹ p d̄trariū. q̄ tingerit picē. coinq̄nabit⁹ ab ea.

Rursum non solum ipsa lepra confert ad mundiciam ipsius leprosi
Verum etiam leprosoꝝ instrumentū nōnunq̄ d̄fert ad mundiciam
aime et corpis vtentis eo. ac etiā vsum eius videntis. Refertur em̄
q̄ mulier quedā pulcerrima ad p̄p̄iam corpis et aime sue mundici
am in itinere sue p̄grinationis d̄seruandā v̄sa est instrum̄to lepro
soꝝ. p̄ quod simulās se leprosaꝝ esse. declinādo p̄ump a via et pulsā
do fugabat viros a se. quos vidit sibi occurrere. Lepza igit̄ nō so
lum d̄fert ad mundiciā aie ip̄ius leprosi. s̄ etiam sicut pulcritudo
corpis ostēcata d̄fert ad imundiciā infinitaꝝ aimāꝝ ip̄m hominē
pulcraꝝ d̄cupiscentiū. Ita p̄ d̄trariū leprosi deformat̄ d̄fert ad mū
diciam multaꝝ animāꝝ hoim alioꝝ ip̄m mīme d̄cupiscentiū. Nō
ne ergo leprosum esse est d̄ditio bona et salubris p̄p̄ie aie. nec non
et aiabꝝ alioꝝ d̄ditio inq̄ incompatibiliter. s̄ hec magis salubris
et p̄ d̄sequēs eligibilis q̄ esset mundicia vel pulcritudo p̄p̄ij corpis

III. CONSIDERATIO.

Secūda puella attendēs leprosi maculas sic ad eū ait. O bone
fr̄ quid curas de maculis corpis cui? cura magis de peccato
rum maculis quibus in aima macularis. quibus p̄fecto si careres
nō obstantibꝝ maculis lepre. dignaret̄ fortassis sp̄sūs aime ī hec
verba p̄rumpe. Tota pulcra es amica mea. et macula non est in te
Dices forte. Nunquit sic diceret de p̄sona leprosa. an de sola aima
q̄ nec in intellectū. nec in affectū. nec in virtute cogitativa q̄c̄q̄
esset fedū vel deforme. s̄ quid q̄d ibi repiretur totū pulcra esset et
deiforme. Ecce audeo dicere q̄ etiā de p̄sona leprosa nō obstāte q̄
s̄m corpus esset maculosa. Sed quo pacto inquires. Certe considera
ta corpis p̄uitate respectu q̄ntitatis aime. que secūdu magnū pa
trez **Augustinū** vt tactū est supra diuersis in locis incompatibiliter
maior est respectu corpis. q̄ totū corpus sit respectu mīme carnis.
que nō h̄et q̄ntitatez grani synapis. et si in tāilla p̄te corpis esset
macula. non p̄pter hoc tam modicū minus sine macula dici posset
tota p̄sona. eo q̄ p̄tula tam modica nō esset in forte d̄putanda. s̄
p̄ nihilo reputāda. **S** q̄d. Profecto macule ipsius lepre sunt occa
sio faciū euadendi maculas aime. Quippe lex moſayca quā cōsue
tudo approbat. sic dicit. Quicūqz maculat̄ fuerit lepra. solꝝ habi
tabit extra caltra. quo aut̄ hec solitudo leprosum sepat ab alijs. eo
amplius aimam eius p̄seruat a mūdi maculis. **S** esto q̄ in lepro
so corpe attēdēde essent macule. nōne multo meliꝝ et tolerabiliꝝ
esset hoc sine maculis oīno. aut cum pauioribus maculis aime. q̄
occasione pulcerrimi corpis multo plures maculas aime d̄traxisse.
Certe sic. Sed et nō solum ratione sepationis leprosoꝝ a consortō
hoim. sed etiā rōne d̄temptus eoz. facile d̄sequūtur leprosi mundi
ciam imaculataꝝ aiaꝝ. Nimix̄ ipi cernētes se esse d̄temptos apud
mundū. ne ex oīni p̄te sint d̄empti et infelices. facile d̄cipiūt p̄ cō
tritiōnē et cōfessionē se a maculis peccatoꝝ emundantē. pariter et

137
emendantem procurare ne sint etiā contempti apud deum. sed magis q̄ per mundiciā cordiū et opm̄ tanq̄ imaculati secundū animā gratiam inueniant apud deum.

III. CONSIDERACIO.

Quarta puella contemptam leprosoꝝ attendēs sic ait. Cur ppter hoc q̄ extra castra solū habitare te oportet extra consortium hominu caularis te despectū. Cur non potius contemtaris quē admodū sponsa de solo spōso contemtar. et in despectus remedium q̄ dicit in canticis. Quis mihi det te fratrē meū ut inueniā te solum foris. et deosculer te. et iam nemo despiciat. Profecto psona leprosa cōfidenter his verbis uti posset ad xpm spōsum ecclesie. et sic dicere. Quis mihi det te fratrē meum. quia et si dei filius sic frater omniū fidelium. in fide et casta generatōne cum caritate regeneratoꝝ. speciali tñ ratione est leprosoꝝ. frater quasi fere alter. s. ppter exteriorē similitudinē. dicente de ip̄o p̄saia ppheta. Putauimus eum quasi leprosum et percussum a deo et humiliatū. et cōsequenter ut inueniā te solum. quia tu solus ibi mihi sufficis in te vno simul omnia habenti. foris. s. in loco mee habitationis extra castra. cum et tu humiliatus fueris extra castra. quod supponēs paulus dicebat. exeam⁹ ad eum extra castra imperiū eius portātes. sequit⁹ et deosculer te. id est affectuose vniar tibi. sequit⁹. et iam nemo despiciat. id est nemo presumat me despiciere per te taliter honoratū ratione tue p̄sentie vnitue. et certe q̄ sic. Anima viri leprosi in remediū solitarie habitationis despectū arguētis extra castra. s. p̄ntiam sponsi cōtra despectum. et ad solaciū desiderat. hoc facile cōsequitur testante illo theofrasto. Nunq̄ inquit minus sum solus. q̄ cum sim solus. Nam si hoim̄ copia defuerit. homo loquitur cum deo. Simile scripsit verbum d̄ra iouinianū venerabilis jeronimus. Sed et dei filius candor lucis eterne. et speculū sine macula diligit venire ad habitatōnem leprosi. s. ut verbis scripture vtar extra castra in locū mundū. nec abhoiatur leprosum. cum et ip̄m legamus recubuisse bethanie in domo symonis leprosi. et quid miri. Ipe est em̄ illa sapientia de qua dicitur. q̄ nihil inquinatū in illam incurrit. Deniq̄ ceteris paribus libenti⁹ est cum leprosis q̄ cum alijs tanq̄ cū socijs sue passionis. ut patet ex iam dictis.

III. CONSIDERACIO.

Quarta puella titulū p̄missi capituli p̄fectius attēdens ad tristē sic ait. O homo dic queso mihi cur nō talis velis esse qualē te esse d̄quereris. s. immūdo corpe. rubeis oculis. naso et ore corrosis. Dices forte q̄liscunq̄ sim ab extra. cor tñ ab intra porto amorosū. et idcirco etiā ab extra amabilis velles esse. vellem ab amica deosculari. Vellē delectabiliter contemtarī. sed nec anhelitū p̄prium et fetorē meū ferre possum. nec inspicere p̄ speculū audeo memetip̄m. vellem esse hominibus amabilis. et sum heu totus abhomiabilis.

Sed rogo frater non dicas sic. Dirige oculos mentis tue ad intra te, et si virtute intus non inueneris. dominum virtutum inuoca. et eo prestan- te virtute aduoca humilis patientie. que et animam tuam et etiam cor- pus anima mediate sicut cynamomum et balsamum aromatizans faciet redolere. gratamque provisionem prestabit. ac totum hoc quod horres. quod vel ab alijs abhorret una cum immediato suo subiecto. id est cum anima. que tota est in toto. et tota in qualibet corpore parte recom- pensabit. Sed est quoque et amica non una tantum. sed inter plures filias israel in eligere poteris. puta katherina. puta agnetem. vel agathaz mire pulchritudinis. puta vel ipsam reginam virginum speciosam et sua- uem in delicijs virginitalis. que tota pulchra et suavis est. que ne- dum patienter et patienter. Verum etiam desideranter loca corporis tui dolorosa caritate amorosa quantumcumque turpia seu feda sint aut feti- da deosculabitur amabiliter. et virgineis suis manibus que sem- perem clareuallis lilia candidissima sunt deliniet ea. atque leuiter cor- rectabit. et breuiter se erga te pro omnia amorosam monstrabit. promissa non obstantibus que formidas. Nam et in eam nihil inquinatum incurrit: sed potius ipsa tibi occurrere et accurrere teque amplectere incurret in te ex his que habet in se aromatis copia suauissimi odoris seu mirum delectamentum suauitatis. Est etiam ipsa tanta virtutis amica que ad eam et ad omne ipsius subiectum sic afficitur. que eiusdem subiecti qua- cumque in parte ipsam adesse senserit aude ruit in amplexum. sic certe sic esse. et verificari hec omnia vel pro interiori tuo hodie. et nonne con- tentaberis de tam grossa et affabili amica. in cuius merito compa- tione sprete tibi et abhorribilis esse debet omnia alia hic in terra.

Capitulum vicesimum secundum continens consolationes super epilepsia seu morbo caduco.

Vicesimosecundo ad prefatam dominam consolatricem accessit et alius tristis. cuius querela de caduco morbo admodum erat flebilis. Illa vero morbo eidem compatiens pro consolatione duas adiunxit de suis puellis.

II. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O homo que caducum morbum habes cur de hoc turbaris. Non deberes quidem. Reor enim si hunc morbum non haberes. que secundum animam caducus esses. Sed quid. Profecto caducus secundum animam. sine compactione grauius infirmatur. quam caducus secundum corpus. Nimirum cadit corpus quandoque in aquam et extrahitur. cadit anima sepius in profundum lacu et inde nunquam liberatur. cadit corpus quandoque in ignem qui temporaliter urit. cadit anima frequentissime in ignem eternum. qui nunquam urere desinit. sed ad re- diuina incendia iterum qui aduersus fuerat reparat. Dices forte. Si non essem caduco morbo grauatus. non sequitur que semper animam essem caducus. Sed audi in contrarium periculum tuum. que ille quodam insinuat quod dixisse dicit

Qui se existimat stare videat ne cadat. quasi dicat. necesse est ut caute se habeat. **N**ōne em̄ qui labenti innititur. necesse est ut cum labente labatur. s. in aquā fluxibiliū reu. de quibus poetice dicitur. **O**mnia p̄tereunt moze fluētis aque. **N**ōne sensus hoīs sunt caduci. qui p̄roni sunt in malū ab adolescētia sua. **N**ōne s̄m sanctos doctores oīa temporalia bona. sunt bona caduca. **N**ōne oīs maligni spiritus sunt caduci. quoz̄ p̄ncipi dictuz̄ est. quomō cecidisti lucifer qui mane oriebaris. **N**ōne oīs hoīes mali sunt caduci. dicente filio syrach. quasi in pauimēto cadens: sic casus maloz̄ festināter veniant. **D**eniqz̄ nōne omnes terrenis dediti secundum animam sunt caduci dicente psalmigrapho. **C**adent oīs qui descendūt in terrā. **S**ed quid. **P**rofecto cum caducus moraliter nō minus sit contagiosus q̄ corpus caducum: sequitur plane q̄ tu istis caducis spiritibz̄ te per caduca temptātibus acquiescēs. vel alijs caducis. s. sensibus rebz̄ et p̄sonis colhātās et cōicans. non est verisimile quin cum caducis h̄mōi saltē s̄m aiam caducus fias. a quo tñ rōne cautele te poterit morbz̄ tuus p̄seruare. utpote qui ad cautelā merito in hoc habendā piculo occasionē tibi maximam pōt dare. **Q**uocirca noueris q̄ hec cautela ordinata contra piculosum casum anime. seu tui s̄m aiam. et tandē s̄m verūqz̄. corpus. s. et aiam longe plus habet de bono. q̄ morbus tuus de malo.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **O** amice morbus tuus qui plerūqz̄ puenit ex aliqua supfluitate. necessario cogit te. ut studeas in cibo et in potu viuere tempate. facit etiam te cauti⁹ viuere quo ad aiam et ad salutē te disponere. nec ī hoc tardare. eo quidē q̄ nescit homo h̄uc morbum h̄ns qñ. et ubi. et qualiter cōtingat ipm̄ vitā finire. **I**deoqz̄ habet frequentiqz̄ de sua salute cogitare. s; hec sancta et salubris est cogitatio que nimirū ob eius utilitatē magis est bona. q̄ infirmitas tua sit mala. **S**ed et malicie tue infirmitatis p̄ponderat bonitas tempantie in refectioe moderata. **A**udi **i**ohannē os aureum. **N**ihil inquit sic salutē. nihil sic sensuum acumē operatur. nihil sic egritudinē fugat. sicut moderata refectio. **S**ed et magn⁹ pater **A**ugustin⁹. **S**obrietatis inquit mentis est et sensus membrorū. omniū. corporisqz̄ tutela. castitatis munimē. honestati semp̄ diuncta.

Capitulū vicesimūterciū continens consolaciones sup̄ paralisi.

Quesimotercio post p̄missa ad dominam consolatricē p̄mō. moratā accessit et alius tristis sup̄ paralisi querelam p̄ponens. cui illa mox pro consolatione tres de suis puellis adiunxit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **O** frater cur quereris te paralicū esse factum. **D**ices forte propter mala accidentia paralicū. **N**am de

125
paralítico cristo appoꝛtato dicit magnus ille barbarus **Albertus**
quondā ratiſponenſiū antiſtes q̄ ſenſu carebat. ſed et alius quidā
egregius poſtillatoꝝ. **Paraliſis** inquit aufert membꝛoꝝ calozē na
turalem. ſpiritū aīmalem opa aīme deferentē ſenſus facultatē. mo
uendi poteſtatē. et etiā facundiā frequenter. **Sed** hec te mouere
ad triſitiā nō deberēt. valde em̄ pbabile eſt q̄ per hec bñ tecum
actum eſt. que quidem ſi non et tibi acci diſſent. quis ſcit q̄liter iſtis
quibus nūc p̄iuaris vſus fuiſſes. vti nā nō ad tuam dānationē. for
taſſis em̄ caloz membri naturalis p̄ abuſum te feciſſ; nō eſſe mēbꝛ
niſi paralitū in cozpe xp̄i miſtico. **Fortaſſis** p̄ ſpiritū aīmalem fa
ctus fuiſſes aīmalis homo qui non parēt ea que ſunt ſpiritus dei.
fortaſſis etiā p̄ ſenſus tuos qui p̄ui ſunt in malū multa mala p̄pe
traſſes. fortaſſis mouendi poteſtas motus diſſolutionum in te cau
faſſet. et faciūdia quoq; fortaſſis te garrulū et multiloquū feciſſ;. cū
tamē in multiloquio non deſit peccatū. et quis eſt qui hozum vſum
habet quibus p̄ paralim p̄iuaris qui nō delinquat. vel in aliquo
eorundē. magis igitur de paralim te a talibus ſupportāte teneris
deo gratias agere q̄ dolere.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ſic ait. **Scias** frater de paralítico xp̄o p̄ntato
ſentire doctozes q̄ p̄o culpa aīmi infirmabat. ita ſane quod
cauſa exterioris morbi erat infirmitas aīme. **Quod** ergo tibi reſtat
iudicandum niſi q̄ et tibi miſſa eſt hec infirmitas p̄o culpa anime.
ad luendā. ſ. et delendā illam culpam. et ſp̄aliter culpam quam ſi
gnificat ſc; culpā pigricie. **Et** nōne peroptimū eſt culpam talē vel
aliam q̄ncunq; paralim paciētē ſuſtinedo hic luere. et ſic a pena
infernali. vel purgatoꝝia ſupportari. deo non bis in idēm puniēte.
ſed hic tempalem penā p̄o futura incōpabiliter grauiorī acceptā
te. **Nec** dicas quid ad me. quaſi nullā culpam te habente. nō em̄ es
exemptus vel acceptus a om̄ni illa cōfeſſione qua dicitur. i multis
offendimus om̄s. et alio in loco. ſi dixerimus qm̄ peccatū non ha
bemus. noſipos ſeducimus. et veritas in nobis non eſt.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ſic ait. **Cur** homo intm̄ doles de paralim? **Dices**
forte quia vt p̄fatus ratiſponenſiuz antiſtes teſtatur infirmitas
illa non macerat hoiem. ſed potius ingroſſat et grauat mole maxi
ma laxē carnis. **S; cur** aīm tuū tanq̄ groſſuz et nō ſubtiliter cōſide
rantē nō multo magis ſuat moles peccatoꝝ. et ſp̄aliter forte laxē
carnis? **Animū** inq̄ tuū quē paliticus ſignificat torpore negligē
tie et deliciāz abundātia tāq̄ hūoꝝ ſupfluitate diſſolutū. **Ceſſes**
ergo dolere de primo q̄diu nō doles de ſecūdo. qd̄ pbabiliter ti
bi ineſſ; ſi primū nō eſſet. **Nec** obicias q̄ moles pctōꝝ nō viderur
hic tam grauis eſſe. **Vis** enim tibi huiꝝ rationē aſſignari. **Ecce** hic
non ſolum anima portat pondus. ſed anima ſimul et corpus. demū

autem in morte in separatione corporis et anime pondere peccatorum adherere soli anime, adeo ipsam grauabit. quod cum tanto onere habet ad modum grauium deorsum tendere. et nisi per penam grauissimam purgatorij alleuietur ab onere, necesse est eam descendere ad infernum in profundum lacus sulfurei. et ibi mergi ac perpetuo cruciari igne infernali.

Capitulum vicesimumquartum continens consolationes super artetice et distractione manuum et pedum et singulorum articulorum impediendo ambulandi, cursitandi, venandi, et aucupandi solacium.

Quicesimoquarto post premissa ad dominam consolatricem sepe dictam accessit et alius valde tristis proponens grauem querelam de punctis in premissi capituli titulo contentis. cui illa mox pro sua consolatione deputauit tres pdoneas de suis puellis.

CI. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **A**uerte amice carissime a quantis malis pene et culpe, persequens et gehene malum pene quod nunc sustinet te supportet. atque idcirco gaudeat sustinendum. **D**ic queso mihi. **S**i malum istud non haberes, quid operis exerceres a quo nunc impeditus es? **F**orsan ope aliquo queres diuitias, forsan corporales delicias, siquidem diuitias forsan has queres ut clericus, vel prebatus per regem, aut aiam, forsan ut canonicus per pluralitatem prebendarum seu beneficiorum, forsan ut causidicus seu aduocatus per assumptionem multarum causarum presertim iniquarum, forsan ut negotiator per frequentationem nundinarum vel plurium terrarum, forsan ut miles propter stipendia te inuoluens piculis guerrarum. **S**ed quanta omnia hec et singula inducant frequenter picula corporum et semper aimarum, hoc attetis ceteris accidētibus, et scripturis de his loquentibus non sufficeret aliis enarrare.

Porro si sanus existens queres corporales delicias, quanta in hoc etiam mala presentia et futura consisteret, hoc docent illa que supra per neptes meas pluribus in locis clarius sunt deducta, quorum hoc unum ad memoriam reuoca, quod ex diuina sententia dicit scriptura intelligendum de qualibet persona, quantum in deliciis fuit, tunc date ei tormentum et luctum, et certe ratio plane dicat, quod malum quod hucusque passus es, in quantum in toto, vel in magna parte te a premissis piculis presertim damnatione eterna, vel pena purgatoria discernentibus supportauit, pro nulla re deberes velle caruisse, nec adhuc velle carere sensibili dolore presentis temporis et quasi momentaneo ad perpetuum seu diuturniorem et multo grauiorem comparo non oblitante.

CII. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **O** amice si picula iam per sororem meam in sinuata te propter sensibilem doloris quem patieris ad plenum non moueant ad patienter tuum cruciatum sustinendum, moueat te saltem una cum piculis illis exemplum patientie sancti job, ac bonum etiam sperandum

eiusdem sancti viri ad exemplū. **E**cce in eius libro patet quod permittē,
te dño percussit eum sathan vlcere pessimo a plāta pedis vsq; ad ver-
ticem. qui testa saniem radebat sedens in sterquilinio. qui rursus di-
cebat. **I**nduta est caro mea putredine. cutis mea aruit. et extracta est.
et rursus. **N**unc inquit oppōsit me dolor meus. et in nihilū redacti
sunt omnes artus mei. qui licet tot et tanta passus esset. tñ patienter
dixit. si bona suscepimus de manu dñi. mala quare nō sustineamus.
et in omibus his nō peccauit job labijs suis. nec stultū quid extra
deum locutus est. **S**ed audi quid in fine sequit̃. dñs bñdixit nouis-
simis job. magis quā principio eius. **M**odice ergo fidei expecta et tu
exemplo illius finē. et si nō t̃p̃is pñus. satis tñ cito immentis cum
nos simus in quos fines seculorū deuenerunt. **D**ara ergo te ad be-
nedictionē qua in fine tempis tibi et alijs p̃sertim p̃pter deū patie-
ter passis dicetur. **V**enite benedicti p̃ris mei percipite regnū. de quo
tempis fine seu die finali loquēs p̃pheta micheas. **I**n die illa inq̃t
dicit dñs cōgregabo claudicantē. et quē afflixerā d̃solabor. **Q**uō
inquier. **C**erte singula mēbra inualida d̃fortādo. et virtutē eorum
nedum restaurādo. sed etiā p̃ficiēdo et augēdo. quo quidem fiet quod
quēadmodum p̃dixit ysaias p̃pheta. **T**ūc apientur oculi cecorū. et
aures surdorū patebūt. tunc saliet sicut ceruus claudus. de quo et
psalmig̃phus p̃pter certitudinē ponēs p̃teritū pro futuro. deus in-
quit qui p̃cinxit me virtute. qui p̃fecit pedes meos tanquā ceruorū.
Nec certe est dubitandū quin ceteris p̃ibus quāto quis mēbra ma-
gis inualida cum patiētia hic habuerit. tāto in fine. s. post hāc vi-
tam ultra ceteros factos validiora. recētiora. et agilitiora sine fine
habebit. quod p̃fecto satis in eo videtur posse figurate intelligi. quod ut
permittitur dñs benedixit nouissimis job. magis quā principio eius. in
quo quidem principio ita in mēbris validus fuerat quod ut dicit. ocu-
lus fui ceco. et pes claudus. cuius ualitudinē corporis ipse sathan inu-
ebat quā dixit ad dominū. tange os eius et carnē. et tūc videbis quod
in faciē bñdicat tibi. **S**ed quid. **C**erte p̃ tanta ualitudine etiā cor-
porali subsequēte nedum exemplo ipsius job patiēter. sed etiā dis-
cedens corporis inualitudo et passio artece merito est gaudenter
toleranda. **A**udi ex p̃m libro quid sancta dixerit sinclitice. **I**nfir-
mitas inquit totū corpus ñm tenet. sed interiori homini ño sani-
tas crescit. **N**ec autē sanitas aīme etiam nunc d̃municatur corpori
formaliter. licet aīma mediante que teste magno p̃re. est tota in to-
to corpore. et tota in qualibz ei⁹ p̃te. et sic cuilibz parti affert for-
maliter sanitatē quā habet in se. tandē uero affert p̃ modū redun-
dantie corpori formaliter. et immediate sanitatē impassibilitatis.
Audi magnū p̃em. **T**am potentē inquit deus fecit aīam. ut de eius
plenissima beatitudine que in fine t̃p̃m sanctis permittit̃ redundet
in corpus plenitudo sanitatis que est incorruptionis vigor.

III. CONSIDERACIO.

Uercia puella attendens in homine inualido et cōtracto nobi-
 litatem. et pristinam eius cōsuetudinē venationes exercēdi et
 aucupādi. et q̄ hmōi sine magno corpis et anime piculo crederet
 se si sanus ess; posse exercere sic ait. **O** amice si te p̄turbat q̄ nec pes-
 des. nec eques vales. v̄l cōsueuisti frequētare p̄rata virētia campos
 et mōtana. siluas seu nemoza ad venationes discursiuas exercēdas.
 ad ceruos et hinnulos. seu feras alias capiēdū. p̄ hoc cōsoleris q̄
 poteris maiora atq; meliora. et quo min⁹ p̄cedere vales ad exter-
 na et trāsitoria. eo amplius ingredi poteris ad interna. ac p̄ occul-
 tum meatū ascendere ad supna et eterna. si insita tibi cōtemplatiua
 virtute vti volueris. atq; sic venari in mōtibus eternis. vel in mon-
 tibus sanctis de quib⁹ angelos p̄ eos et sanctos hoies intelligēs
 loquitur psalmi 37. et hoc ad capiendū rethi amoris tanq̄ fe-
 rā amabilem xpm splendorē p̄ris comparū feris. de quo et de quib⁹
 sponsa. id est deiformis aima loquitur in canticis dicens. **E**cce iste
 venic saliens in montibus. id est in angelis. vel in sanctis mentib⁹
 et trāsiliens colles. id est imp̄fectos. similis est dilectus meus ca-
 pree. s. p̄pter altitudinē. hinnuloq; ceruorū. p̄pter velocitatē suarū
 illuminationū. de quibus dicit psalmista. illuminās tu mirabiliter
 a montibus eternis. id est a p̄dictis angelorū vel sanctorū mētib⁹
 ad modū montiū ieternū eleuatis. **D**ozro si ad nemoza vel pra-
 ra aucupādi gratia. siue circa fluuios. vel riparias ad capiendū ibi
 aues venire nō valeas. eo magis aucupari valebis et cape vel il-
 lam columbā de qua ecclesia sic cantat. **V**idi speciosam sicut colū-
 bam ascendente desup riuos aquarū. eo q̄ magis p̄moueberis ve-
 sis et tu in bono sensu de numero illoz qui in auibus celi ludunt.
 non celi aerei vel etherei. sed empirei. quod est locus iam p̄dicte
 columbe. id est purissime virginis marie. ibi est locus. et p̄grandis
 aquile iohānis euāgeliste. quam quidē aquilam si ad manū deuot-
 ti opis tui assuefeceris. mediante ea cape poteris p̄dictam colum-
 bam foraminib⁹ petre. id est vulnerib⁹ xpi tanq̄ nido suo insiden-
 tem. atq; p̄ hoc p̄p̄inquoze vndis aquarū viuentiū. id est grāz vi-
 uificantiū que fluūt impetu de libano. id est xpo. et certe ista sola
 aucupatio sine om̄i comparatione nobilior. et deuote p̄sone cui⁹ cō-
 uersatio est in celis etiā utilior ē. ac delectabilior esse debet q̄ om̄e
 solacium aucupationū. vel venationū quarūcunq; in isto miserabilis
 mundo.

Capitulum vicesimumquintū continēs consolationes sup p̄do-
 pisi. p̄sertim graui et incurabili.

Quicesimo quinto post p̄missa ad illustrem dominā cōsolatri-
 cem accessit et alius tristis cōquerens ei q̄ multū grauet
 ipsam p̄dopisis. **E**t illa mox eidem cōsolationis gratia
 quinq; adiunxit de suis puellis.

C. I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **O** amice scias quod in ydropico inflatio corporalis tollit inflationem superbie. que est ydropisis mentalis. quod enim homo mente inflaretur seu intumesceret. postquam in tali statu se esse sentiret. quemadmodum in lege moysi scribitur. nullus deinceps intumescat superbia. **N**ec obicitur quod in ydropico tumor corporis. et membrorum significat superbiā. quia non est sacramentum quod efficiat quod figurat. sed est superbiendi impedimentum hoc efficiens in homine quod de vanitate superbie. vel nihil omnino. vel minus curat. **S**ed quid. **N**one hoc maximum bonum est malicie morbi preponderans. **P**rofecto sic. **N**empe carere minimo gradu superbie. melius est multo quam carere corporis inflatione. nimirum minus gradus non sublatus tantam penam induceret. siue in inferno. siue in purgatorio. quod omnium ydropicorum pena seu temporalis passio simul aggregata. nullo modo esset tam acerba et afflictiva.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **O** karissime si adverteres quid operetur ydropisis. de ipsa tua ydropisi non sic turbaberis. **E**cce in ydropico a quo si humoris incorporatio impedit. hautdubium incorporatio humoris voluptatis. nec obstat in contrarium significatio illa qua dicitur. quod in ydropico per inflationem genitalium luxuria significatur. esto enim quod ita dicatur. tamen sufficit ad propositum quod per illam inflationem voluptas luxurie non efficitur nec perficitur. sed magis corde despicitur. et corporaliter etiam propter ineptitudinem impeditur. et nonne hoc bonum est. et malicie morbi preponderans. **E**st utique non modo ad euadendum penam a deo impatam. de qua dicitur. quantum in deliciis fuit. tantum date illi tormentum et luctum. sed etiam. quia firmiter est tenendum. et nullatenus dubitandum. quin deus tandem ad sanitatem membra restituat. que hic morbis vulnerat. quippe ipse vulnerat et medetur. et insuper membra illa sanata ceteris paribus palis claritate gloriosa decorat et honorat. **R**ursum predicta incorporatio aquosi humoris in ydropico impedit quam plurimum viscosam incorporationem per cupiditatem bonorum temporalium aque similia. que omnia pretereunt more fluentis aque. **I**ta sane quod nec habita inseparabiliter menti adhereant ad modum rerum adinvice per viscum diuictarum. que sine laceratione vix abinvice sepantur. nec etiam non habita que affluunt tali firmo tenore seu incorporatione cordi applicentur. ut sic leue sit ydropico implere hoc psalmiste consilium. **D**iuicie si affluant nolite cor apponere. et nonne etiam hoc magnum bonum est malicie morbi preponderans. scilicet cor habere liberum in presentia et inoccupatum. vel ad liberaliter et hilariter dandum inclinatum ad diuinam dilectionem premerendum. quippe hilariter datores diligit deus. et in futuro eternis diuitiis copiose remunerandum.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **N**on solum propter potum aque efficitur quis ydropicus. sed etiam propter potum vini. et sicut in corpore ydropici

vinum superflue potatum conuertitur in aquam. membra sua superfluitate ingrossante: ita in interiori homine seu in mente vinum spiritualis leticie si non seruetur modus et mensura. nonnunquam diuertit in aquam superflua carnalis voluptatis. et amoris fluxibiliu rerum. quibus quodammodo incorpatis ingrossatur et intumescit venter mentis. seu homo interior. et per quandam redundantiā etiam quāque exterior. Hec tamen spiritualis propositio facile curatur per propositum corporalem. quid ni curetur? Mirum etenim esset quod quis superfluo amore ad carnales voluptates. vel ad res fluxibiles afficeretur quā corporalis et incurabilis propositio vicina sibi mortem minaretur. Nonne igitur propositio corporalis que non potest inducere nisi mortem temporalem non solum patienter toleranda est. sed etiam amanda. utpote per quam facile curatur dicta propositio spiritualis. que nata est inducere mortem eternalem.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Noueris frater quod in propositico gravitas ponderosi corporis excludit gravitatem et ponderositatem peccatorum de quibus psalmigraphus. Iniquitates inquit mee sicut onus graue grauate sunt super me. Quid ni excludat. cum aggruatus suo dolore vix possit de peccato cogitare. cum preoccupet eum cogitatio de morte sibi imminente. accedendo miserabile statum suum in quo peccandi solacium necesse est cessare. Audi venerabile jeronimum. Memoro inquit mortis tue et non peccabis. Sed et magnus pater Augustinus. Nichil inquit sic reuocat a peccato. quam frequens mortis meditatio. Quid ergo? Nonne maximum bonum est etiam minimum peccatum mortale impediri in homine. eo quod est adeo graue. quod nec omnes montes possent hominem premere tam profunde quantum unum peccatum mortale. est enim sicut lapis suspensus in collo canis qui submergi debet. quia sicut tunc primo sentit canis gravitatem lapidis cum de nauis picitur. ita et anima tunc primo sentit gravitatem peccati cum a corpore separatur. et a nauis militantis ecclesie elongatur.

IV. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. Scias frater quod in propositico etiam pigritia pedum magnam bonum operatur malicie morbi ponderas. non solum enim impedit progressum ad malum de quo loquens psalmis. Dedes inquit eorum ad malum currunt. Verum etiam occasione dat ad optima proficiscendi. Natura enim seipsum iuuat. et quod non preualet per modum unum. suppleretur per alium. quemadmodum infatigabilis paulus. sicut distinguebatur de modis essendi dicens colosensibus. si corpore absens sum. sed spiritu vobiscum. Ita etiam dum victus esset nec corporalibus pedibus iherosolimam venire posset. distinguebat de modis procedendi et cogitans illo venire pedibus spiritus dicebat. Alligatus ego sum vado in iherosolimam. propositicus itaque propter pedum suorum immobilitatem occasionem habet cogitandi deueniendo etiam nunc in iherosolimam celestem pedibus spiritualibus. et infatigabilibus affectuum pedibus mentis

seu interioris hominis ad societate civium supnoꝝ iuxta consiliū venerabilis **jeronimi**. Infinita inquit heremi vastitas terret. sed tu paradysus mente deambula. quotienscunq; cogitatio. ac mente illuc conscenderis. totiens in heremo non eris. **Hec ille pater. Venerandus** et bene quidem. quomodo enim manebit in vasta heremo qui non potest esse solus. utpote quem associat supnoꝝ civium maxima multitudo. **Audi iterum prefatum patrem venerandum. Sapiens** inquit nunquam solus esse potest. habet enim secum omnes qui sunt et qui fuerunt boni. et quod corpore non potest. cogitatione complectitur.

Capitulum viciesimum sextum continens consolationes super peccati et ethica febre.

Quiesimo sexto post premissa ad prememoratam dominam consolatrice accessit et alius tristis conquerens se esse peccatissimum et ethicam febrem consumptum. Cui illa gratia consolationis quatuor deputavit de suis puellis.

III. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice cur de ethica vel peccati turbaris. Profecto si tu scires quid huius morbi operarentur boni. non sic inde turbareris. Vis scire quid operentur. Ecce in peccatissimo vel ethico attenuatio seu exinanitio pinguedinis corporalis patienter tolerata. operatur pinguedinem gratissimam ipsius mentis seu interioris hominis. Sed si forte queras. est ne aliqua mentis pinguedo. queras et ego a te. nunquit non quandoque appellari audiisti spiritus pinguedinem. vel nunquit non legisti cibum esse sacramentalem qui summe impinguat non corpus. sed cor. non ventrem. sed mentem. Sane quod ad pinguedinem huiusmodi ipsius mentis seu interioris hominis operatur seu disponat maceratio et corporalis pinguedinis consumptio patienter propter deum tolerata. hoc sic intelligas. nam et uniuersaliter quando conditio aliqua corpori et anime analogice conuenit. si priuatio illius in corpore patienter toleratur. tunc secundum potius esse suum in mente recuperatur. verbi gratia. Sanitas analogice conuenit corpori et anime. et si eius in corpore priuatio per infirmitatem patienter toleretur. tunc sanitas menti acquiritur. Vnde in patrum libro dixisse dicitur sancta syncretice. Infirmitas totum corpus nostrum tenet. sed interiori homini nostro sanitas crescit. Similiter secundum egregium doctorem **Gregorium** Si a carne hoc quod liber. id est delectat abscidimus. mox in spiritu hoc quod delectat inuenimus. Sic et scriptura dicit. Infirmitas grauis. puta que excedit mensuram. facit mentem sobriam. id est tenentem brem. seu mensuram. Sed quid. Nunquit non pinguedo spiritus seu spiritualis malicie. predicti morbi pinguedine corporis consumptis preponderat. Vnde etiam. Nam et pinguedini corporis preponderat pinguedo spiritus et anime seu mentis. quemadmodum ipsi corpori quod est de limo preponderat anima que est angelica similitudo. et mens nostra dei ymaginem.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur o frater de tua maceratione et attenuacione tñ doles. Cur pinguedinez magis diligeres. Cur nō attendis scripturā illam que dicit. Mittet dominator dñs pinguibus eius tenuitatē. id est attenuatōez. de qua dixit sanct⁹ job. Spiritus meus attenuabitur. id est anhelitus mīozabitur. Sed de hoc non terretur. quinimo cum post ad modū p̄fici v̄l ethici seu hoīs iam consumpti loquēs dixit. pelli mee cōsumptis carnibus adhesit os meū. et derelicta sunt tantūmodo labia circa dētes meos. mox consolatur se per hoc q̄ subiūgit. Scio q̄ redemptor meus viuit. et in nouissimo die de terra surrectur⁹ sum. et rursus. circūdabor pelle mea. et in carne mea videbo deum. Cur ergo et tu p̄fici vel ethica consumptus non teipm cōsolaris pari modo. in hoc quidē q̄ caro tua dep̄dita restaurabit⁹ et post modicū huius tempis in melius q̄ si nullā eam infirmitas cōsumpsisset refozmabitur. qñ et impassibilis reddetur. et gloriōsa claritate sup̄induetur.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Tu homo q̄ de amissa tua p̄ p̄fici v̄l ethicam corporali pinguedine intantum curas. queso scrutare scripturas. Nōne dicit p̄pheta. Sicut adipe et pinguedine repleat⁹ aia mea. et labijs exultationis laudabit os meū. Nunquit hic pinguedinem carnis sue exoptat⁹ et non magis de anima curat. qui dicit. Repleatur aima mea sicut adipe et pinguedine. Quid igitur curas de corporis pinguedine. Propheta cōtentatur de pinguedinis similitudine quā p̄ aia sola petit. sicut inquit adipe et pinguedine. qđ p̄pter aduerbiū sicut. pōt intelligi de similitudine. forte dices. que nam est illa similitudo. Ecce pinguedo sicca humectat. pinguedo frigida inflāmat. piguedo hylarē reddit et delectat. dicēte p̄saia. Delectabitur in crassitudine aima mea. Detur ergo p̄pheta effect⁹ cōsimiles effectibus pinguedinis. scz aiam suā tanq̄ aridā p̄ deuotionem humectari. et tanq̄ frigidā p̄ amozez inflāmari. et tanq̄ tristem p̄ gaudiū spūs exhilarari et delectari. et q̄ntum ad hunc effectum p̄ncipaliter intētū. postq̄ dixit sicut adipe et pinguedine repleatur aima mea. subiungit imediate. et labijs exultationis laudabit os meū. s. quasi p̄ redundantia a gaudio spūs. que admoduz alibi dixit. cor meum et caro mea exultauerunt in deuz viuū. quem quidē rōne ḡtitudinis laudabit os meū. Ecce ergo quō tanq̄ nihil ducit pinguedinē corpis. vt per similitudinez obāneat quā solum postulat piguedinem mentis.

III. CONSIDERATIO.

Quarta itaqz puella sic ait. O frater nonne propheta deo loquens sic dicit. Holocaustum tuum pingue fiat. Sed quo pacto forsan inquires. Audi filium syrach. Oblatio inquit iusti impinguat altare. et odor suauitatis erit in conspectu altissimi. quod

quidē secundū glosam quandā sic intellige. oblatio iusti. id est de iusto labore oblata deo. impinguat altare. id est mentē illius offerētis. que est altare dñi. Quid ergo? Profecto p̄ficus vel ethicus si est homo iustus. et pinguedinē suā p̄ macerationē quā in corpore suo patitur patiēter deo offert et libenter. impinguat altare. id ē mētem que est altā aīe. hoc inq̄ altare impinguat oleo exultationis. et odor suauitatis erit ī d̄spectu altissimi. et nōne sic offerre semetip̄m deo. magnū quid est. et tale bonuz q̄ malicie morbi p̄ponderat in imensum. Nimirū sicut se habet altare. id est mens ip̄i corp̄i p̄ponderans. cum sit altius qd̄ est in aīa. Ita pinguedo huius altaris sic se habet q̄ p̄ponderat pinguedini corp̄is. Prefertim pinguedo olei exultationis ip̄i offerenti leuciā d̄ferentis. que etiā p̄ponderat rōne durationis. cum quasi momētanea et durationis breuissime sit pinguedo corp̄alis. **¶** Rursum pinguedo dicti altaris. ea sc̄z que dicta est inc̄m etiā p̄ponderat pinguedini fetētis corp̄is in quantū ex ea in cōspectu altissimi iam actu p̄senti in tempe p̄cedit odor suauitatis. id est qui altissimo est delectabil̄ et suauis. quo solo mouēre leuis esse deberz infirmitas d̄sumens pinguedinem corp̄is ouersam in dictā odoriferam pinguedinēz que deo patri esse creditur delectabilis.

¶ Capitulum vicesimumseptimū continens d̄solationes sup̄ effimera. terciana. q̄rcana. acuta. et quacūqz febre etiam grauissima.

¶ **Q**uicemo septimo post p̄missa ad sepe dictā dñam cōsolatricē accessit et alius tristis. et de diuersis febribus q̄s p̄ vices pateretur est d̄questus. **¶** Et illa ad cōsolandū eum de omnibus de suis ei puellis quatuor assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

¶ Prima puella sic ait. Noueris amice ex patrū libro q̄ cum quidam peteret ab heremita vt sanaret eum a terciana. r̄ndit. rem tibi necessariā cupis abicere. vt em̄ corpora nitro. ita aīe languoribus et castigationibus purificant̄. **¶** Nec ille. Cur ergo d̄quereris de febre? aut cur eam velles abicere qua diuina d̄sp̄satione bene tecum agitur ad purgationē anime tue. quasi post partum eius. id est postq̄ habitibus vitiorū impregnata a d̄p̄bulo per actus vitiosos pepit tibi mortē. **¶** An velles eam post partū hm̄oi multis forte peccatorū sanguinibus sordidatā non purificari. an pro eius purificatione nō d̄rentari de medicina seu remedio exp̄ssimi et fidelissimi medici. de quo habes p̄sumere q̄ si aliud remedium tibi magis proficuum nouisset. illud tibi adhibuisset.

¶ II. CONSIDERATIO.

¶ Secunda puella sic ait. Amice adhuc noueris quod quidam dicebat. q̄ diues est cristianus qui non habet nisi solam febrem quatuor accessionum. vel etiam solam effimeram. dummodo solam

sciat et velit de illa cum deo negociari. **Hec ille.** Sed tu dices forte quo pacto hoc intelligam? Ecce licet istud modis posset quāplurimis declarari hoc ad presens sufficiat. quod diues est qui magna vel multa possidet. Sed quid? Certe possessor anime sue rem magnam possidet: quippe anima secundum magnum patrem **Augustinum** maior est quam tota celi machina. nonne etiam multa possidet dicente mundi sapiente quod anima est quodammodo omnia? Sed ecce dicit animarum amator pariter et estimator. In patientia vestra possidebitis animas vestras. cum ipso autem prudenter negociamur. si patientiam habeamus circa penam de qua contemari videtur. Si ergo imittat nobis febrem quatuor accessionum vel effimeram. cum non puniat bis in idipsum. de patientia nostra circa illam videtur pro omnibus nostris culpis decitis et confessis contemari. si in illa nos contingat morte perueniri. pro hunc igitur modum possumus diuites fieri. **Dices** forte audire desidero et alium modum. **Rudi** igitur. Nonne diues esset qui cum deo negociando lucraretur rem equivalentem centum milibus marcis auri. Vtique tales diuites esse necesse est fateri. Sed quid? Certe pro febre unica vel effimeram patienter toleratam quemadmodum est dictum pro omnibus peccatis suis a deo supportari a maximis penis purgatorij vel inferni. hoc equiualeat centum milibus marcis auri. per hoc igitur patet quod diues est censendus qui hoc habet. si ergo volumus diuites fieri de febre qua in cambio dei mercamur. dictum equiuales non debemus conqueri ut impatientes nec tristici.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Cur amice turbaris de febribus? Ecce de quodam egregius loquens pater **Gregorius** sic dicit. Nesciebat quod multo melius arderet flammis febrium quam igne vitiorum. et tamen cum febre corripimur. quia vitiorum estum qui occupare nos poterat considerare negligimus. de percussione murmuramus. **Hec ille pater.** Tu ergo ex his verbis eius motus vitiorum tuorum estum considerare non negligas. qui te deducere secum possent ad eternas flamas. **Nimirum** sicut secundum philosophos idem est locus vnius globe et totius terre. Ita idem est locus ignis vitiorum. et flammarum eternalium infernalium. si non hic ignis vitiorum extinguatur. non igitur mures nec recuses ardere flammis febrium breui tempore duraturis. quibus deus te corripit. ne per estum vitiorum descendas ad infernum tanquam ad locum eius proprium. cum eternalibus flammis penarum infernalium. nec causeris de febrilis estus prolixitate. nam et hunc prolixorem cruciatum requirit vel quandoque vitiorum tuorum prolixitas. dicto patre testante. **Durum** inquit non estimes esse quod pateris. dum exterius cruciatibus ab interna passione liberaris. diuina dispensatione agitur. ut prolixiora vitia prolixior egritudo exurat.

III. CONSIDERATIO.

120

Quarta puella sic ait. **O** amice audi pro tua consolatione ex pa-
rum libro quid de febricitate corpe dixerit sancta sincretice.
quis inquit corpus validis febribus inflametur. **I**nsup etiam si in-
tolerabili siti affligat. siquidem peccator es qui hec sustines. recor-
dare futuri seculi penas. et eternum ignem. et iudicialia tormenta. et
ita non deficies ad ea que in pñci contingunt. **I**nsup et gaude qz vi-
sitavit te deus. et illud famosissimum dictum in lingua habeto. castigas
castigavit me dñs. et morti non tradidit me. si ferrum es p adhibitu
tibi ignem amittis eruginem. qz si iustus es. et hec pateris. de magnis
ad maiora promoueris. **F**urum es. sed p ignem pbator eris. **S**i fe-
bribus et rigore frigidis castigaris. memor esto quod scriptura di-
cit. transiimus p ignem et aquam. ut quod sequitur mereamur. ut induca-
mur in refrigerium. obtinuisti primum. expecta s3m. **O** qd gratum hoc se-
cundum scripturam expectandum tanq dulce temperamentum lesui frigo-
ris et caloris in futuro pñsus exclusiuum. et sic s3m ista p febrim. nuc
frigore. nunc calore. hic pro tempe te grauantem. si patienter sustine-
ris. et cum deo prudenter negociatus fueris. euades in futuro pena
grauissimam inferni. que est transitus ad calorem nimium ab aquis nitium.
id est a vehementi frigore. quippe s3m magnam patrem **A**ugustinum.
Homo peccat ex timore humiliante. aut ex amore male inflamante.
quibus hae due pene respondent.

Capitulum vicesimum octauum continens consolationes hois circa
signa habentis de breuitate vite. et tempestiua morte.

Quiescimo octauo post premissa ad illustram dominam consola-
tricem accessit et alius tristis perturbatus propter certa signa
breuis vite sue. et mortis tempestiue. cui illa pro consolati-
one mox de suis puellis quinqz adiuxit.

III. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **O** karissime cur turbaris signa hñs breuis
vite. **N**on nescis q s3m poetam. dulce natale solium. **I**gitur de lo-
ga via et pegrinatione concludit oppositum. s. qz priuat te qd diu durat
dulcedine patrie. de qua euam constat q non potest exerceri sine lassitu-
dine. **S**ed quid. **P**rofecto longa vita est longa via. et longa pegri-
natio. **A**udi illustram **S**enecam. **M**ozieris inquit. et subiungit. **P**eregri-
natio est vita. cum multum ambulauerim. diu redeundus est. **A**udi et
quendam patrem pulcre loquentem. quid est inquit vita mortalis nisi
via. et quale sit fratres mei ppendite in via lassari et via nolle finiri.
quasi dicat. hoc stulticie attestat. quare de breui vita que pegri-
nacionis lassitudine finit. et ad dulcedinem patrie cito perducit non nisi
stultus homo turbatur.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **C**ur homo velles longam vitam. **N**escis
q hec vita tota deducitur in valle miserie. **A**udi filium **S**yrach.

Melior est inquit dies mortis die natiuitatis. cuius quidem dictū sic inuenitur declaratū. quia mors est egressus a miseria. sed natiuitas est ingressus ad miseriam. melior aut est egressus a miseria qm ingressus. eodē quoq; pacto melior est breuis vita q̄ lōga. s. propter longā miserā. Sed quid. nōne stultissimū est longā miserā desiderare? Nōne melius esset miserā breuē q̄ longā esse? Vt quis em̄ alias dixisset propheta heu mihi. quia incolatus meus prolongatus est. Deniq; eiusdē prophete sentētia est. si i potētatib⁹ octoginta anni et amplius eorū labor et dolor. de breui igitur vita tanq̄ de meliori. et minus misera nō est habenda tristitia.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O homo mortalis peto cum sorore mea ut scias primo quid sit vita: et deinde an longa vita sit appetēda. Ecce magnus pater **Augustinus** hanc vitā mortālē vocat vitālē mortē. Sed et **Seneca** illustris. Quotidie inquit morimur. quia quotidie pars aliqua vite demitur. et tūc quoq; vita decrescit cū crescimus. hinc et in libro regū dicitur. Om̄s morimur. et quasi aque dilabimur sup̄ terrā. Deniq; et nos cantu sonoro recognoscimus q̄ media vita in morte sumus. Appetens itaq; longam vitam. appetit lōgam mortē. seu longum mori. Sed mors v̄l mori mīme videtur inter appetibilia computari. Dices forte propter bñ agere vellē diu viuere. Sed q̄ tu magis studere debeas prudēter agere. et bonos actus q̄ dies multiplicare. de hoc audi illustre **Senecā**. Vnus inquit dies hoīm eruditorū pl⁹ valet q̄ impiū lōgissima etas. Sane qd̄ extra tristitiā sufficit. Si de breui vita gaudere nō potes. Sis velindifferēs cū magno patre **Augustino** qui solus cū deo colloquiū hñs. de salute inquit corporis mei q̄diu quid mihi sit vtile nescio: tibi dñe hoc committo. Idē quoq; suadet canonica scriptura petri. Omnē inq̄ sollicitudinē precipietes in eum qm̄ ipsi cura est de vobis.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. O homo cur queris de breuitate vite quasi bonum sit nos hic esse. Ad cuius sciendū deturū. Audi p̄em clareuallis. Quō inquit iam bonū est nos hic esse. Immo vere molestum est. graue est. piculosum est. Nimirū ubi malicie plurimum. sapientie modicū. si tñ vel modicum inuenit. ubi viscosa om̄ia. oīa lubrica opta tenebris. obsessa laqueis peccatorū. ubi piclicantur anime. ubi spiritus affliguntur sub sole. ubi nihil nisi tantum vanitas et afflictio spirit⁹. Nec ille. et certe bene. Nam et iose regi iuda pro magno beneficō p̄missum est a deo q̄ ipm̄ citius ad patres suos in pace colligeret. ne mala ventura sup̄ terram videret.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. **O** hominum stultissime. si sapiēs esses nō longam. sed bonam vitam appeteres. **A**udi illustrē **Senecam** Sapiens inquit semp cogitat qualis. non quāta sit. non em̄ viuere bonū est. sed bene viuere. **Hec** ille. **Sed** quid. **P**rofecto multū differt longa vita a bona vita. **A**udi rursuz eundē illustrē. **H**omo inquit vite d̄mendat⁹ est. nō donat⁹. **H**eu q̄ multa penitēda d̄mittūtur viuēdo diu. **S** certe vita i q̄ d̄mittūtur ml̄ta penitēda. **Hec** vt sic non est bona vita. longa est vita vt in pluribus non pōt dici bona vita. eo q̄ nec bene recta. nec segura. **A**udi adhuc p̄dictū illustrem **D**iscas inquit vitā d̄temnere. nemo illā h̄n rexit. qui nō d̄tempserat. nulli potest segura vita d̄tingere. qui de p̄ducēda nimis cogitat. **D**ices forte de p̄ducēda non cogito. s̄ de p̄ficiēda. **Sed** audi itī dē d̄ictū illustrē **V**ita inquit n̄ est imp̄fecta si honesta ē. vbiq; desines. si bene desines. tota est. s̄ et fortiter desinēdū est. n̄ est res magna viuere. om̄s serui tui. et animalia viuūt. **Hec** p̄dictus vir gentilis. **A**udi igitur et catholicos de malis accidētibus lōge vite. **E**cce magnus pater **A**ugustinus verbum illud canonicū tractās que est vita vella. vapor est. ad modicū parens. **V**ita inquit hec est dubia. vita ceca. vita erūnosa. quaz humores tamidant. dolores extenuant. ardores exsiccant. aera morbidant. esce inflant. ieiunia macerant. ioci soluūt. tristicie d̄sumunt. sollicitudo coartat. securitas hebetat. diuitie iactant. paupertas d̄icit. iuuetus extollit. senectus incuruat. infirmitas frangit. meror d̄deprimit. et post hec oia mors interimit. vniuersis gaudijs finē imponit. ita cum esse desierint n̄ fuisse putentur. **Hec** **A**ugustin⁹ pater de p̄nti vita angusta. de q̄ et venerād⁹ antistes **A**mbrosius. **T**antis inquit malis hec vita repleta est. vt compatione eius mors remediū esse putetur non pene. nā ideo breuem illam fecit deus. vt molestie eius. quia p̄speritate vinci non poterant. tempis exiguitate fini rentur.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella ad tempestiuā mortem intentionem suam dirigēs sic ait. **O** amice de morte tempestiua si bene intelligeres plus gaudere q̄ turbari deberes. **A**udi **vincentium** quendam francoruz regi scribentem. **M**ors inquit iudex est. cuius iudicio subiciuntur omnes. etiam reges et impatores. **I**udex iste trinam citationē secundum iuris formam solet facere. prima est egritudo. secunda corporis defectio. tertia vero pemptoria est. quā non per nunciū facit. sed ipsamet venit. quādoq; tamen pro tribus vnā facit. quando. s̄. iudex sumus sub quo mors est iudex delegat⁹. ex aliqua causa vult festinare. nam electos suos quādoq; citius euocat ne cadāt malos etiā. ne peccata peccatis supaddāt. **Hec** ille qui de scdo suo motiuo illud p̄s inducit **V**iri sanguinū et dolosi non dimidiabunt dies suos. **D**e primo vero illud inducit sapientie. **I**ustus si morte

preoccupatus fuerit in refrigerio erit. placens deo factus. dilectus
et uiuens inter peccatores translatus est. raptus est. ne malicia mu-
taret intellectum eius. aut ne fictio deciperet animam illius consumatus
in breui expleuit multa tempora. placita enim erat deo anima eius. pro-
pter hoc propauit educere illum de medio iniquitatum. Denique con-
tra tempestiuam mortem consolatur etiam illustris **Seneca**. Iuuenis inquit
morieris optimum est antequam optes mori. Iuuenis moriar fortassis
alicui malo te seducet fortuna. et si nulli alij. certe saltem senectus-
ti. **Hec ille.** **S**ed et vincens hystoriorum **quintilianum** quendam
inducit sic dicentem. **S**iquis sciat quis sit bonorum finis. que vera feli-
citas. nunquam sibi videbitur premature morte periturus.

**Capitulum vicesimononum continens consolationes super morte
de propinquo imminente.**

Uicesimonono post premissa ad predictam dominam consolatri-
cem accessit et alius tristis de propinqua morte sua totaliter
perturbatus. cui illa consolationis gratia quatuor exhibuit de
suis puellis.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur amice de morte imminente tamen queris?
et non potius ipsam delectabiliter amplectens maiorum iudicium
sequeris? Sequaris sanctorum de morte iudicium. qui nouerint mortis
finem et terminum bonum. Vtque et optimum. **Ecce venerandus Ambrosius**
Mors inquit corporis iustis videtur bona. iniustis namque queris est por-
tus. dicit autem et martyr **cyprianus**. Mortalitas ista christi hostibus per-
stis est. eius autem seruis salutaris excessus est. et nonne in iudicando
de morte uterque istorum sequendus est? Sequis in hoc iudicio **johannem** os
aureum. Mors inquit munus est nature iam corrupte. que non est fugi-
enda. sed amplectenda. Sequis in hoc iudicio magnam preem **Augustinum**
Quid est inquit mors. relictio corporis. depositio sarcine gravis. id est ipsius
terreni corporis. Nam corpus quod corrumpitur aggruat animam. et terrena in-
habitatio deprimit sensum multa cogitante. Sequis et preem **clare-**
vallis. Bona inquit mors iusti propter requiem. melior propter nouitatem
optima propter securitatem. Qui pro rursus sic dicit. Preciosa mors san-
ctorum. preciosa plane tanquam finis laborum. tanquam victoriae consumatio. tan-
quam vite ianua. et perfecte securitatis ingressus. Sequis quoque et ipsius
paulum qui mortem sinit. quod cupiuit dissolui. et esse cum christo. de quo lo-
quens magnus pro **Augustinus**. Qui inquit desiderat dissolui. et esse cum christo.
non patienter morietur. sed patienter uiuit. et delectabiliter morietur. Denique
sequis et matris ecclesie de morte iudicium pro preem **clareuall** insinuat
Nouit inquit ecclesia quod melior est dies mortis die natiuitatis. et quod or-
tus hominum tristitia comite. inde est quod matris mortem non natiuitates
solemnizat ecclesia. mortem eorum natalicio. nomine notans. quibus fa-
ctus est de morte natalis. tunc enim ceperunt nasci ad vitam. cum vitam
deposuerunt pro vita. **Hec dicit pater.**

II. CONSIDERATIO.

Secunda pulla sic ait. **O** amice cur de morte tibi imminete tristis
 ris et non potius gaudes put nedum exemplis. sed et roibus
 moueri poteris. **H**iminz tres pro nunc occurrunt rones morte hyla
 riter et amabiliter suscipiendi. **P**rima quide est. quia mors est iudi
 cium dei. hoc aut amplectendu est iusto homini. dicente filio syrach
Nolite metuere iudicium mortis. hoc em iudiciu a dno omi carni
Audi illustre **Seneca**. **M**ortieris inquit nec primus nec vltim9. om9
 te antecesserunt. om9 te sequetur. et vere iudicium mortis iustum est.
 quia nec psonas accipit. nec exceptiones friuolas. nec aduocatos
 vel intercessores. vel appellates admittit. **H**ec docet experientia. et
 nihilominus q psonas no accipit. hoc ex scriptura patet docente.
 q mors omibus sic omunis iuxta dictum filij syrach. **C**onone inqt
 mortis scito. **H**inc et egregie hildebertus quida cenomanensis me
 trice sic ait. **I**nter opes ac delicias populiq3 fauores. **H**oc animus
 recolat. hoc tua lingua sonet. **M**ors dnm seruo. mors sceptra ligo
 nibus equat. **D**issimiles simili. condicione trahens. **S**ecunda ratio
 est quia finis peccati mors est. **S**ed quid. **P**rofecto vir iustus cui9
 est iusticia sicire habet optare peccatu finiri. **I**uxta illud danielis.
Einem accipiat peccatu. et deleatur iniquitas. et adducat iusticia
 sempiterna. **V**is aut scire q mors sit finis peccati. **A**udi archiani
 sticem **Ambrosiu**. **G**rauius est inquit ad peccatu viuere q etiam in
 peccato mori. qm impius peccatum auget q diu uiuit. et si moria
 tur. peccare desinit. **A**udi rursus eundem. **N**onnulli ait phi disputa
 uerut impijs obesse absolutionem. pdesse vero mortem. eo q in illa sit
 intentiuu delinquedi. in morte aut finis delicti. **V**n et iuxta eccle
 siasten. mortuus viueti pfertur. quia peccare desijt. et mortuo non
 dum natus. quia peccare nesciuit. **T**ercia ratio est. quia mors ti
 more mortis aufert. qui etia ipa morte grauior est. **V**is de hoc do
 ceri. **A**udi illud poeticu. **M**orte mori melius. q mortis ducere vitam
Penam minor subito. certam pferre ruinam. **Q**ua q ptineas. sustinuisse
 diu. **H**inc et illustris **Seneca**. **C**rudelius est q mori semp mortem ti
 mere. **S**ed et ille magnus antistes **Ambrosius**. **H**is inquit certe no
 est graue mori. quibus timor mortis est grauis. sed graue est viuere
 sub metu mortis. **N**on est igitur mors grauis. s3 metus mortis. **A**u
 di eundem rursus. **Q**uati inquit deniq3 mortem merori. qnti mortem fce
 midini pulerat. iudicantes grauiorem esse metum mortis q mortem. ad
 suis malis mors no timet. s3 vice miserij ancesferunt. q exit9 moria
 tis expetitur. ut formido uiuentis euitetur. **H**ec ille antistes.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **O** amice vis ne post premissas sororis mee
 rones etiam ad idem alias tres audire. **E**cce prima istar est.
 q mors nihil aliud est q carceris effractio. **V**l dici potest q mors
 ostium nobis efficit in carcere in quo capti detinemur corpore. s.
 in mundo. **A**udi de hoc psalmistam deo loquentem. **E**duc inquit de

carcere animā meam. Sed quis captiuus non multum libenter vel
let de carcere liberari. Hinc etenim paulus ait. Infelix ego homo?
quis me liberabit de corpe mortis huius. Secunda ratio est. quia
mors naturalis debiti solutio est. Vis hoc scire? Audi varronē quē
dam. Eum inquit natura ligat. qui mori graue fert. Duplexq; ma-
lum est. cum moleste ferimus quod necesse. Hinc et illustris **Seneca**.
Illum inquit lauda et imitare. quem non piget mori cum iuuet
diuere. que est em̄ virtus cum eiciaris exire. sapiens nil inuitus fa-
cit. necessitatē effugit. quia vult q̄ illa coactura est. Audi eundem
rursum. Morieris inquit. et respondet. hac conditione intraui ut ex-
irem. Morieris. gentium lex est. quod acceperis redde. Morieris.
stultum est timere. quod vitare non possis. Morieris. istud nō effu-
git etia; qui distulit. peger morieris. ego qd̄ debeo soluere paratū
sum. videat fenerator quo me appellet. Audi deniq; venerandū an-
tistitem **Ambrosium**. Mortem inquit probamus non esse lugendā.
quia omnis est. et debita cunctis. Tercia ratio est quia mors ē
periculorum euasio. quibus vndiq; vita p̄sens obsessa est. Iuxta il-
lud pauli. piculis fluminum. piculis latronū &c. Hinc et ille poeta
ouidius dicit sic. Occurrunt animo. peundi mille figure. Morsq;
minus pene. q̄ mora mortis habet.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Adhuc frater audi et alias rationes pro-
ficum confirmantes. quarum quidem hec prima est. q̄ mors mi-
seriarum finis est et obliuio. Audi **Senecam** illustrem. Mors inq̄t
malorum omnium remediū est. Idem **Seneca** in agamōne dicit. q̄ ru-
dis est tyrannis qui morte penam exigit. quia se; ip̄m a pena libe-
rat. quē punire se credit. Audi quoq; et venerandū antistite **Ambro-**
sium. Nulla inquit potest esse iocūditas inter has vite nostre ama-
ritudines ac dolores. que vel ex corporis infirmitate. vel extrinse-
cus accidentium incommoditate generantur. Anxi; em̄ semper et ad
ipsa leticorum vota suspensi quodam fluctuamus incerto sperantes.
dubia p̄ certis. incommoda pro secundis. caduca pro solidis. nihil
habentes potestatis in arbitrio firmitatis. in voto plusq; aduerso-
rum dolore frangimur. q̄ secundorum fructu patimur. Deniq; quid
nobis miseris qui tanq̄m spoliati et nudi in hanc vitam proicimur.
corpore fragili. corde lubrico. imbecillo animo. anxii ad sollici-
tudines. desidiosii ad labores. prouisi ad voluptates. non nasci lōge
melius secundū sententiā salomonis. Vnde sanctus job cognosces
nasci malorum oim esse principium. diem qua natus fuerat p̄ire op-
tauit. ut toleretur origo incommodorum. optauit p̄ire diem sue gene-
rationis. ut diē acciperet resurrectionis. Deniq; fuisse quidam feruntur
populi qui ortus hoim fugerent. obitusq; cum gaudio celebrarent.

eo q̄ ex eis mundi pcellas emerfissent. nos quoq̄ natales defūcto-
rum dies obliuiscimur. et eum quo obierunt diem celebri solenni-
tate renouamus. Itaq̄ sicut ad peccandū pro pena dictū est male-
dicta terra in ope tuo zc. sic etiam additum est pro remedio. donec
reuertaris in terrā zc. Ideo dicit etiā catho. Eac tibi pponas. mor-
tem nō esse timendā. Que bona si nō est. finis tñ illa malozum est.
Mors ergo pro remedio data est. que finis malozum est. Nec p̄dict⁹
antistes. Sed et p̄pter hoc de mortuis dixit Iohānes in apocalipsi
Ammodo iam dicit spūs. ut requiescāt a laboribus suis. Dixitq̄ et
filius sprach. Melior est requies eterna. q̄m languoz perseuerans.
Secūda ratio est ista. quia mors eterne ac iocūde vite est ingres-
sus. est em̄ porta glorie seruis dei. ipsa est inchoatio vite. et natiui-
tas s̄m sp̄m nobilior. q̄ natiuitas s̄m corpus. Vñ transitus sancto-
rum natale eoz ab ecclesia appellat⁹. Audi ad p̄positum gloriofū
martyrē cyprianū. Q̄ inquit nunc morimur. ad immortalitē morte
transgredimur. nec pōt eterna vita succedere. nisi contigerit hinc
exire non exitus iste. sed transit⁹ et itinere t̄pali decurso ad eterna
transgressus. Nec ille. Sed et quidam Lactantius dicit. q̄ multi ex
p̄his. quia eternas esse animas tanq̄ in celum migraturi essent. ipsi
manus sibimet intulerūt. ut eusippus. et zeno. empedocles. et exra-
tionis catho. Tercia et vltima ratio accedit. q̄ sc̄z ex morte mul-
tiplex bñficiū nobis puenit. Vnde et venerāndus pater Ambrosi⁹
pluribus bñficijs enarratis subiūgit. In resurrectione quoz surget
eadem natura stipendijs mortis honoratioz. Deniq̄ mortui qui in
x̄po sunt resurgent p̄mi. dum in aera simul cum illis rapientur et
vivi. Nec ille pater. Dost cuius dictū ut testimoniū habeam⁹ etiā
ab his qui foris sunt. nequaq̄ iudico dictū tullij egregij locutoris
de mortis die loquētis reticendū. Q̄ inquit p̄claz diez cum ex hac
turbe colluione decedā. et ad illud diuinū aimaz cōcilium sece-
dam. p̄ficiscar em̄ ad viros sapiētes. et p̄cipue ad cathonē meū. cu-
ius corpus a me fuit crematū. quo nemo nat⁹ est melior. nemo pie-
tate p̄stantior. Nec homo ille gentilis. quid si fuissz fidelis. Vtq̄
tunc q̄ dixit. secedā ad illud diuinū aimaz cōcilium potius dixis-
set. accedā ad illud diuinaz p̄sonaz atq̄ angeloz familiare con-
tuberniū. q̄ dixit p̄ficiscar ad viros sapientes. pot⁹ dixisset ad vi-
ros sanctos et beatos deo sapide fruētes. et q̄ dixit p̄cipue ad ca-
thonē meū quo nemo natus est melior. potius dixisset ad iohannez
zacharie. quo nemo natus est sanctior. vel ad iohānē zebedei quo
nullus purior. nec x̄po et eius matri familiarior et dilectior. Nos
igitur x̄pani gloriemur de morte qua p̄ficiscimur ad dominū deū
nostz dominū vniuersoz. ac ad gloriofam eius genitricē reginam
virginū. et generaliter ad societate ciuiū supnoz. Nec causetur q̄s
longam morā in purgatorio faciente ad tardius pueniendū. Nimi-
rum oera hoc videt⁹ illud iohannis esse dictum. Venit hora et nūc

est quando mortui audient vocem filij dei. et qui audierint uiuent. quippe dilationis tempus respectu eternitatis adeo est modicum. quod videtur quasi nunc finiri. et nihil distare reputandum. cuius prius similes per cognatam meam est dictum.

Capitulum tricesimum continens consolationes super instanti agone mortis. et derelictione vite presentis.

Quicesimo post premissa ad illam illustrem sepe dictam dominam consolatricem accessit et alius tristis super agone suo instate. et derelictione presentis vite admodum perturbatus. Cui illa ad consolandum eum de suis puellis septem assignauit.

II. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **O** amice. homo tuus interior gaudere debet in agone. eo quod a malo socio. vel ab hoste. scilicet ab exteriori. qui occupabit aduersus spiritum liberatur. Sed quod nunc tristis est anima tua in agone vel circa. saltem usque ad mortem. hoc eo quidem reor esse quo te credis cum diues sis ingentia relicturum. nec es memor supra traditionis neptis mee. que ex magni atque magnanimi antonij sententia dicebat. Nemo cum despexerit mundum. reliquisse se arbitretur ingentia. Exiturus igitur e mundo scias non esse ingentia que reliques: quod quidem videres clarus. si constaret tibi presentis et future vite differentia. Audi quid tibi dicit quantum ad utrumque illustris **Seneca**. Magna inquit existimas esse que relicturus es. postposuisti illam securitatem ad quam iturus es. retinet te huius vite fulgor a qua transiturus es tanquam in sordida et obscura casurum. erras. ex hac vita ad illam ascenditur. quod interest inter splendorem et lucem. cum hec certam originem habeat atque suam. ille niteat ex alieno. hoc interest inter hanc vitam et illam. Hec fulgore veniente extrinsecus percussa est statim. crassam illi faciet umbram quidquid obstiterit illa suo lumine illustris. Hec **seneca**. Et ecce vir ille gentilis quantum ad ea appropinquat que sperare habet homo fidelis. scilicet non se casurum in fetida et obscura. sed pueniturum in lucem sanctam et securam. que admodum a christo petimus pro animabus defunctorum dicentes. libera animas ne absorbeat eas tartarus. ne cadant in obscura. sed signifer sanctus michael representet eas in lucem sanctam. et subiungitur. fac eas transire de morte ad vitam. que se suo lumine est illustris. nec eclipsari potest ad modum vite presentis per crassam umbram peccati. vel tenebre infernalis. Unde hec vita presentis quantumcumque ex alieno fulgeat. tamen secundum se non res ingens est. sed exilis. de qua fidelis agonisans habet non cadere. sed ascendere ad lucem patrie celestis.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **O** amice forte tristaris circa agonem eo maxime quod relicturus es post te uxorem dilectam. atque plerumque improuisam. Sed tu super dominum qui pupillum et viduam suscipiet. **Lacta**

cogitatu tuum. **I**actent et ipsi si sint adulti cogitatum suum, et ipse
 eos enutriet. **I**n deceptorium est dictu prophete id suadentis. **A**b hic
Est em fidelis propheta dñi, et ipse dñs vocatus est fidelis et verax.
 estqz pius et misericors. **I**acta ergo secure sup dñm cogitatu tuum
 et ipse te enutriet. te inq in celo in tua. et te etiam in psona plis in
 terra. **S**i em amicus est, aliter ipse et filij artiozis amoris necessita
 dine tibi sunt astricti. et viscerosiq dilecti. que admodu ad spuales
 filios ait magnus **A**nthoni. **O** viscera mea. sequit verbu prophete
 et ad ipos filios tuos esse extendendu. **I**ta sane vt sup dñm cogita
 tum tuum iactante ipse te enutriet in te. **V**tqz te enutriet, et in ipis
 pfertim si mater no esset que te decedete ipos nutrire posset. necesse
 em est pie credere q ipos in hoc casu dñs assumeret. que admoduz
 dixit propheta. pater meus et mater mea dereliquerunt me. dñs aute
 assumpsit me. **H**unc igitur p illis. iacta tuu pcipue qui rcis vsu ca
 rentis suum no hnt que sup dñm iactent cogitatu. **S**iquidem in fide
 parentu baptizati sunt, quod sufficit in hoc statu ad nutriendu eol
 ad vitaz eterna. cur ergo no sequeret id qd min e. s. q ipi in fidu
 tia et spe tua p ipis sint puii p dñm. et enutriti quo ad vitā temp
 alem. **S**ic igit cogitatus tuus pro ipis huiuscemodi. **O** dñe pastor
 eterne pastor bone. ecce hij filioli mei sunt filioli tui, et magis tui
 quos dedisti michi deus, quos nuc reddo et omēdo tibi. sunt pau
 pculi tui tibi derelicti. scio q tibi derelictus est paup, orphano tu
 eris adiutor. sunt ouicule tue, ne pastor oues deserat. **H**ec cine cog
 gitans qz volucres celi pascit. ac quinqz panibus quinqz milia
 hoim pascit, plene cfides in dño q ipse plem tuā enutriet, et nequa
 q deseret vel relinquet. **I**am magis suā q plem tuā, non modo vo
 lucrem sz creaturā rōnalem, suam quidē formatam ad ymaginem.
Rursum cogita si potes et illud verbu prophete. **D**ñs regit me et
 nihil mihi deerit, in loco pascue ibi me collocauit. **S**ic hec vox si
 ne voce ppria plis tue te pro ipis dicete. **D**ñs regit me cū me p
 sus nec sciam nec possim regere. sz eo puidete nihil mihi deerit, in
 loco pascue ibi me collocauit. **D**eniqz si his vt poteris circa ago
 nem pmissis decedas, firmiter tene et nullatenus dubites, quin vel
 deo corda fidelium mouete ipozum fidelium pietas et deuotio pascet
 et enutriet plem tuam ac si necesse fuerit etiam eoz matrem.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **N**escis o homo agonizās q mozi cōtingit
 in egressu aīe a corpe. qui egressus aīe iuste merito debz fi
 eri cum iocūditate. **A**udi hugonē illum regularē, illi vocatōi qua
 dei filius suam matrem de hac mortali vita tanq de aspera hyeme
 vocauit taliter alludentē. **H**yems inquit trāsijt. **E**n aīa sancta age
 quod vis. mundus transit et cupiscētia eius. **C**ur diligatur quod
 transit. cum diligendū non esset, etiam si maneret. **N**am cum staret
 nocuit, cum ptransiret decepit. in altero crudele. in altero fallax.

Audi ergo potius unde gaudeas. qm̄ h̄yems trāsiit. p̄mber abiit et recessit. qd̄ est h̄yems. Nōne mortalis vita quā corruptōis sue torpor constringit. et ignorātie caligo obnubilat. Ad agendū quippe bonū est pigra. et ad pficiendū nubila. et ubi est p̄mber. Nam gelu quidē interius d̄stringit. p̄mber aut̄ extrinsec⁹ ruens dissoluit. p̄mber igitur in his q̄ p̄ter ingenitā corruptionē quotidie molesta ingruūt. Egredere ergo cum iocūditate. nec durū tibi videat̄ carnis corruptibilis indumentū morte deponere. exilium euadis. ab erūna liberaris. **Hec ille regularis.** Maius sane cōsiderationi hoc adici poterit q̄. s. aīma quasi quodā habitu corpali substantia sup̄ induta turpem videtur habere et grossam tunicam rusticā. a qua pecie d̄tinue defluūt. Quippe partes corporis s̄m materiā. testante mundi p̄ho d̄tinue fluūt et de fluūt. et si durāte vita p̄ partes refluētes quasi p̄ pecias restaurētur ille nō sunt ita pure nec ita p̄o porcionate sicut pecie seu partes defluētes et dep̄dite. quare tale rusticā indumentū deponere. non debet ip̄i aīe esse graue. sed iocundum magis sub spe certa stole glorie citius recipiende.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. O amice multū p̄ omnē modū p̄t̄ te agonizantē d̄solari spes vel res de exp̄ientia gratissimāz visionū. vel alioz effectū in morte contingentū. de quibus scribit egregius pater **Gregori⁹.** Plerūqz inquit iustis d̄tingit ut in morte sua sanctorū p̄cellentiū visiones aspiciāt. ne ip̄am mortis sue penalē sententiā p̄t̄mescant. Sepe quoqz aīmabus eozum exeuntib⁹ solet dulcedo laudis celestis erumpere. ut dum illam libenter audiunt. dissolutionē carnis ab anima mime permittantur sentire. Nōnunq̄ vero in d̄solationē egredientis aīme ip̄e etiā appere solet actor et retributor vite. aliq̄n vero aīme meritū. nō in ip̄o egressu suo ostēditur. post mortē vero citius declarat̄. Vnde et sancti martires ab infidelibus crudelia multa p̄pessi sunt. qui tamē ad ossa sua quotidie signis et miraculis clarescūt. Quid igitur et viris sanctis obesse putatur si admodū dure moriant̄. et est fortassis eoz culpa nō nunq̄ licet mime que referari debeat in morte ip̄a. Nam etiā legitur q̄ vir dei d̄tra samariā missus. quia p̄ iobediētiā in itinere comedit. hunc leo in itinere occidit. et postmodū leo iuxta asinū stetit et de cadauere nō comedit. ex quo. s. oñditur q̄ inobediētie peccatam in ipsa morte fuerit laxatum. quia idem leo quē uiuentē p̄sumpsit occidere. d̄tingere non p̄sumpsit occisum. Plerūqz vero de culpis mīmis ipse solus pauor egrediētis aīmas iustoz purgat. sicut viro sancto cuidā accidit. quia sez ad mortē veniens vehemēter timuit. s̄ post mortē discipulis in alba stola apparuit. et q̄ preclare susceptus sit indicauit. **Hec Gregorius.**

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. **O** amice adhuc permultū poterit te agone-
nifantem solari. hoc quod venerabilis pater **jeronim⁹** ei qđ
de visionibus p̄mittitur vel in parte d̄cordans scribit ad **Eustochi-**
um. **O** inquit virgo regredere queso paulisper de carcere. ac p̄ntis
laboris mercede añ oculos tuos depinge. quā oculus non vidit.
nec auus audiuit. nec in cor hois ascendit. **Qualis** erit illa dies
cum tibi maria mater dñi choriz occurrz comitata virginis. cum
post mare rubrū p̄hone submerso cum exercitu suo tenes timpanū
precinet resp̄suris. **Cantem⁹** dño glo **zē**. **Tunc** tecla in tuos leta
volabit amplexus. tūc et ip̄e sponsus occurret et dicet. surge et ve-
ni colūba mea. **Iam** em̄ hiems trāsijt et recessit **zē**. **Tunc** et angeli
mirabunt⁹. et dicēt. que est ista que p̄greditur quasi auroa **zē**. **Vi-**
debūt te filie et p̄dicabūt regie et laudabūt. **Sara** cū nuptis obuiā
veniet. **Anna** cū viduis. pueri quoqz clamabūt **Osanna** in excelsis
quotiēs te vana seculi delectat ambitio. sic mente trāscredere ad
paradysum. **Hec** dictus pater. **¶ VI. CONSIDERATIO.**

Sexta puella sic ait. **O** bone frater solationē accipe nunc etiā
ex epistola scripta francoz regi in morte filij i qua sic habet
Occurrūt viqz iustoz aimab⁹ et angeli et sancti. sicut ecclesia po-
stulat in exequijs defuncti. **Subuenite** inquit sancti dei. occurrite
angeli dñi. **Ipsas** iustoz aimas exeuntes a corporib⁹ adiuuāt bo-
ni angeli modis tribus. **Primo** scz quia d̄ferūt eis aliquid p̄ quod
obliuiscunt⁹ affectus quē habēt naturaliter erga corpus. **Nam** il-
lo pondere dilectionis s̄m **Augustinus** deprimūtur naturaliter ut
exeant inuice. etiam si penitus sint purgate. a quo pondere angeli
eas abstrahunt dum eas ad gaudiū paradysi plus et plus deside-
randū puocant et accēdunt. **Ita** q̄ libenter et defacili exeunt. **Iux-**
ta illud **deuteronomij**. **Letare** zabulon in exitu tuo. **Secundo** quia
demonēs arcene ne illas exeuntes impediāt. **Iuxta** illud **p̄s**. **Sup-**
aspidem et basiliscū. **zē**. qm̄ angelis suis mandauit de te **zē**. **¶ Ter-**
cio quantū ad quasdā priuilegiatas aimas. quas assumpto corpore
visibiliter in celum d̄ferūt. ut animā beati martini. et beati b̄ndi-
cti. et plures alias. p̄pter hęc om̄ia canit ecclesia. chor⁹ angeloz
eas suscipiat. et in sinu abrahe eas collocet. **Hec** in p̄dicta epl̄a.

¶ VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. **O** frater si post om̄ia premissa p̄ sorores
meas tradita nōdum plene solaris. eo forte q̄ nihilominus
p̄pter insinuatās demonum temptationes et impugnationes apud
te cogites. bella mihi video. nec sum cert⁹ de adiutorio oportuno
Erras omnino nisi tu non velis adiutorium tibi p̄missum inuoca-
re. **Cuius** inquit. **Profecto** illius virginis que fulca fide iudi-
cem maxentium non formidabat. **katherinam** loquor. de qua canit
ecclesia. **Imminente** passione virgo hoc interferit. assequatur. **Ihesu**
bone quod a te p̄nerit. suo quisquis in agone memor mei fuerit.

Sed quid. Certe ad ipsam facta est vox celitus eam asserens exaudis-
tam. Hanc igitur in agone tuo inuoca. s; sup omnia reginā virginū.
de qua sic ait pater clareuallis. Ille solus o virgo beata tuas laus
des sileat. qui te fideliter inuocatā sensit vnq̄ i suis necessitatib; s;
bi defuisse. et qd mirū si inuocata adest. q̄ etiā non vocata p̄sto est.
Audi rursus eundē patrē. Si inq̄ criminum imanitate turbaris. si
cōscientie feditate ofusus. si iudicij horrore perterritus. si baratro
desperationis absorptus. mariā cogita. mariā inuoca. non recedat
a corde. nō recedat ab ore. nam ipsam cogitans non erras. ipsam ro-
gans non desperas. Hec ille pater. Hijs itaq; p̄cellentib; aduoca-
tis maria. s. et katherina deuote inuocatis. poterit anima tua in por-
ta exitus sui a corpe inimicis suis siquē senserit aduersantem auda-
cter insultare. quemadmodum docet pater clareuallis qui sic dicit
Felix anima que fiducialiter sic loquitur inimicis suis i porta. qui d
hic alias. cruenta bestia. nihil in me funeste repies.

Explicit liber decimustertius de cōsolatione theologie. **Incipit**
decimusquartus continens consolationū remedia contra turbatiua que
opponuntur bone ipsius anime dispositioni seu conditioni. **Capitulum**
primū continens cōsolationes sup ingenij duricia et obrusitate.

Quartodecimo post p̄missa decem tristibus ad princia-
palem dominam cōsolatricem supradictam acceden-
tibus primo omnium vnq̄ ex eis cōquestus est de inge-
nij sui duricia. Cui illa p̄tinus de suis puellis cōso-
lationis grātia tres adiunxit.

II. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice de duricia ingenij nō debes mul-
tum turbari. Vis scire quare. Ecce cuius finis bonus. ipm quo
q; bonū esse affirmat. ad finē igitur spectandū est. Sed quid. Pro-
fecto ubi donū scientie cuius vsus negligit. plagam dei est occa-
sio. quippe seru; sciens voluntatē dñi sui et nō fatiens plagis va-
pulabit multis. ibi cum sciēdi desiderio tarditas atq; labor p̄ cōse-
quens scientiā acquirēdi finē meretur maioris p̄mij. Audi illā **psi-**
derum. Quidā inquit dei iudicio donū scientie. quia negligit acci-
piunt ut durius de rebus creditis puniatur. tardiores aut̄ ideo qd
scire cupiūt difficulter iueniūt. ut p̄ maxio exercitio laboris. maxi-
mum premiū habeāt retributionis. Audi quoq; et **Gregoriū.** idcirco
eo desidiosus ingeniu sepe accipit ut de negligētia iustu; puniatur.
quia quod sine labore assequi potuit scire cōtēnit. et ideo nōnunq̄
studiosus tarditate intelligētie p̄micitur. ut eo maiora p̄mia retribu-
tionis iueniat. quo magis in studio inuentionis elaborat. Nihil era-
go est in terra sine causa. quando et studioso tarditas ad premiū
proficit. et desidioso velocitas ad supplicium crescit.